

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Sammanfattning

I betänkandet behandlas budgetpropositionen (prop. 2010/11:1) i fråga om utgiftsområde 1 Rikets styrelse, redogörelsen Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2009 (redog. 2009/10:RS2) och 26 motionsyrkanden med anknytning till utgiftsområdet.

I budgetpropositionen ingår även riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Utrikesutskottet har yttrat sig angående propositionen och motioner i de delar som rör utrikesförvaltningen.

Konstitutionsutskottet föreslår att anslagen inom utgiftsområdet ska uppgå till sammanlagt 11 332 895 000 kr. Förslaget innebär att anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* minskas med 300 000 000 kr jämfört med regeringens förslag i propositionen. Utskottet tillstyrker de yrkanden i övrigt som regeringen respektive riksdagsstyrelsen lagt fram, inklusive riksdagsstyrelsens lagförslag.

Utskottet föreslår i enlighet med motion 2010/11:K390 (S, MP, V) yrkande 2 att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att det är hög tid att effektivisera Regeringskansliets resurser. Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen lägger riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2009 till handlingarna.

I betänkandet finns åtta reservationer (S, M, MP, FP, C, SD, V, KD) och ett särskilt yttrande (V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning	8
Propositionens och budgetmotionernas huvudsakliga innehåll	9
Utskottets överväganden	10
Kungliga hov- och slottsstaten	10
Propositionen	10
Motionerna	11
Gällande rätt m.m.	12
Tidigare behandling	13
Utskottets ställningstagande	14
Riksdagens ledamöter och partier m.m.	14
Propositionen	14
Utskottets ställningstagande	15
Riksdagens förvaltningsanslag	16
Propositionen	16
Utskottets ställningstagande	18
Riksdagens ombudsmän (JO)	18
Propositionen	18
Utskottets ställningstagande	20
Sametinget	20
Propositionen	21
Utskottets ställningstagande	22
Regeringskansliet m.m.	23
Propositionen	23
Motionerna	25
Yttrande från utrikesutskottet	27
Tidigare behandling	29
Övrigt	29
Utskottets ställningstagande	30
Området Länsstyrelserna	31
Propositionen	31
Kommande proposition om länsstyrelseverksamhet	35
Utskottets ställningstagande	35
Länsstyrelserna m.m.	35
Propositionen	36
Motionen	37
Utskottets ställningstagande	37
Området Demokratipolitik	37
Propositionen	37
Utskottets ställningstagande	42
Allmänna val och demokrati	42
Propositionen	42
Utskottets ställningstagande	43
Justitiekanslern	44

Propositionen	44
Utskottets ställningstagande	45
Datainspektionen	46
Propositionen	46
Utskottets ställningstagande	48
Svensk författningssamling	48
Propositionen	48
Utskottets ställningstagande	48
Valmyndigheten	48
Propositionen	49
Utskottets ställningstagande	50
Stöd till politiska partier	50
Propositionen	50
Gällande ordning	51
Motionerna	51
Utredningar m.m.	52
Tidigare behandling	54
Utskottets ställningstagande	54
Området Nationella minoriteter	55
Propositionen	55
Utskottets ställningstagande	59
Åtgärder för nationella minoriteter	60
Propositionen	60
Utskottets ställningstagande	60
Området Medier	60
Propositionen	60
Utskottets ställningstagande	63
Presstödsnämnden	63
Propositionen	64
Utskottets ställningstagande	64
Presstödet	65
Propositionen	65
Överläggningar med konstitutionsutskottet	66
Motionen	67
Övrigt	67
Utskottets ställningstagande	67
Myndigheten för radio- och tv	68
Propositionen	68
Utskottets ställningstagande	68
Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	69
Propositionen	69
Motionen	70
Tidigare behandling	70
Utskottets ställningstagande	70
Riksdagsförvaltningens årsredovisning	70
Redogörelsen	70
Utskottets ställningstagande	71
Utvecklingen av resultatredovisningen	72
Utskottets ställningstagande	74

F.d. statsråds inkomstgaranti	74
Motionen	74
Gällande ordning	74
Tidigare behandling	75
Utskottets ställningstagande	76
Reservationer	77
1. Anslag m.m. 2011 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (M, FP, C, KD)	77
2. Anslag m.m. 2011 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (SD)	78
3. Insyn i Kungliga Hovstaten m.m., punkt 2 (V)	80
4. Effektivisering av Regeringskansliets resurser, punkt 3 (M, FP, C, KD)	80
5. Utrikesförvaltningens organisation m.m., punkt 5 (S)	81
6. Utrikesförvaltningens organisation m.m., punkt 5 (V)	81
7. Offentlig redovisning av bidrag till politiska partier, punkt 6 (S, MP, V)	82
8. Parlamentarisk översyn av presstödet, punkt 7 (S, MP, V)	83
Särskilt yttrande	84
Anslag m.m. 2011 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (V)	84
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	86
Proposition 2010/11:1	86
Redogörelse 2009/10:RS2	87
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	87
<i>Bilaga 2</i>	
Riksdagsstyrelsens lagförslag	90
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	91
<i>Bilaga 4</i>	
Reservanternas anslagsförslag	92
Reservation 1 (M, FP, C, KD)	92
Reservation 2 (SD)	93
<i>Bilaga 5</i>	
Utrikesutskottets yttrande	94

Tabeller

Budgetpropositionens och oppositionspartiernas förslag till anslag för 2010 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse	9
Investeringsplan för riksdagsförvaltningen	17
Antalet tjänstgörande vid Regeringskansliet 2004–2010	30
Anslagsutveckling för 4:1 Regeringskansliet m.m. 2004–2010	30
Utskottets förslag till anslag för 2011 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse	91
Reservanternas förslag till anslag för 2011 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse	92
Reservantens förslag till anslag för 2011 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse	93

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag m.m. 2011 inom utgiftsområde 1

a) *Finansiering av demokratiforskning*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 6:1 Allmänna val och demokrati besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kr under perioden 2012–2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 1 punkt 1.

b) *Finansiering av stöd till politiska partier*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 6:6 Stöd till politiska partier besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kr under 2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 1 punkt 2.

c) *Ändringar i lagen om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen*

Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag i bilaga 2 till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 1 punkt 4.

d) *Investeringsplan för riksdagsförvaltningen*

Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2011–2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 1 punkt 5.

e) *Låneram för riksdagsförvaltningen*

Riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i verksamheten intill ett belopp av 100 000 000 kr samt för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 200 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 1 punkterna 6 och 7.

f) *Anslagskredit för riksdagens ledamöter och partier m.m.*

Riksdagen beslutar att för ramanslaget 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m. ska för 2011 finnas en anslagskredit på högst 5 % av det anvisade anslaget. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 1 punkt 8.

g) Anslagskredit för riksdagens förvaltningsanslag

Riksdagen beslutar att för ramanslaget 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag ska för 2011 finnas en anslagskredit på högst 5 % av det anvisade anslaget. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 1 punkt 9.

h) Anslagsfinansiering av Justitieombudsmännens anläggningstillgångar

Riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO) för 2011 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 1 punkt 10.

i) Fördelning av anslagen inom utgiftsområde 1

Riksdagen anvisar anslagen för 2011 inom utgiftsområdet i enlighet med specifikationen i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 1 punkt 11 och bifaller delvis proposition 2010/11:1 utgiftsområde 1 punkt 3 och motionerna 2010/11:K390 yrkande 1 och 2010/11:K403.

Reservation 1 (M, FP, C, KD)

Reservation 2 (SD)

2. Insyn i Kungliga Hovstaten m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:K364, 2010/11:K366 och 2010/11:K397.

Reservation 3 (V)

3. Effektivisering av Regeringskansliets resurser

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att det är hög tid att effektivisera Regeringskansliets resurser. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:K390 yrkande 2.

Reservation 4 (M, FP, C, KD)

4. Regeringskansliets organisation m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:K310, 2010/11:K415 och 2010/11:K423.

5. Utrikesförvaltningens organisation m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:K228, 2010/11:K229, 2010/11:K313, 2010/11:U296 yrkande 2 och 2010/11:U306 yrkande 88.

Reservation 5 (S)

Reservation 6 (V)

6. Offentlig redovisning av bidrag till politiska partier

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:K272, 2010/11:K291 yrkan-
dena 1–6, 2010/11:K302 och 2010/11:K382.

Reservation 7 (S, MP, V)

7. Parlamentarisk översyn av presstödet

Riksdagen avslår motion 2010/11:K346.

Reservation 8 (S, MP, V)

8. Debatt kring EU-frågor m.m.

Riksdagen avslår motion 2010/11:K357.

9. F.d. statsråds inkomstgaranti

Riksdagen avslår motion 2010/11:K331.

10. Riksdagsförvaltningens årsredovisning

Riksdagen lägger redogörelse 2009/10:RS2 till handlingarna.

Stockholm den 2 december 2010

På konstitutionsutskottets vägnar

Peter Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Eriksson (MP), Per Bill (M), Peter Hultqvist (S), Andreas Norlén (M), Lars Elinderson (M), Billy Gustafsson (S), Phia Andersson (S), Karin Granbom Ellison (FP), Hans Hoff (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Hans Ekström (S), Kajsa Lunderquist (M), Tuve Skånberg (KD), Jonas Åkerlund (SD), Mia Sydow Mölleby (V), Cecilia Brinck (M) och Anna-Lena Sörenson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I budgetpropositionen för 2011 lämnar regeringen och riksdagsstyrelsen förslag om anslag under utgiftsområde 1 Rikets styrelse för budgetåret 2011.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för ramanslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* och 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag och åtaganden som medför behov av framtida anslag under 2012–2014.

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Vidare föreslår riksdagsstyrelsen att riksdagen godkänner den föreslagna investeringsplanen för riksdagsförvaltningen för perioden 2011–2014 och bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för dels investeringar som används i riksdagens verksamhet, dels investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar. Riksdagsstyrelsen föreslår också att riksdagen beslutar om en anslagskredit på 5 % för ramanslag 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* Riksdagsstyrelsen föreslår därtill att riksdagen beslutar att justitieombudsmännen för 2011 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Regeringens och riksdagsstyrelsens förslag till riksdagsbeslut återges i *bilaga 1*. Riksdagsstyrelsens lagförslag återges i *bilaga 2*.

I betänkandet behandlar utskottet också dels riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2009 (redog. 2009/10:RS2), dels 27 motionsyrkanden som väckts under den allmänna motionstiden 2010. Även dessa förslag återges i *bilaga 1*.

Den 11 november 2010 lämnade statssekreteraren Gunnar Wieslander m.fl. information till utskottet om vad en minskning av anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* skulle få för konsekvenser i Regeringskansliets verksamhet.

Den 16 november 2010 lämnade riksdagsdirektören Kathrin Flossing m.fl. information om riksdagsförvaltningens årsredovisning för 2009 och om budgetförslaget för 2011 m.m.

Konstitutionsutskottet har berett utrikesutskottet tillfälle att yttra sig om förslagen i propositionen och motionerna i de delar som berör utrikesförvaltningen. Utrikesutskottets yttrande återges i *bilaga 5*.

Riksdagen kommer den 8 december 2010 att behandla finansutskottets betänkande 2010/11:FiU1, där propositionens förslag till utgiftsram för bl.a. utgiftsområde 1 behandlas. Summan av de utgifter som hör till utgiftsområdet får högst uppgå till det belopp som riksdagen sålunda kommer att

besluta. I betänkandet tillstyrker finansutskottet propositionens förslag (i denna del), vilket innebär att utgifterna för utgiftsområdet högst får uppgå till sammanlagt 11 632 895 000 kr.

Propositionens och budgetmotionernas huvudsakliga innehåll

Regeringen respektive riksdagsstyrelsen föreslår i budgetpropositionen att riksdagen för budgetåret 2011 anvisar anslagen – som samtliga är raman-slag – inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse i enlighet med den uppställning som redovisas i propositionen.

Av uppställningen framgår att anslagsbeloppen för utgiftsområdet 2011 uppgår till sammanlagt 11 632 895 000 kr. Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet respektive Sverigedemokraterna föreslår i motioner ändringar av vissa av anslagen inom utgiftsområdet.

Budgetpropositionens och oppositionspartiernas förslag till anslag för 2010 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Propositionen	S, MP, V	SD
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	122 183		
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	831 969		
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	682 787		
2:3 Riksdagens ombudsmän, justitieombuds- männen	74 740		
3:1 Sametinget	34 329		
4:1 Regeringskansliet m.m.	6 550 980	-670 000	-670 000
5:1 Länsstyrelserna m.m.	2 349 116		+45 000
6:1 Allmänna val och demokrati	30 090		
6:2 Justitiekanslern	30 191		
6:3 Datainspektionen	37 028		
6:4 Svensk författningssamling	1 200		
6:5 Valmyndigheten	15 341		
6:6 Stöd till politiska partier	170 200		-17 020
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	85 417		
8:1 Presstödsnämnden	6 128		
8:2 Presstödd	567 119		
8:3 Myndigheten för radio och tv	25 178		
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	18 899		
Summa	11 632 895	-670 000	-642 020

Not: Oppositionspartiernas förslag anges som avvikelser från propositionen.

Utskottets överväganden

Kungliga hov- och slottsstaten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 122 183 000 kr till anslag 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* samt avstyrker tre motionsyrkanden om utökad insyn i hovets verksamhet och nivån på statschefens apanage.

Jämför reservation 3 (V)

Anslaget används för att täcka kostnaderna för statschefens officiella funktioner inklusive kostnaderna för den kungliga familjen. Anslaget används även för att täcka driftskostnader för de kungliga slotten utom rent fastighetsunderhåll som finansieras av Statens fastighetsverk. Kungl. Hovstaterna är den officiella beteckningen på den organisation (i dagligt tal kallad hovet) som har till uppgift att bistå statschefen och Kungl. Huset i deras officiella plikter. Riksmarskalken leder Hovstaterna och är inför kungen ansvarig för hela organisationens verksamhet. I budgetsammanhang delas Kungl. Hovstaterna in i Kungliga hovstaten och Kungliga slottsstaten.

Hovstaten består av Riksmarskalksämberet, Hovmarskalksämberet, H.M. Drottningens hovstat, H.K.H. Kronprinsessans hovstat, H.K.H. Hertiginnan av Hallands hovstat och H.M. Konungens Hovstall. Från denna del av anslaget betalas kostnader för representation och statsbesök, resor, transporter, personal m.m. samt levnadsomkostnader som är direkt kopplade till statschefens funktion och normala levnadsomkostnader för kungen och hans familj som inte är av rent privat karaktär.

Slottsstaten består av Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket och Ståthållarämbetet med slottsförvaltningar. Från denna del av anslaget betalas bl.a. driftskostnader för de kungliga slotten.

Propositionen

Verksamheten

Kungliga hov- och slottsstaten ska enligt den överenskommelse som träffades med regeringen 1996 årligen lämna en berättelse över den samlade verksamheten. Tyngdpunkten ska läggas på hur de tilldelade medlen har använts när det gäller Ståthållarämbetet och Husgerådskammaren (Slottsstaten). Regeringen och Riksmarskalksämberet enades 2005 om att komplettera överenskommelsen från 1996 när det gäller insyn i den verksamhet som bedrivs inom ramen för anslaget till Kungliga hovstaten (prop.

2005/06:1 utg.omr. 1 avsnitt 6.4.1). Överenskommelsen innebär bl.a. att verksamheten som bedrivs inom ramen för anslaget till Hovstaten ska redovisas utförligare i verksamhetsberättelsen.

Kungliga hov- och slottsstaterna hade under 2009 sammanlagt 216 tillsvidareanställda medarbetare, motsvarande 203 heltidstjänster. Enligt propositionen ger verksamhetsberättelsen för 2009 en bra överblick över de aktiviteter och åtgärder som har vidtagits för anslagsmedlen. I propositionen återges delar av verksamhetsberättelsens innehåll.

Vad avser Hovstaten framgår att den kungliga familjens program har varit omfattande. Kungaparet har deltagit i flera hundra arrangemang och genomfört två statsbesök. Även inom Slottsstaten har aktiviteten varit hög. Av propositionen framgår att med anledning av ett digert program och många högnivåbesök i samband med Sveriges ordförandeskap i EU och märkesåret mottogs inga statsbesök.

Anslagssparandet uppgick 2009 till 16 041 kr; budgetåren 2008 respektive 2007 uppgick det till 911 000 respektive 769 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Den verksamhet som Kungliga hovstaten bedriver omfattas inte av Riksrevisionens granskning enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Riksrevisionen har granskat Kungliga slottsstatens årsredovisning för räkenskapsåret 2009. Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

Anslaget

Regeringen föreslår att anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* för 2011 ska uppgå till 122 183 000 kr. Förslaget innebär en minskning med 2 769 000 kr, vilket även inkluderar en uppräknig av anslaget till följd av en pris- och löneomräkning om 1 064 000 kr.

Den tillfälliga höjningen av anslaget om 2 000 000 kr, som gjordes fr.o.m. 2008 i syfte att förbättra säkerheten på bl.a. Stockholms slott, upphör efter 2010. Vidare minskar anslaget dels med den tillfälliga höjningen om 5 000 000 kr som avsåg att delvis bekosta kronprinsessan Victorias bröllop, dels med 100 000 kr till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen. Regeringen bedömer vidare att en ramhöjning med 3 500 000 kr fr.o.m. 2011 är nödvändig för att täcka kostnader för driften av Haga slott.

Motionerna

I motion 2010/11:K364 av Hillevi Larsson (S) begärs att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kungens apanage. Motionären anser att höjningen av kungens apanage väcker ett antal frågor om dels regeringens överväganden avseende kunga-

husets tillskott på 10 miljoner kronor samtidigt som åtskilliga andra myndigheter drabbats av tuffa sparbeting eller till och med nedläggning, dels grunden för regeringens antagande om att kungafamiljen behöver mer pengar, när inte ens Riksrevisionen har full insyn i hur apanaget används.

Samma motionär yrkar i motion 2010/11:K366 på att riksdagen tillkännager för regeringen behovet av att ytterligare utöka Riksrevisionens insynsmöjligheter i den del av kungahusets och hovets ekonomi som utgörs av skattemedel. Motionären anser att den utförligare insyn i Hovstaten som infördes sedan regeringen och Riksmarskalksämberet 2005 enats om att komplettera överenskommelsen från 1996 när det gäller insyn i Hovstaten (såsom krav på redovisning av antalet resdagar, antalet gäster vid representation, hovstallets kostnader och de organisatoriska enheterna inom hovstaten och dess andel av de totala kostnaderna) är bra men inte på långt när tillräcklig för en fullgod redovisning.

Eva Sonidsson och Christina Karlsson (S) begär i motion 2010/11:K397 att riksdagen tillkännager för regeringen behovet av att se över frågan om hur kostnadsfördelningen mellan Hov- och slottsstaterna ser ut och om det inte går att hitta ytterligare delar av Hovstaten som skulle kunna redovisas och granskas precis som i vilken statlig verksamhet som helst.

Gällande rätt m.m.

Hovets konstitutionella ställning

Regeringsformen innehåller inga bestämmelser om hovet. I förarbetena till den nuvarande regeringsformen (prop. 1973:90 s. 176) ansåg departementschefen liksom grundlagsberedningen att hovet bör stå utanför den statliga förvaltningsorganisationen. Vidare framhöll departementschefen att någon ändring i nuvarande ordning inte åsyftas och att förslaget till ny grundlag inte berör konungens rätt att som överhuvud för det kungliga huset fatta beslut. Propositionsuttalet ska således ses i ljuset av vad som gällde enligt 1809 års regeringsform.

Lag (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Enligt 3 § 4 lagen om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen i enlighet med vad som närmare föreskrivs i 5 § granska årsredovisningen för Kungliga Slottsstaten och Kungliga Djurgårdens Förvaltning.

Av 5 § första stycket i lagen framgår att den granskning som avses i 3 § ska ske i enlighet med god revisionssed och ha till syfte att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande samt – med undantag för granskningen av redovisningen för staten, Regeringskansliet samt Kungliga Slottsstaten och Kungliga Djurgårdens Förvaltning – om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut (årlig revision).

I förarbetena (prop. 2001/02:190) anges bl.a. att för att de Kungl. Hovstaternas medelsbehov ska kunna bedömas har regeringen ett behov av att få en redogörelse för hur de tilldelade medlen har använts (s. 73–74).

Överenskommelsen mellan regeringen och Riksmarskalksämberet

Enligt en överenskommelse som träffades 1996 mellan regeringen och Riksmarskalksämberet ska ämberet varje år till riksdagen och regeringen lämna en berättelse över den samlade verksamheten inom Kungl. Hovstaterna. Berättelsen ska enligt överenskommelsen koncentreras till en redovisning av hur de tilldelade medlen har använts för verksamheten inom Ståthållarämberet och Husgerådskammaren (den del av anslaget som betecknas Kungliga slottsstaten) medan den övriga verksamheten ska behandlas mycket översiktligt (den del av anslaget som betecknas Kungliga hovstaten).

Regeringen och Riksmarskalksämberet enades 2005 om att komplettera överenskommelsen från 1996 när det gäller insyn i Kungliga hovstatens verksamhet (prop. 2005/06:1 utg.omr. 1 s. 51). Kompletteringen innebar bl.a. att verksamhetsberättelsen ska bli utförligare när det gäller den verksamhet som bedrivs inom ramen för anslaget till Hovstaten. Förutom uppgifter om antalet anställda ska även antalet resdagar och antalet gäster vid olika slags representation redovisas, liksom uppgifter om Hovstallet. Därtill ska information ges om Hovstatens olika organisatoriska enheters andel av de sammanlagda kostnaderna för Hovstaten. Därvid ska samtliga kostnader som anslaget är avsett att täcka vara fördelade på de berörda enheterna. Vidare ska anslagets fördelning på de olika verksamhetsområdena bli föremål för en kontinuerlig diskussion mellan Riksmarskalksämberet och Regeringskansliet. Inför en eventuell framtida ändring av anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten ska fortsättningsvis större organisatoriska förändringar emellan redovisas i verksamhetsberättelsen för det budgetår då förändringen sker.

Tidigare behandling

Hösten 2005 behandlade utskottet en motion om utökad insyn för Riksrevisionen i kungahusets och hovets ekonomi (bet. 2005/06:KU1). Utskottet konstaterade då att regeringen och Riksmarskalksämberet hade enats om att komplettera en överenskommelse från 1996, vilket skulle innebära ökad insyn i den verksamhet som bedrivs inom ramen för Hovstaten. Utskottet framhöll att detta var i enlighet med vad riksdagen tidigare hade tillkännagett till regeringen i frågan (se bet. 2003/04:KU9, rskr. 2003/04:148). Utskottet anförde att erfarenheterna av den nya ordning som överenskommelsen innebär borde avvaktas innan frågan prövas på nytt. Motionen avstyrktes. Även höstarna 2006 och 2007 behandlade utskottet motioner om utökad insyn för Riksrevisionen (bet. 2006/07:KU1 och bet. 2007/08:KU1). Utskottet hänvisade till sin tidigare bedömning och avstyrkte motionerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 122 183 000 kr till anslag 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten*, vilket innebär en minskning av anslaget jämfört med 2010. Därtill noterar utskottet att regeringen genom överenskommelsen som träffades 1996 och kompletterades 2005 mellan regeringen och Riksmarskalksämberet får en redogörelse för hur de tilldelade medlen använts samt anslagsfördelningen på de olika verksamhetsområdena. Utskottet är för närvarande inte berett att förorda att den nuvarande överenskommelsen sägs upp och att eventuella diskussioner inleds om en ny överenskommelse.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2010/11:K364 (S), 2010/11:K366 (S) och 2010/11:K397 (S).

Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen dels antar förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen, dels anvisar 831 969 000 kr till anslag 2:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* för 2011. Utskottet föreslår även att riksdagen godkänner att det för 2011 ska finnas en anslagskredit på högst 5 % av anvisat anslag.

Anslaget används för kostnader som till största delen är lagbundna, bl.a. arvoden och reseersättningar till riksdagens ledamöter samt pensioner och inkomstgarantier åt f.d. riksdagsledamöter och EU-parlamentariker. Anslaget används även för stöd till partigrupperna i riksdagen, för bidrag till interparlamentariskt samarbete och för klimatkompensation. Bidrag till Rikskommittén Sveriges Nationaldag och till föreningen Sällskapet riksdagsmän och forskare (Rifo) finansieras även från anslaget.

Propositionen

Verksamheten

För en mer utförlig redogörelse av arbetet i riksdagen hänvisas till riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2009 (redog. 2009/10:RS2) och utskottens egna verksamhetsberättelser.

Anslagssparandet uppgick 2009 till 57 654 000 kr; budgetåren 2008 och 2007 uppgick det till 40 627 000 respektive 25 786 000 kr.

Lagändringar

Stödet till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen regleras i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Stödet till partigrupperna i riksdagen för politiska sekreterare till riksdagens ledamöter beräknas med utgångspunkt i ett månatligt belopp per person i enlighet med den nämnda lagen. Genom ändring i lagens 10 § föreslår riksdagsstyrelsen en uppräknings av månadsbeloppet för stödet till kostnader för politiska sekreterare från nuvarande 51 800 kr till 52 800 kr fr.o.m. den 1 januari 2011.

Valet 2010

I samband med val ökar normalt kostnaderna. Ökningens storlek är dock svår att beräkna eftersom bl.a. kostnaderna för pensioner och inkomstgarantier är osäkra. Kostnaderna påverkas av det antal ledamöter som inte ställer upp eller återväljs i samband med valet och är oftast högre året efter ett valår för att därefter sjunka gradvis.

Det internationella arbetet

Riksdagsstyrelsen framhåller i propositionen dels att de internationella förbindelserna utgör en viktig och växande roll i riksdagens verksamhet, dels att riksdagsledamöternas närvaro vid valövervakningar har prioriterats under de senaste åren, med ett ökat och breddat deltagande som följd. Ett hundratal riksdagsledamöter ingår i riksdagens delegationer till de interparlamentariska församlingarna, och flera svenska ledamöter medverkar aktivt i olika utskott och arbetsgrupper eller har särskilda uppdrag, däribland ledningen för en arbetsgrupp för Moldavien (OSSE) och rapportör för Kosovo (Europarådet).

Anslaget

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 831 969 000 kr anvisas för 2011. Förslaget innebär en ökning med 3 278 000 kr, vilket motsvarar pris- och löneomräkningen. För 2011 bör det enligt riksdagsstyrelsen för anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* finnas en anslagskredit på högst 5 % av anvisat anslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker riksdagsstyrelsens förslag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 831 969 000 kr till anslag 2:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* för 2011. Utskottet föreslår vidare att riksdagen godkänner riksdagsstyrelsens förslag om att det för 2011 ska finnas en anslagskredit på högst 5 % av anvisat anslag.

Riksdagens förvaltningsanslag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 682 787 000 kr till anslag 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* för 2011 och godkänner dels att det för 2011 ska finnas en anslagskredit på högst 5 % av anvisat anslag, dels förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2011–2014. Utskottet föreslår även att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2011 besluta om lån för dels investeringar som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp av 100 000 000 kr, dels investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 200 000 000 kr.

Anslaget används för riksdagsförvaltningens förvaltningskostnader, bidrag till föreningar i riksdagen och för fastighetsförvaltning.

Propositionen

Verksamheten

Riksdagsförvaltningen har endast en verksamhetsgren, *Stöd till den parlamentariska processen*. Huvuduppgiften för förvaltningen är att biträda vid behandlingen av riksdagens ärenden och tillhandahålla de resurser och den service som behövs för kammarens, utskottens och övriga riksdagsorgans verksamhet. Riksdagsförvaltningen ska dessutom informera om riksdagens arbete och frågor som rör EU, handlägga ärenden om riksdagens internationella kontakter, svara för säkerhet och för fredstida krishantering i riksdagen samt svara för de myndighets- och förvaltningsuppgifter som anges i riksdagsordningen och andra lagar och föreskrifter.

Riksdagsstyrelsen kan konstatera att riksdagsförvaltningen i allt väsentligt har utfört de uppdrag som ålagts förvaltningen och ser resultatet som tillfredsställande. Riksdagsförvaltningen har under 2009 säkerställt att riksdagen kunnat fullgöra sina uppgifter enligt regeringsformen och riksdagsordningen. Riksdagens åtaganden under EU-ordförandeskapet har genomförts framgångsrikt. Riksdagsförvaltningens arbete har inriktats på att stödja parlamentarikerna med planering och anordnande av möten samt andra arrangemang, såsom bl.a. presidentskapet i Nordiska rådet, märkesåret 2009 samt 200-årsjubilerande Riksdagens ombudsmän och konstitutionsutskottet. Riksdagsförvaltningen har redovisat för styrelsen att det finns ett omfattande underhållsbehov för riksdagens fastigheter. På styrelsens uppdrag har ett långsiktigt underhållsprogram påbörjats.

Under 2009 har initiativ tagits bl.a. i syfte att se över och modernisera riksdagsförvaltningens instruktion, förbättra myndighetens kris- och beredskapsplanering och genom certifiering säkerställa ett väl fungerande miljöledningssystem.

För en mer utförlig redogörelse över arbetet i riksdagen hänvisas till riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2009 (redog. 2009/10:RS2) och utskottens egna verksamhetsberättelser.

Anslagssparandet uppgick 2009 till 35 245 000 kr; budgetåren 2008 respektive 2007 uppgick det till 86 798 000 respektive 45 174 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt att riksdagsförvaltningens årsredovisning för räkenskapsåret 2009 i allt väsentligt är rättvisande.

Investeringsplan

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2011–2014. Investeringsplanen framgår av följande tabell.

Investeringsplan för riksdagsförvaltningen

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Budget 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
Anläggningstillgångar, fastigheter	16,8	7,1	10	10	10	10
Underhåll och renove- ringsplan, fastigheter			50	150	150	150
Anläggningstillgångar, övrigt	20,5	33,9	45,6	45,6	45,6	45,6
Summa investeringar	37,3	41	105,6	205,6	205,6	205,6
Lån i Riksgälden	37,3	41	105,6	205,6	205,6	205,6
Anslag						
Summa finansiering	37,3	41	105,6	205,6	205,6	205,6

Nivån på de investeringar som föreslås bli genomförda under perioden 2011–2014 kommer med anledning av planerade underhålls- och renoveringsåtgärder för riksdagsförvaltningens fastigheter att öka betydligt. För verksamhetsåret 2011 görs dock bedömningen att de planerade investeringarna ryms inom den nuvarande låneramen. Riksdagsförvaltningen har för 2010 låneramar för investeringar i fastigheter (170 000 000 kr) och andra anläggningstillgångar (130 000 000 kr).

Anslaget och lånebemyndiganden

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 682 787 000 kr anvisas för 2011. Förslaget innebär en ökning med 19 401 000 kr inklusive pris- och löneomräkning. Som skäl till ökningen anges kostnader relaterade till nya

kontorslokaler och löpande underhåll av fasader med 14 000 000 kr. Anslaget minskas med 200 000 kr till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

För 2011 bör det enligt riksdagsstyrelsen för anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* finnas en anslagskredit på högst 5 % av anvisat anslag.

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp av 100 000 000 kr, och att besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 200 000 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen dels anvisar 682 787 000 kr till anslag 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* för 2011, dels godkänner riksdagsstyrelsens förslag om att det för 2011 ska finnas en anslagskredit på högst 5 % av anvisat anslag. Utskottet tillstyrker även förslagen från riksdagsstyrelsen till investeringsplan och lånebemyndiganden.

Riksdagens ombudsmän (JO)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 74 740 000 kr till anslag 2:3 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)* för 2011. Därtill föreslår utskottet att riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO) för 2011 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Anslaget används för Riksdagens ombudsmäns förvaltningskostnader. Anslaget används också för att finansiera anläggningstillgångar som används i Riksdagens ombudsmäns verksamhet.

Propositionen

Verksamheten

JO:s uppgift är att, enligt 12 kap. 6 § regeringsformen och lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän, utöva tillsyn över tillämpningen i offentlig verksamhet av lagar och andra författningar. Övergripande mål för verksamheten är att främja rättssäkerheten och höja den rättsliga kvalitetsnivån i myndighetsutövningen. Tillsynen bedrivs genom prövning av klagomål från allmänheten samt genom inspektioner och andra undersökningar som ombudsmännen finner påkallade. Därtill ska JO

främja den internationella spridningen av idén om rättslig kontroll genom oberoende ombudsmannainstitutioner och medverka i internationellt samarbete mellan sådana institutioner.

Enligt propositionen var antalet oavgjorda ärenden i balans vid årets slut 1 119, vilket är en minskning med 196 ärenden jämfört med föregående årsskifte. Antalet inspektionsdagar har minskat från 41 år 2008 till 35 år 2009 (antalet inspektionsdagar var 55 år 2007).

År 2009 har enligt propositionen samtliga mål uppnåtts förutom målet att bedriva inspektionsverksamhet i större omfattning än de senaste åren. Riksdagens konstitutionsutskott (jfr KU 1975/76:22 s. 51 och 54–55, senast återgivet i bet. 2009/10:KU1 s. 19) har betonat att klagomålsprövningen är JO:s viktigaste uppgift och den som är bäst ägnad att uppfylla syftet med JO:s verksamhet i stort.

Anslagssparandet uppgick 2009 till 8 842 000 kr; budgetåren 2008 respektive 2007 uppgick det till 9 232 000 respektive 7 660 000 kr.

Mål för Riksdagens ombudsmän 2011

Inför 2011 har myndigheten utöver målen för klagomålsprövning, rättslig tillsyn på eget initiativ, besvarande av lagstiftningsremisser samt övrig internationell verksamhet även satt upp ett nytt mål för verksamheten som NPM (*National Preventive Mechanism*, även kallad nationellt besöksorgan). Enligt det nya målet ska JO genomföra regelbundna inspektioner och besök vid institutioner där människor hålls frihetsberövade samt rapportera till internationella kontroll- och samarbetsorgan, allt på ett sådant sätt och i en sådan omfattning att Sveriges åtaganden enligt tilläggsprotokollet till FN:s antitortyrkonvention (Opcat) uppfylls.

Av propositionen framgår att i jämförelse med de mål som föreslås för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 1 s. 28) fanns det en målsättning för 2009 att öka omfattningen av inspektionsverksamheten, som med nuvarande tillströmning av klagomål emellertid inte är realistisk inom ramen för JO:s ordinarie verksamhet. När JO ges möjlighet att fungera som en svensk NPM kan dock inspektionsverksamheten inom ett viktigt område utökas kraftigt. Även målet som avser klagomålsprövningen har reviderats i jämförelse med 2009 då det angavs att den genomsnittliga handläggningstiden borde förkortas. JO saknar emellertid för närvarande möjlighet att följa utvecklingen av genomsnittliga handläggningstider. Under 2010 kommer dock ett nytt ärendehanteringssystem att tas i drift, vilket kommer att möjliggöra mätning och uppföljning av handläggningstiderna.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt att JO:s årsredovisning för räkenskapsåret 2009 i allt väsentligt är rättvisande.

Anslaget

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 74 740 000 kr anvisas för 2011. Förslaget innebär en ökning med 5 340 000 kr inklusive pris- och löneomräkning. Som skäl till utökningen av anslaget anges i propositionen dels JO:s roll som nationellt besöksorgan (NPM) enligt FN:s antitortyrkonvention, dels åtgärder för att säkra måluppfyllelsen, dels en ökning av lokalhyran till följd av en anpassning av JO:s hyresavtal med riksdagsförvaltningen till marknadsmässiga hyresnivåer. Anslaget minskas med 60 000 kr till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Riksdagsstyrelsen föreslår därtill att Riksdagens ombudsmän för 2011 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet. Enligt 11 § lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen ska anläggningstillgångar finansieras med lån i Riksgäldskontoret, om inte riksdagen beslutar att finansiering ska ske på annat sätt. Under 2011 beräknas ett investeringsbehov om 1 700 000 kr, vilket kommer att finansieras genom att en del av anslagssparandet tas i anspråk.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 74 740 000 kr till anslag 2:3 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)* för 2011. Utskottet tillstyrker även riksdagsstyrelsens förslag att Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO) för 2011 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Sametinget

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 34 329 000 kr till anslag 3:1 *Sametinget* för 2011.

Sametinget bildades 1993 och är en förvaltningsmyndighet samtidigt som det är ett samiskt folkvalt organ med val vart fjärde år. Sametingets verksamhet regleras i sametingslagen (1992:1433) och förordningen (2007:1239) med instruktion för Sametinget. De övergripande målen är enligt sametingslagen att Sametinget ska verka för en levande samisk kultur och därvid ta initiativ till verksamhet och föreslå åtgärder som främjar denna kultur. Sametinget ska bl.a. medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas. Sametinget beslutar om fördelning av statens bidrag till samisk kultur och samiska organisationer samt andra medel som ställs till samernas förfogande. Sametinget leder det samiska

språkarbetet och arbetar med vissa EU-stöd riktade till samiska intressen inom de nya EU-programmen under programperioden 2007–2013. Därtill har Sametinget ett informationsuppdrag gentemot allmänheten i fråga om att sprida information om det samiska samhället, kulturen och historien.

Sametinget ansvarar för utbetalningar av ersättning för rovdjursrivna renar och handlägger dessutom uppgifter som rör rennärlingsadministration, bl.a. renmärkeshantering, underhåll av riksgränsstängsel, cesiumverksamhet som en följd av Tjernobylyckan, prisstöd, företagsregister och markanvändningsredovisning.

Anslaget används även för utgifter för bidrag enligt förordningen (2007:1347) om statsbidrag vid vissa studier i samiska.

Propositionen

Verksamheten

I propositionen anges bl.a. (prop. 2010/11:1 utg.omr. 23 s. 24) att Sverige och Norge under 2009 har slutförhandlat och skrivit under den nya renskötselkonventionen som ska reglera det gränsöverskridande renbetet m.m. mellan länderna samt att konventionen beräknas kunna träda i kraft under 2011. Därtill anför regeringen dels att två möten inom den nordiska ämbetsmannakommittén för samefrågor hölls under 2009 i syfte att förbereda mötet mellan sametingspresidenterna och sameministrarna om bl.a. den fortsatta processen om en nordisk samekonvention, dels att Sverige förhöordes av FN:s kommitté för mänskliga rättigheter som meddelade rekommendationer på samepolitikområdet, vilka bl.a. rörde bevisbördans placering i marktvister, bristen på rättshjälp till samebyar och vikten av att involvera samerna i beslutprocessen.

Därtill framhålls i propositionen dels att Sametinget som en del i att leda det samiska språkarbetet har arbetat med förberedelserna inför den nya minoritetsspråklagen, dels att ett uppföljnings- och stödarbete har genomförts för att stötta kommunerna inom förvaltningsområdet i det praktiska arbetet med samiska språket, dels att en genomgång av samhällsinformationen på samiska på kommunernas och andra myndigheters webbsidor har gjorts. Den sistnämnda genomgången visar att utbudet har förbättrats men att en fortsatt förbättring behövs. Vidare anges i propositionen att arbetet med att göra samiska språket och information om rennäring mer tillgängliga på webben fortsätter, bl.a. har en ordbok och ett renmärkesregister lanserats på webben, samt att en statistiktjänst för rennäring och markanvändning har börjat utvecklas.

Enligt propositionen fortsätter regeringen arbetet med att utveckla samepolitiken genom närmare dialog med Sametinget och den parlamentariska kommitté om den framtida samepolitiken som Sametinget tillsatt (s. 50).

Anslagssparandet uppgick 2009 till 3 835 000 kr; budgetåren 2008 respektive 2007 uppgick det till 466 000 respektive 1 440 000 kr.

Samepolitisk proposition

Av propositionen framgår också (prop. 2010/11:1 utg.omr. 23 s. 24) att regeringen under en stor del av 2009 arbetade med samepropositionen, som var beräknad att presenteras under våren 2010. Av propositionen framgår vidare att regeringen för att möta samernas synpunkter inte lade fram propositionen utan valde, för att stärka dialogen med samerna, att invänta konkreta förslag från framför allt samiska företrädare för att utröna om det finns förutsättningar för att fortsätta arbetet och uppnå resultat i en ännu närmare dialog.

Val till Sametinget

I propositionen redovisas i en tabell antalet röstberättigade i val till Sametinget och valdeltagandet för samtliga val sedan 1993 (tabell 2.8 i prop. 2010/11:1 utg.omr. 23 s. 24). Av uppgifter i propositionen framgår att 632 fler personer vid valet 2009 hade anmält sig till röstlängden än vid valet 2005, vilket innebär att den positiva trenden har fortsatt. Däremot minskade valdeltagandet från 66 % år 2005 till 59 % år 2009 och nådde den lägsta nivån sedan Sametingets inrättande.

Regeringen anför att utvecklingen av valdeltagandet till Sametinget 2009 är dubbeltydigt såtillvida att samtidigt som intresset för Sametinget ökat och fler, särskilt yngre samer, anmält sig till röstlängden så minskar valdeltagandet. Enligt regeringen visar detta att fortsatta insatser inte bara behövs för att öka röstlängden utan också för att höja valdeltagandet.

Anslaget

Regeringen föreslår att ramanslaget 3:1 *Sametinget* för 2011 fastställs till 34 329 000 kr. Förslaget innebär en ökning med 134 000 kr inklusive pris- och löneomräkning. Anslaget minskas med 60 000 kr till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 34 329 000 kr till anslag 3:1 *Sametinget* för 2011.

Regeringskansliet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 6 250 980 000 kr till anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* för 2011 samt tillkännager för regeringen att det är hög tid att effektivisera Regeringskansliets resurser. Utskottet föreslår därtill att riksdagen avslår motionsyrkanden om Regeringskansliets organisering och utrikesförvaltningen.

Jämför reservationerna 1 och 4 (M, FP, C, KD), 2 (SD), 5 (S) och 6 (V) samt det särskilda yttrandet (V).

Anslaget används för Regeringskansliets förvaltningskostnader. I anslaget ingår Statsrådsberedningen, samtliga departement, förvaltningsavdelningen, utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och andra utredningar samt gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Propositionen

Verksamheten

I propositionen redovisar regeringen Regeringskansliets verksamhet under 2009. Regeringskansliet, kommittéerna och utlandsmyndigheterna hade vid utgången av 2009 tillsammans 4 856 tjänstgörande, varav ca 4 % var anställda på det s.k. politikeravtalet. Antalet tjänstgörande ökade med 85 tjänstgörande under 2009, bl.a. till följd av tillfälliga förstärkningar inför och under Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionens råd. Antalet utlandsstationerade ökade 2009, från 656 till 674.

Regeringen redovisar i propositionen även olika nyckeltal för Regeringskansliets verksamhet. Antalet regeringsärenden uppgick under 2009 till 6 395 stycken. Anledningen till det minskade antalet regeringsärenden är att fler förvaltningsbeslut förts över till andra myndigheter. Mängden diarietförda ärenden ökade från 99 433 under 2008 till 115 666 under 2009, bl.a. till följd av att ärenden som tidigare registrerades i skrivelsediarier (internationella handlingar) förts över till ärendediariet. Av propositionen framgår att i ärendediariet kan flera handlingar registreras i ett ärende, medan varje handling registreras var för sig i ett skrivelsediarium. Detta är ett skäl till att antalet registrerade internationella handlingar minskade avsevärt mellan 2008 och 2009 – från 65 035 till 14 750. Vidare har antalet interpellationssvar minskat mellan 2008 och 2009 från 702 till 531. Antalet propositioner ökade från 212 till 224.

Regeringen anför att dels förändringar i omvärlden och i politikens inriktning, dels kraven på en effektiv användning av resurser föranleder anpassningar i utrikesrepresentationen. Enligt propositionen har avveckling av ambassaderna i Bratislava (Slovakien), Dakar (Senegal), Dublin (Irland),

Ljubljana (Slovenien), Luxemburg (Storhertigdömet Luxemburg) och Sofia (Bulgarien) skett under 2010. Därtill anges att tio sektionskanslier under 2010 har uppgraderats till ambassader. Dessa ligger i Bamako (Mali), Chişinău (Moldavien), Kigali (Rwanda), La Paz (Bolivia), Monrovia (Liberia), Ouagadougou (Burkina Faso), Phnom Penh (Kambodja), Priština (Kosovo), Tbilisi (Georgien) och Tirana (Albanien). Av propositionen framgår dels att en utredning om den svenska utrikesförvaltningens framtid pågår och att denna lämnade ett delbetänkande i april 2010 (SOU 2010:32), dels att den s.k. Stoltenbergrapporten har lagt grunden för ett ökat samarbete mellan de nordiska ländernas utrikesförvaltningar.

Anslagssparandet uppgick för 2009 till 542 810 000 kr, för budgetåret 2008 respektive 2007 uppgick det till 292 439 000 respektive 620 585 000 kr.

Genomförandet av Sveriges ordförandeskap i EU

Under hösten 2009 var Sverige ordförande i Europeiska unionens råd. Regeringen har under våren 2010 redovisat ordförandeskapet i en särskild skrivelse till riksdagen (skr. 2009/10:174). Utgifterna för ordförandeskapet avser möten i Sverige och Bryssel, förstärkning av departement och några utlandsmyndigheter m.m.

Av propositionen framgår att eftersläpningar av t.ex. bidrag från Europeiska kommissionen och avvecklingskostnader under 2010 gör att utfallet ännu inte är fullständigt, men att prognosen är att myndighetens kostnader för förberedelser och genomförande av ordförandeskapet ryms väl inom de av riksdagen anvisade medlen. Av de 917,4 miljoner kronor som Regeringskansliet tilldelats i extra medel för 2008 och 2009 har 767 miljoner kronor redovisats som särkostnader för ordförandeskapet. De extra medel som tillfördes för oförutsedda händelser i tilläggsbudget 2009 förbrukades inte. Därtill framgår av propositionen att mötesverksamheten i Sverige har genomförts till en lägre kostnad än beräknat och att bidrag från kommissionen till mötesverksamheten blivit högre än förväntat.

Kronprinsessans bröllop

Med anledning av kronprinsessan Victorias bröllop tillfördes Regeringskansliet 4 miljoner kronor för 2010. Medlen har främst använts till kostnader för mottagning av utländska prominenta gäster och kostnader relaterade till den utländska mediebevakningen. Därutöver anordnade regeringen en mottagning dit företrädare för alla Sveriges kommuner och landsting inbjöds.

Effektivare myndighetsstyrning m.m.

Under 2009 och 2010 har ett fortsatt internt arbete bedrivits i syfte att effektivisera myndighetsstyrningen. Ett ramverk för myndighetsstyrning är under framtagande och en satsning med kompetenshöjande insatser kommer att inledas.

Inom Regeringskansliet pågår dels ett fortlöpande arbete för att stärka personalfrågorna, dels ett arbete för att bl.a. med stöd av de senaste årens IT-satsningar utveckla Regeringskansliets gemensamma arbetsformer, dels ett omfattande omstruktureringsarbete i syfte att effektivisera förvaltningsstödet och säkerställa att fortsatt utvecklingsarbete kan ske inom tillgängliga ekonomiska ramar.

Slutligen anges att renodlingen av Regeringskansliets verksamhet har fortsatt, bl.a. genom att vissa uppgifter i bidragshanteringen flyttats över till andra myndigheter.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen anger att Regeringskansliets årsredovisning har upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Riksrevisionen har bedömt att Regeringskansliets årsredovisning för räkenskapsåret 2009 i allt väsentligt är rättvisande.

Anslaget

Regeringen föreslår att ramanslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ska uppgå till 6 550 980 000 kr för 2011. Det är en minskning med 154 319 000 kr jämfört med innevarande budgetår inklusive pris- och löneomräkning. Den främsta anledningen till anslagsminskningen är enligt uppgift från Finansdepartementet en indragning av engångsmedel föranledd av dels växelkurs-effekter, dels EU-ordförandeskapet 2009, dels överflyttning av verksamheter från Regeringskansliet till andra myndigheter.

Motionerna

Anslaget

Peter Hultqvist m.fl. (S, MP, V) föreslår i motion 2010/11:K390 dels att anslaget minskas med 670 000 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkande 1), dels att riksdagen ska tillkännage för regeringen att det är hög tid att effektivisera Regeringskansliets resurser (yrkande 2). Motionärerna anser bl.a. att anslagsnivån ska dras ned till den som gällde före Sveriges ordförandeskap i EU.

Johnny Skalin och Björn Söder (SD) föreslår i motion 2010/11:K403 att anslaget minskas med 670 000 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkandet i denna del). Motionärerna anför bl.a. att Regeringskansliet är viktigt för att effektivt och kompetent bistå regeringen i dess uppgift att styra landet men att utgifterna har ökat kraftigt i och med EU-ordförandeskapet och att de bör återgå till tidigare nivå.

Regeringskansliets organisation m.m.

I motion 2010/11:K423 av Per Åsling (C) föreslås att riksdagen tillkänner för regeringen att den bör överväga behovet av att inrätta ett svenskt "Office for Life Science". I motionen anges bl.a. att i Storbritannien har ett departementsöverskridande "Office for Life Science" inrättats motsvarande ett samarbete mellan Närings- och Socialdepartementen och att svensk s.k. Life Science-industri (läkemedel, bioteknik, diagnostik och medicinteknik) är en av landets viktigaste sektorer.

Finn Bengtsson och Per Bill (M) föreslår i motion 2010/11:K415 att riksdagen tillkännager för regeringen att den bör låta göra en översyn av möjligheterna att inrätta ett forsknings- och innovationsråd direkt underställt regeringen i Regeringskansliet. Av motionen framgår att ett sätt att åstadkomma en djupare och kontinuerligt pågående analys av utvecklingen på forskningens område är att inrätta ett forsknings- och innovationsråd i Regeringskansliet, efter samma modell som det s.k. Globaliseringsrådet. Rådet ska enligt motionärerna bl.a. löpande utvärdera den förda svenska forskningspolitiken och bland berörda regeringsledamöter förbereda idéer inför kommande forskningspropositioner.

Eva Flyborg (FP) begär i motion 2010/11:K310 att riksdagen tillkänner för regeringen vad som anförs om behovet av att inrätta ett regeringskontor i Göteborg i syfte att ge besökande ministrar bl.a. ett eget kontor, en mötesplats för samverkande aktörer och ett naturligt presscenter.

Utrikesförvaltningen

Annelie Enochson (KD) föreslår i motion 2010/11:K228 att riksdagen ska begära att regeringen omlokaliserar Sveriges ambassad från Tel Aviv till västra Jerusalem. Motionären anför bl.a. att Israel är det enda landet i världen där en svensk ambassad inte ligger i dess huvudstad samt att en tvåstatslösning av den israelisk-palestinska konflikten skulle innebära att Jerusalem skulle vara en huvudstad för bägge staterna, och då skulle en ambassadflytt vara en deklaration i handling från svensk sida.

I motion 2010/11:K229 av Roger Haddad (FP) föreslås att Sverige öppnar en ambassad i Libanon. Motionären anför dels att Sverige har många medborgare med libanesisk bakgrund som delvis eller permanent bor i eller besöker Libanon, dels att en ambassad skulle underlätta för bl.a. näringslivsutbytet, turismen och Sveriges arbete och delaktighet i fredsprocessen.

Motion 2010/11:K313 av Anders Hansson (M) innehåller ett yrkande om att riksdagen tillkännager för regeringen att samarbetet mellan Sverige, Danmark och Norge bör utökas med avseende på ambassader, representationer, delegationer och konsulat.

I motion 2010/11:U296 (yrkande 2) av Hans Linde m.fl. (V) begärs att riksdagen tillkännager för regeringen att alla ambassader och biståndskontor behöver ha en handläggare som ansvarar för jämställdhetsarbetet.

Urban Ahlin m.fl. (S) begär i motion 2010/11:U306 (yrkande 88) att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionens avsnitt 14 Sveriges representation i världen. I avsnittet framhålls bl.a. vikten av att slå vakt om Utrikesdepartementets möjligheter att såväl behålla som nyrekrytera kompetent personal. Motionärerna anser att det kritiserade beslutet att lägga ned generalkonsulatet i New York utgör ett exempel på regeringens kortsiktiga prioriteringar och att Sverige bör ha ett generalkonsulat i New York. Därtill framhålls behovet av en bred, partiöverskridande översyn av bl.a. Sveriges egen utrikesförvaltning och de möjligheter som ryms inom t.ex. ett ökat nordiskt samarbete. Vid översynen måste man enligt motionärerna även analysera konsekvenserna av EU:s s.k. External Action Services för vår nationella utrikesförvaltning och för andra aktörers roller, såsom näringslivet och biståndssektorn.

Yttrande från utrikesutskottet

Ärenden om Sveriges representation i utlandet hör sedan 2001 till utgiftsområde 1 och bereds således av konstitutionsutskottet. Utskottet har framhållit det som angeläget att utrikesfrågorna i största möjliga utsträckning ges en sammanhållen behandling och att, i den mån det behövs, konstitutionsutskottet kommer att bereda utrikesutskottet tillfälle till yttrande vid beredning av budgetfrågor som berör utrikesförvaltningen (bet. 2000/01: KU23).

Utrikesutskottet har avgivit ett yttrande, som återfinns i *bilaga 5*. Utskottet lämnar i sitt yttrande synpunkter på dels anslagsfrågor, dels frågor om Sveriges representation i andra stater.

Vad gäller *anslagsfrågor* konstaterar utrikesutskottet bl.a. att motionsförslagen om minskningar i förhållande till regeringens förslag inom utgiftsområde 1 anslaget 4:1 *Regeringskansliet* inte har specificerats med avseende på fördelningen inom anslaget. Att nu överblicka de konsekvenser motionsvis föreslagna lägre anslagsbelopp skulle få låter sig enligt utrikesutskottet inte göras. Utskottet framhåller att lägre anslagsbelopp i förhållande till regeringens förslag bör ses i ljuset av de ekonomiska problem som utrikesförvaltningen haft att hantera under en följd av år och som utrikesförvaltningen genom aktiva åtgärder har kunnat överbrygga. Utskottet har bl.a. inhämtat att Utrikesdepartementets andel av Regeringskansliets anslag utgör knappt 40 % och att merparten av Utrikesdepartementets kostnader hänförs till verksamhet utomlands. Som en konsekvens av det ovanstående menar utrikesutskottet att motionerna 2010/11:K390 (S, MP, V) yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:K403 (SD) bör avstyrkas av konstitutionsutskottet.

Vad gäller *frågor om Sveriges representation i andra stater* erinrar utrikesutskottet inledningsvis om att beslutskompetensen, jämlikt regeringsformen, i frågor som rör utrikesförvaltningens organisation och personal samt fördelningen av resurser inom utrikesförvaltningen t.ex. avseende jämställd-

hetsfrågor ligger hos regeringen eller hos en myndighet som lyder under regeringen. Enligt utskottets mening är det mot denna bakgrund inte riksdagens uppgift att göra tillkännagivanden enligt motionärernas förslag i frågor av denna typ. I detta sammanhang understryker utskottet vikten av att frågor om jämställdhet och mångfald genomsyrar Regeringskansliets hela verksamhet.

Utrikesutskottet välkomnar i sitt yttrande engagemang kring frågor om Sveriges diplomatiska närvaro i andra stater och anser, liksom regeringen, att förändringar i omvärlden liksom kraven på en effektiv användning av resurser leder till anpassningar i den svenska utrikesrepresentationen. Utskottet noterar att den landfokusering av det bilaterala biståndet som inletts även har medfört förändringar i utrikesrepresentationen.

Utrikesutskottet noterar i sitt yttrande dels den pågående översynen av utrikesförvaltningens struktur och kompetensförsörjning m.m. (dir 2009:67), dels att utskottet i oktober 2009 mottog en föredragning av översynen från utredaren och utredningens huvudsekreterare. Därtill noterar utskottet i sitt yttrande att den nämnda utredningen i april 2010 lämnade ett delbetänkande (SOU 2010:32). I delbetänkandet omnämns att ett sätt att skapa flexibilitet och effektivitet i utlandsorganisationen är att utöka samarbeten med andra stater. Utredningen förordar fortsatta förhandlingar mellan de nordiska staterna för att ytterligare utveckla samarbetet mellan utrikesrepresentationerna, bl.a. i enlighet med förslag som presenterats i Stoltenbergrapporten. Vidare konstaterar utskottet bl.a. att det i delbetänkandet anförs att det för Sveriges del är främst genom att vara en stark röst i EU som vi kan och bör påverka den internationella politiken samt att förutsättningarna ändras ytterligare i och med Lissabonfördragets ikraftträdande och inrättandet av en europeisk utrikestjänst, *European External Action Service* (EEAS). Utrikesutskottet avser enligt yttrandet att återkomma till utredningens resultat efter att dess slutbetänkande lämnats.

Därtill anförs i yttrandet att motionerna 2010/11:U306 (S) yrkande 88, 2010/11:U296 (V) yrkande 2, 2010/11:K313 (M), 2010/11:K229 (FP) samt 2010/11:K228 (KD) bör avstyrkas av konstitutionsutskottet.

I yttrandet finns dels en avvikande mening (S, MP, V) om en sänkning av Regeringskansliets anslag med 670 miljoner kronor, dels en avvikande mening (S) om bl.a. det att den ovannämnda utredningen inte motsvarar krav på en bred översyn av Sveriges internationella närvaro, dels en avvikande mening (V) om behovet av jämställdhetshandläggare vid samtliga svenska beskickningar och biståndskontor. I yttrandet lämnas även dels ett särskilt yttrande (MP) om utrikespolitiken och EU, dels ett särskilt yttrande (V) om den omläggning av Sveriges ambassader och konsulat som regeringen genomfört samt om regeringens finansiering av ett flertal ambassader med bistånd.

Tidigare behandling

Regeringskansliets organisation m.m.

Utskottet har flera gånger behandlat motioner rörande Regeringskansliets organisering och därmed sammanhängande frågor. Senast hösten 2009 (bet. 2009/10:KU1 s. 28–29) anförde utskottet att det vidhöll sitt tidigare ställningstagande, nämligen att riksdagen inte har till uppgift att fatta beslut i frågor som rör Regeringskansliets organisering (jfr bet. 2006/07:KU1 s. 62–63).

Senast utskottet behandlade en motion med yrkande om att inrätta ett regeringskontor i Göteborg var hösten 2009 (bet. 2009/10:KU1 s. 22 f.) då utskottet avstyrkte motionen mot bakgrund av att utskottet ansåg att regeringen själv kan bedöma vilka byggnader som är lämpliga för dess representation och om så krävs lägger fram förslag för riksdagen.

Utrikesförvaltningen

Under hösten 2008 och 2009 har utskottet avstyrkt motioner om utrikesförvaltningens organisation och förändringar inom utrikesrepresentationen på samma grund som utskottet enligt ovan avstyrkt motioner om Regeringskansliets organisering.

Övrigt

Utskottet har inom ramen för sin beredning av ärendet bl.a. tagit del av dels en konsekvensanalys av den minskning som föreslagits i motioner av Regeringskansliets anslag från statsministerns statssekreterare Gunnar Wieslander m.fl., dels en promemoria upprättad vid Statsrådsberedningen den 22 november 2010 om utvecklingen av antalet tjänstgörande i Regeringskansliet sedan 2004, dels promemorior upprättade vid utskottets kansli den 16, 19 respektive 24 november 2010 över anslagsutvecklingen för Regeringskansliets anslag samt en jämförelse mellan riksdagsförvaltningens förvaltningsanslag och Regeringskansliets anslag sedan 1999.

Av promemorian från Regeringskansliet framgår att antalet tjänstgörande vid Regeringskansliet inklusive såväl Utrikesdepartementet som utsända på utlandsmyndigheter och kommittéanställda var 4 486 i september 2010, vilket var en minskning med 370 tjänstgörande jämfört med september 2009. Minskningen efter ordförandeskapet i EU:s ministerråd andra halvåret 2009 beror på en avveckling av såväl sekretariatet för EU-möten i Sverige, SES09 och sekretariatet för kommunikation EU 2009, KOM 2009. I promemorian anføres att för att få en rättvisande bild av utvecklingen av antalet tjänstgörande i Regeringskansliet bör antalet tjänstgörande inom kommittéväsendet samt utsända vid utlandsmyndigheterna ingå i en beräkning av det totala antalet tjänstgörande vid myndigheten. Därtill anges i promemorian att även dessa kategorier finansieras av Reger-

ingskansliets anslag. Utvecklingen av antalet tjänstgörande i Regeringskansliet enligt definitionen ovan under åren 2004–2010 framgår av tabellen nedan.

Antalet tjänstgörande vid Regeringskansliet 2004–2010

Inkl. UD, utsända och kommittéanställda

År	Antal tjänstgörande
2004	4 621
2005	4 541
2006	4 514
2007	4 639
2008	4 771
2009	4 856
2010	4 486

Vad gäller utvecklingen av Regeringskansliets anslag för 2004–2010 framgår av en kanslipromemoria upprättad den 16 november 2010 att det totala anslaget för budgetåret 2009 uppgick till ca 7 142 miljoner kronor, vilket är en ökning med ca 1 129 miljoner kronor jämfört med 2008. Anslagsutvecklingen för 2004–2010 framgår av tabellen nedan.

Anslagsutveckling för 4:1 Regeringskansliet m.m. 2004–2010

Belopp i 1 000-tal kronor

År	Totalt anvisade anslagsmedel
2004	5 446 094
2005	5 366 498
2006	5 493 437
2007	5 633 090
2008	6 013 047
2009	7 142 285
2010	6 839 199

Not: För 2010 är beloppet preliminärt och inkluderar förslaget i höstilläggsbudgeten för 2010 (se prop. 2010/11:2) om att anslå ytterligare 21 miljoner kronor på anslaget. Med "Totalt anvisade anslagsmedel" avses det belopp som anslås på anslaget genom budgetpropositionen samt samtliga tilläggsbudgetar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet bedömer att en neddragning av Regeringskansliets anslag är särskilt motiverad mot bakgrund av regeringens stegvisa ökning av resurserna till Regeringskansliet. Utskottet anser att det är hög tid att effektivisera Regeringskansliets verksamhet och att anslagsnivån bör dras ned till den nivå som gällde före Sveriges ordförandeskap i EU. Utskottet har inom ramen för sin beredning inhämtat uppgifter om bl.a. konsekvenserna av en neddragning av anslaget samt såväl prognosen för som den befintliga nivån på outnyttjade medel för anslaget. Utskottet har därvidlag funnit det lämpligt att jämka de krav på neddragningar av anslaget som föreslagits i motionsyrkanden. Utskottet bedömer att en neddragning av anslaget med 300 000 000 kr inte kommer att försämra Regeringskansliets förmåga att

utgöra ett effektivt och kompetent instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket. Konstitutionsutskottet, som inte delar utrikesutskottets mening, föreslår således att riksdagen anvisar 6 250 980 000 kr till anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* för 2011. Vidare föreslår utskottet att riksdagen ska tillkännage för regeringen som sin mening att det är hög tid att effektivisera Regeringskansliets resurser. Därmed tillstyrker utskottet delvis motionerna 2010/11:K390 (S, MP, V) yrkandena 1–2 och 2010/11:K403 (SD) i denna del.

Utskottet anser alltjämt att riksdagen inte har till uppgift att fatta beslut i frågor som rör Regeringskansliets organisering; därmed avstyrks motionerna 2010/11:K423 (C), 2010/11:K415 (M) och 2010/11:K310 (FP).

Vad gäller utrikesförvaltningen är utskottet mot bakgrund av bl.a. sitt tidigare ställningstagande och utrikesutskottets synpunkter inte berett att tillstyrka de aktuella motionsyrkandena, därmed avstyrks motionerna, 2010/11:U306 (S) yrkande 88, 2010/11:U296 (V) yrkande 2, 2010/11:K313 (M), 2010/11:K229 (FP) och 2010/11:K228 (KD).

Området Länsstyrelserna

Området Länsstyrelserna, som tidigare benämndes Regional samhällsorganisation, avser den samordnade länsförvaltningen med de 21 länsstyrelserna. Området omfattar anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.*

Propositionen

Utgiftsutveckling

Enligt propositionens förslag (avsnitt 8.2) blir utgifterna för området totalt 2 349 miljoner kronor under 2011. Under 2012, 2013 respektive 2014 beräknas utgifterna till 2 327, 2 360 respektive 2 411 miljoner kronor. Prognosen för innevarande budgetår är att utgifterna kommer att uppgå till 2 297 miljoner kronor.

Mål och indikatorer

Målet för området Länsstyrelserna är att nationella mål ska få genomslag i länen samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Målet gäller för samtliga län oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan stat och kommun.¹

Indikatorer saknas för att beskriva resultatet inom området Länsstyrelserna. Av propositionen framgår att i stället görs en samlad resultatbedömning för länsstyrelserna utifrån hur väl de har uppfyllt de uppgifter som

¹ Målet för området Länsstyrelserna överensstämmer helt med målet för det tidigare området Regional samhällsorganisation. Målet för Regional samhällsorganisation beslutades av riksdagen (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:BoU1, rskr. 2000/01:90).

ålagts dem. Under våren 2010 genomfördes enligt regeringen en gemensam myndighetsdialog mellan Regeringskansliet och länsledningarna om länsstyrelsernas övergripande resultat.

Resultat

Av propositionen framgår att resultatredovisningen följer den nya struktur som infördes 2009 i länsstyrelsernas regleringsbrev och som överensstämmer med uppgifterna i länsstyrelseinstruktionen. Resultatredovisningen för området delas således upp i fem avsnitt: samordningsarbete och sektorsövergripande arbete, tillsyn och vägledning, ärendehandläggning, kompetensförsörjning samt ekonomiadministrativa värderingar och ekonomisk situation (avsnitt 8.4.2). Redogörelsen i detta avsnitt begränsar sig till de tre förstnämnda.

Vad gäller *samordningsarbete och sektorsövergripande arbete* framgår av propositionen att för länsstyrelserna har 2009 innehållit såväl strategiska och långsiktiga samordningsuppdrag som omfattande omställningsarbete inom respektive länsstyrelse, bl.a. regeringens uppdrag i samband med den finansiella krisen till landshövdingarna och ordförandena för styrelserna i samverkans- och självstyrelseorganen att samordna statens insatser på lokal och regional nivå. Vidare anges att antalet ensamkommande flyktingbarn fortsätter att öka, vilket ställer krav på länsstyrelsernas insatser i syfte att bl.a. främja samverkan och samordning mellan berörda aktörer. Av propositionen framgår därtill att länsstyrelserna under 2009 har genomfört och förberett betydande organisatoriska förändringar, exempelvis övertagande av ansvaret för djurskyddstillsynen från kommunerna, vilket innebar övergångsproblem för länsstyrelserna av den art som kan förväntas i samband med större organisationsförändringar. Under året har förberedelsearbete lagts ned för att fr.o.m. 2010 bl.a. föra över ansvaret för den sociala tillsynen till Socialstyrelsen och uppgifterna på trafikområdet till Transportstyrelsen samt överta huvudansvaret för rovdjursfrågorna från Naturvårdsverket.

Vad gäller *tillsyn och vägledning* fokuserar resultatredovisningen på fyra större tillsynsverksamheter. Vad gäller länsstyrelsernas *tillsyn enligt plan- och bygglagen* (1987:10) anges bl.a. dels att arbetet utförts med ett godkänt resultat, dels att nio länsstyrelser utmärkt sig genom särskilt goda insatser med aktiviteter såsom kommunsamråd och tillsynsmöten med länets samtliga kommuner och kontinuitet i tillsynen m.m., dels att samtliga länsstyrelser för 2009 har tagit fram regionala analyser av bostadsmarknader. Vad gäller *miljötillsyn och tillsyn över skyddade områden* framgår bl.a. dels att tillståndsprövningen går, vid behov av prioritering, före den ofta händelsestyrda tillsynen, dels att fler länsstyrelser borde öka andelen egeninitierad och förebyggande tillsyn, dels att kännetecknande för de länsstyrelser som uppnått mycket goda resultat i skyddet och skötseln av värdefulla naturområden är att dessa arbetat brett och har en utvecklad dialog med branscher och ideella föreningar, vilket resulterar i att fler aktörer

vill medverka i naturvårdsarbetet. Vad gäller *social tillsyn* anges bl.a. dels att arbetet redan under 2009 till viss del påverkades av regeringens beslut att fr.o.m. 2010 flytta verksamheten till Socialstyrelsen, dels att cirka en tredjedel av länsstyrelserna endast delvis eller inte alls klarar tre regeringsuppdrag om förstärkt tillsyn, dels att omfattningen av den samordnade tillsynen skiljer sig kraftigt åt mellan länsstyrelserna. Vad gäller *djurskydds-kontroller m.m.* framgår bl.a. dels att administrationen av överföringen av djurskyddskontroller från kommunerna har inneburit påfrestningar för den operativa djurskyddskontrollen, dels att samtliga länsstyrelser fick överta flera öppna ärenden från kommunerna vilket i flera fall bedöms ha hämmat verksamheten, dels att samtliga länsstyrelser har prioriterat anmälningsärenden och tillståndsprövning och att avsluta ärenden som övertagits från kommunerna, vilket inneburit att den planerade kontrollen har begränsats.

Vad gäller *ärendehandläggning* uppges i propositionen att det under 2009 inkom ca 1 077 000 ärenden till länsstyrelserna, vilket är något färre än 2008. Det totala antalet ärenden som överklagats uppgick till ca 1,2 %, vilket är i nivå med föregående år. Av de ärenden som avgjorts i högre instans har länsstyrelsens beslut under 2009 ändrats i 11 % av fallen, vilket är lägre jämfört med både 2007 och 2008 då andelen var ca 13 %. Körkortsingripanden stod för 40 % av de ändrade besluten. Vid årets slut uppgick antalet öppna ärenden till ca 214 400, varav ca 8 600 var äldre än två år. Antalet öppna ärenden ökade något under 2009, medan andelen ärenden som är äldre än två år sjönk från 4,8 % till 4,0 %. Inom körkortsområdet sjönk antalet öppna ärenden med 20 % jämfört med året dessförinnan. I regleringsbrev för 2009 fick länsstyrelserna i uppdrag att i respektive verksamhetsplan för 2010 ange mål för handläggningstider för ett urval av ärendegrupper. I regleringsbrev för 2010 fick länsstyrelserna i uppdrag att redovisa i vilken omfattning dessa mål uppnåts och orsaker till eventuella större avvikelser från dessa.

Regeringen bedömer dels att länsstyrelserna har bedrivit sin verksamhet på ett i huvudsak tillfredsställande sätt och med gott resultat, dels att de organisatoriska förändringarna har kunnat genomföras på ett bra sätt. Det finns dock, liksom tidigare år, skillnader mellan de olika länsstyrelserna och mellan de olika sakområdena.

Inriktning

Av budgetpropositionen framgår att riksdagen godkände regeringens bedömning att principen om den samordnade länsförvaltningen ska ligga fast (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315). Principen innebär en samordning av statlig sektorspolitik på regional nivå, att regional statlig verksamhet ska inordnas i länsstyrelserna i de fall då det är lämpligt och att länsstyrelserna ska utgöra statens primära kontaktlänk gentemot kommunerna (prop. 2001/02:7, bet. 2001/02:KU7, rskr. 2001/02:138). Regeringen bedömer att länsstyrelserna erbjuder en unik möjlighet till statlig samverkan och samordning på regional nivå, men att den bör utnyttjas

bättre. Regeringen anser att samordningsansvaret behöver vidareutvecklas och förtydligas, bl.a. genom organisatoriska förändringar, tydliggörandet av ansvarsfördelningen inom staten samt förtydligande t.ex. i myndigheternas instruktioner av skyldigheten att samråda med länsstyrelserna.

I propositionen (avsnitt 8.6) redogör regeringen för sina genomförda och planerade åtgärder samt utredningsuppdrag. Vad gäller *förbättrad statlig samordning och samverkan på regional nivå* anges bl.a. att en utredning om översyn av statlig regional förvaltning m.m. har i uppdrag att lämna förslag på hur den statliga regionala förvaltningen kan göras tydligare samt mer samordnad och ändamålsenlig (dir. 2009:62). Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2012. Vad gäller *regelförenkling på lokal och regional nivå* anges att Länsstyrelsen i Kronobergs län har fått i uppdrag att i samverkan med övriga länsstyrelser utarbeta ett förslag om hur länsstyrelsernas arbete med regelförenkling bör utformas och att uppdraget ska redovisas senast den 17 december 2010. Vad gäller *fortsatt utveckling av styrning och uppföljning* anges bl.a. dels att i syfte att möjliggöra jämförelser mellan länsstyrelserna och över tid har Regeringskansliet utvecklat en modell (som ska fortsätta att utvecklas) för en årlig och gemensam myndighetsdialog, som omfattar merparten av länsstyrelsernas olika verksamheter, dels att under 2010 genomförs myndighetsanalyser av länsstyrelserna i Kalmar och Västernorrlands län och att även under 2011 kommer myndighetsanalyser att genomföras. Vad gäller *behovet av koncentration av viss verksamhet* anges bl.a. att Koncentrationsutredningens förslag på koncentrerad verksamhet (Ds 2007:28) bör genomföras och att det inom Regeringskansliet pågår ett arbete i syfte att genomföra utredningens förslag. Vad gäller *länsstyrelsernas samordning av administrativa stödfunktioner* anges bl.a. att i april 2010 redovisade Länsstyrelsen i Jönköpings län uppdraget att utreda och ge förslag på hur länsstyrelsernas gemensamma interna administrativa verksamheter kan organiseras på ett ändamålsenligt sätt. Regeringen avser med anledning av utredningen och remissinstansernas synpunkter att ytterligare förtydliga länsstyrelsernas uppgift att samordna gemensamma administrativa verksamheter och verka för en effektiv länsstyrelseorganisation.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i den årliga revisionen inte haft någon invändning mot länsstyrelsernas årsredovisningar utan i allt väsentligt funnit att dessa är rättvisande. För en länsstyrelse har dock Riksrevisionen lämnat en revisionsrapport där brister i kvalitetssäkringsarbetet vid upprättandet av årsredovisningen uppmärksammats.

Vad gäller effektivitetsrevisionen anges i propositionen att Riksrevisionen under 2009 har genomfört en uppföljningsgranskning, *Tillsynen av överförmyndarna – uppföljningsgranskning* (RiR 2009:31), av den tidigare granskningen *Länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare* (RiR 2006:5). Uppföljningsgranskningen visar att länsstyrelserna inte i tillräcklig grad

uppmärksammat och hanterat behovet av en stärkt bevakning av likabehandling och rättssäkerhet för den enskilde samt att flera påfrestningar finns i överförmyndarnas verksamhet. Riksrevisionen föreslår att regeringen på längre sikt undersöker om överförmyndarsystemets nuvarande organisation är ändamålsenlig och att länsstyrelserna överväger att sammanställa gemensamma bedömningsgrunder för aktgranskning. Riksrevisionens granskningsrapport bereds enligt propositionen för närvarande inom Regeringskansliet.

I granskningsrapporten *Länsplanerna för regional transportinfrastruktur* (RiR 2009:23) bedömer Riksrevisionen att planerna i vissa hänseenden inte har levt upp till de krav som ställts i regeringens direktiv. Likartade brister har påtalats av Riksrevisionen i tidigare planomgångar. I rapporten görs bedömningen att systematiska fel överlag har gjorts i arbetet med att ta fram förslag till länsplaner. I propositionen anges att regeringen avser att inför kommande planeringsomgångar se över hur direktiven kan göras tydligare och hur det kan säkerställas att planupprättarna efterföljer dessa i sin helhet (prop. 2010/11:1 utg.omr. 22 s. 41).

Kommande proposition om länsstyrelseverksamhet

Av den propositionsförteckning som Statsrådsberedningen publicerade den 5 oktober 2010 framgår att regeringen avser att senast under januari 2011 avlämna en proposition om koncentration av länsstyrelseverksamhet.

Utskottets ställningstagande

Vad som redovisas i propositionen om området Länsstyrelserna föranleder i detta sammanhang inget uttalande från utskottets sida.

Länsstyrelserna m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 2 349 116 000 kr till anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* för 2011 och avstyrker därmed ett motionsyrkande om att anslaget ska uppgå till ett högre belopp. Jämför reservation 2 (SD).

Anslaget används för de 21 länsstyrelsernas förvaltningskostnader samt ersättningar till 12 kommunala samverkansorgan och landstingen i Skåne, Västra Götalands och Hallands län samt Gotlands kommun för de uppgifter som dessa övertagit från länsstyrelserna. Vidare används anslaget för regeringens behov av vissa mindre utvecklingsinsatser, t.ex. inom IT-området, och visst europeiskt samarbete. Anslaget beräknas finansiera cirka hälften av länsstyrelsernas förvaltningskostnader. Resterande del finansieras av avgifter och bidrag främst genom olika sakanslag.

Propositionen

Verksamheten

Utöver redovisningen av länsstyrelsernas verksamhet ovan (se avsnitt *Resultat* under rubriken Område Länsstyrelserna) anges i propositionen att kostnaderna för verksamheten vid landets 21 länsstyrelser uppgick till 4 789 miljoner kronor 2009, vilket innebär en kostnadsökning med 12,4 % jämfört med föregående år. Ökningen förklaras av att nya verksamheter tillförts länsstyrelserna fr.o.m. 2009. Personalkostnaderna uppgick till 2 917 miljoner kronor, eller 60,1 % av de totala kostnaderna. Lokalkostnaderna uppgick till 317 miljoner kronor (6,6 %), medan övriga driftskostnader uppgick till 1 556 miljoner kronor (32,5 %). I jämförelse med 2008 är det små skillnader i den procentuella fördelningen för de olika kostnadsslagen.

Anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* utgjorde 2009 den största inkomstkällan med 2 417 miljoner kronor, vilket motsvarade ungefär 51 % av länsstyrelsernas totala intäkter, även om anslagets andel av den totala finansieringen stadigt har minskat under 2000-talet. Intäkter av bidrag, sammanlagt 1 721 miljoner kronor, utgjorde den näst största finansieringskällan med 36 %. De största bidragsgivarna var Naturvårdsverket, Statens jordbruksverk, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Riksantikvarieämbetet och Tillväxtverket.

Anslagssparandet uppgick för 2009 till 22 562 000 kr, för budgetåret 2008 respektive 2007 uppgick det till 24 895 000 respektive 51 106 000 kr.

Ingen ändrad instansordning för vissa mål och ärenden

I budgetpropositionen för 2010 aviserade regeringen att den senare avsåg att lämna förslag om en ändrad instansordning för vissa mål och ärenden enligt plan- och bygglagen (1987:10) och miljöbalken (se även bet. 2009/10: KU1 s. 33). Enligt regeringens tidigare uttalanden (jfr prop. 2009/10:215) kommer inte förslaget att genomföras i den del som innebär att en ansökan om tillstånd till en stor miljöfarlig verksamhet, s.k. A-verksamhet, eller vattenverksamheter ska prövas av en myndighet som första instans.

Anslaget

Regeringen föreslår att ramanslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* för 2011 uppgår till 2 349 116 000 kr, vilket innebär en ökning med 43 874 000 kr i förhållande till innevarande budgetår inklusive pris- och löneomräkning. Ökningen beror främst på ökade satsningar gällande bl.a. djurskyddskontrollen (25 000 000 kr), ensamkommande flyktingbarn (10 000 000 kr), samordnad flyktingmottagning (10 000 000 kr) och tillsyn av avfallstransporter (5 000 000 kr). Anslaget minskas bl.a. med dels 20 844 000 kr till följd av att extramedel för handläggning av vindkraftsärenden upphör, dels 2 140 000 kr till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Motionen

Johnny Skalin och Björn Söder (SD) föreslår i motion 2010/11:K403 att anslaget ökas med 45 000 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkandet i denna del) i syfte att öka djurskyddskontrollerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 2 349 116 000 kr till anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* för 2011 och avstyrker därmed motion 2010/11:K403 (SD) i denna del.

Området Demokratipolitik

Demokratipolitiken omfattar frågor om medborgarnas inflytande och delaktighet i samhället, demokrati och allmänna val och demokratins utveckling. Även Valmyndighetens, Justitiekanslerns och Datainspektionens verksamheter, samt tilldelningen av Svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek faller inom detta område. Området omfattar också stödet till politiska partier.

Propositionen

Utgiftsutveckling

Enligt propositionens förslag (avsnitt 9.2) blir utgifterna för demokratipolitiken totalt 284 miljoner kronor under 2011. Under 2012, 2013 respektive 2014 beräknas utgifterna till 283, 280 respektive 282 miljoner kronor. Prognosen för innevarande budgetår är att utgifterna kommer att uppgå till 538 miljoner kronor.

Mål och indikatorer

Det av riksdagen beslutade målet för demokratipolitiken är en levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83).

Målet för demokratipolitiken uppfylls framför allt genom förstärkta möjligheter till ansvarsutkrävande, goda möjligheter till insyn och inflytande, dialog om samhällets värdegrund, att motverka hot mot demokratin samt att arbeta med respekt för de mänskliga rättigheterna.

Resultatbeskrivningen i propositionen görs i förhållande till det övergripande målet för demokratipolitiken, och i förhållande till de resultat som uppnåtts inom de prioriterade områdena *val och ansvarsutkrävande, insyn och inflytande, dialog om samhällets värdegrund*, arbete med att motverka *hot mot demokratin* och att arbeta med respekt för de *mänskliga rättigheterna*. Redovisningen sker också i förhållande till resultatredovisningarna

för Justitiekanslern, Datainspektionen och Valmyndigheten. Både resultat och mål för myndigheterna redovisas nedan i respektive avsnitt om myndigheternas anslag.

Vad gäller området *arbetet med de mänskliga rättigheterna* anför regeringen att det långsiktiga målet för arbetet med mänskliga rättigheter i Sverige är att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna nationellt (avsnitt 9.8.1). Målet redovisades i regeringens skrivelse *En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna 2006–2009* (skr. 2005/06:95) och innebär att de mänskliga rättigheterna, såsom de uttrycks genom Sveriges internationella åtaganden, inte får kränkas.

Några andra mål eller indikatorer framgår inte av propositionen.

Resultat

Vad gäller området *val och ansvarsutkrävande* (avsnitt 9.4) görs bl.a. en fullständig redovisning av valet till Europaparlamentet i juni 2009, där valdeltagandet ökade från 38 till 46 % jämfört med 2004 års val, vilket innebar att deltagandet var det högsta sedan Sverige blev medlem i EU. Av officiell valstatistik framgår dels att andelen röstande ökade i nästan alla samhällsgrupper, dels att i åldersgruppen 18–29 år ökade valdeltagandet markant – från 28 till 40 procentenheter (i synnerhet män i denna åldersgrupp röstade i större utsträckning, vilket innebar att den könsskillnad som funnits tidigare i åldersgruppen försvann, dvs. kvinnor i gruppen hade samma valdeltagande som män).

Därtill redogörs i propositionen för utvärderingen av medlen till partierna för information inför 2009 års val till Europaparlamentet. I utvärderingen konstateras dels att det inte är möjligt att analysera effekterna av de särskilda medel som tilldelats partierna, eftersom medlen inte omfattas av någon redovisningsskyldighet, dels att det snarare är effekterna av partiernas informationsinsatser i största allmänhet, oberoende av finansieringskälla, som ligger till grund för slutsatserna i rapporten och inte effekten av de insatser som har bekostats av de särskilda medlen. Utvärderingen visar att partiernas informationsinsatser var betydligt mer omfattande i valet till Europaparlamentet 2009 än vid valet 2004 genom bl.a. tv-reklam, ökad närvaro på Internet, kommunikation i olika former, sociala medier men även genom det personliga mötet med väljaren. I utvärderingen framhålls därtill dels att sakfrågorna hamnade i fokus i stället för debatten om det svenska medlemskapets vara eller icke vara, dels att valrörelsen kom att handla om konkreta frågor och problem som visar på Europaparlamentets betydelse, som bidragande orsaker till ett ökat intresse för valet och att fler gick och röstade. Vad gäller effekterna av partirelaterad information bland väljarna, visar utvärderingen dels att tv-reklam följt av valbroschyrer eller partiernas webbplats på Internet är de informationsformer som når flest väljare, dels att effekterna på röstningsbenägenhet inte tycks vara

bestående då det främst tycks vara individer med en sedan tidigare hög röstbenägenhet som aktivt tar del av information från partierna, snarare än att det är informationen som genererar högre valdeltagande.

Andra resultat som redovisas inom området är dels förstärkta möjligheter till ansvarsutkrävande genom de förändringar som regeringen föreslog i sin proposition om en reformerad grundlag (prop. 2009/10:80), dels konstitutionsutskottets rapport *Demokratipolitikens metoder. Insatser för ett ökat valdeltagande – en kunskapsöversikt* (2008/09:RFR15) som är en sammanställning av slutsatserna av de demokratifrämjande insatser som regeringen genomfört under 2000–2006 (jfr bet. 2009/10:KU1 s. 40), dels Skolval 2010, dels medlen till partierna för information inför 2010 års allmänna val, dels konferensen Offentliga Rummet.

I regeringens slutsatser om området anförts bl.a. dels att trots att det inte entydigt kan påvisas direkta effekter av de demokratiseringar som genomförts under 2000–2006 i fråga om ökat valdeltagande, kan det finnas positiva bieffekter av partiernas möten med enskilda väljare, dels att sociala möten kan öka den enskildes kunskap om och intresse för politiken. De särskilda informationsinsatser för vilka riksdagspartierna tilldelats medel inför 2009 och 2010 års val kan utgöra en grund för att sådana möten kan ske.

Vad gäller området *insyn och inflytande* (avsnitt 9.5) redovisas ett flertal projekt, utredningar och resultat bl.a. dels en parlamentarisk kommitté för utredning om kommunal demokrati (dir. 2010:53) som utreder bl.a. beslutsfattande på distans och som väntas redovisa sitt uppdrag senast den 1 maj 2012, dels EU:s arbete kring deltagande och inflytande för medborgarna, dels Sveriges deltagande i Europarådets olika forum, dels medel till demokratiforskning som på regeringens uppdrag beviljas av Vetenskapsrådet. Därtill lyfts i propositionen fram ett antal projekt från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) som bl.a. fokuserat på hur medborgardialogen kan utvecklas med hjälp av IT.

Regeringen bedömer dels att SKL:s projekt har haft mycket goda resultat, dels att demokratiforskning och kunskapsutbyte kring medborgardialog inom EU bidrar till en högre medvetenhet om frågorna. Vad gäller Vetenskapsrådets satsning på demokratiforskning bedömer regeringen att det ännu är för tidigt att uttala sig om effekterna, eftersom man beräknar att resultaten redovisas under 2011.

Vad gäller området *dialog om samhällets värdegrund* (avsnitt 9.6) anges i propositionen dels att regeringen under 2008 aviserade en satsning på värdegrundsdiallog i samarbete med bl.a. organisationer inom det civila samhället, dels att inriktningen på arbetet redovisades i en skrivelse (skr. 2009/10:106) vilken framhöll behovet av en utökad dialog och reflexion om vad normerna om demokrati och de mänskliga rättigheterna konkret innebär i vardagen, vilken överlämnades till riksdagen i mars 2010 och där lades till handlingarna. Därtill redogörs för arbete bl.a. hos Ungdomsstyrelsen.

Regeringen bedömer i sina slutsatser (avsnitt 9.6.2) att arbetet med att förbereda och förankra arbetet med social sammanhållning har påbörjats av Ungdomsstyrelsen.

Vad gäller området som rör arbetet med att *motverka och förebygga hot mot demokratin* (avsnitt 9.7) anges i propositionen olika bidrag och uppdrag till myndigheter (Brottsförebyggande rådet, Säkerhetspolisen, Ungdomsstyrelsen, Försvarshögskolan) och organisationer (SKL) i syfte att stödja dem i deras arbete mot dels våldsam extremism inom vitmaktmiljön, vänsterautonoma grupper och andra grupper som förespråkar våld för att nå politiska mål, dels att motverka ageranden av de här grupperna som kan begränsa och beskära andra individers fri- och rättigheter, dels att motverka hot och våld mot och annan otillåten påverkan på förtroendevalda som inte sällan utövas av den organiserade brottsligheten.

Regeringen anför därtill att arbetet inom området hot mot demokratin initialt har fokuserat på kunskapsinhämtning om olika typer av hot mot demokratin. Av slutsatserna för området framgår bl.a. att såväl civila som offentliga aktörer är nödvändiga för att avhoppare ska kunna stödjas på ett heltäckande sätt.

Vad gäller området för de *mänskliga rättigheterna* (avsnitt 9.8) redogörs för olika utredningar och vidtagna åtgärder. Bland annat har regeringen i december 2009 givit en särskild utredare i uppdrag att utvärdera regeringens nationella handlingsplan för de mänskliga rättigheterna 2006–2009 (dir. 2009:118), och denna ska senast den 31 december 2010 lämna rekommendationer inför det fortsatta systematiska arbetet med mänskliga rättigheter på nationell nivå. På det internationella planet har bl.a. Europarådet och FN på olika sätt granskat hur Sverige uppfyllt sina internationella åtaganden på området, vilket Sverige även fortsättningsvis fäster stor vikt vid.

Av propositionen framgår att FN:s råd för mänskliga rättigheter granskade Sverige under 2010 inom ramen för en universell periodisk granskning (*Universal Periodic Review*, UPR). Under granskningen fick Sverige 149 rekommendationer, varav ett flertal rörde åtgärder som är relevanta inom ramen för det systematiska arbetet för de mänskliga rättigheterna i Sverige. Vidare framgår av propositionen bl.a. dels att Delegationen för mänskliga rättigheter besökte 80 myndigheter i syfte att stödja deras arbete för att säkerställa full respekt för mänskliga rättigheter, dels att flera myndigheter (t.ex. Försäkringskassan och Statens skolverk) sedan 2010 i sina instruktioner har i uppgift att arbeta med mänskliga rättigheter i sina verksamheter.

I sina slutsatser anför regeringen bl.a. att utvärderingen av den andra handlingsplanen, liksom slutbetänkandet² från Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige, kommer att vara viktiga underlag för regeringens fortsatta systematiska arbete för att uppnå full respekt för de mänskliga rättigheterna.

Inriktning

I propositionen anføres dels att för att uppnå en levande demokrati, där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras, krävs att det finns starka och väl fungerande demokratiska institutioner, dels att regeringen därför kommer att fortsätta verka för en samhällsutveckling som kännetecknas av respekt för olikheter mellan individer, samtidigt som dessa olikheter måste rymmas inom ramarna för samhällets demokratiska grundvalar. Därför föreslår regeringen att satsningen på dialog för en gemensam värdegrund ska fortsätta under 2011 och 2012.

Vidare anføres att i en väl fungerande demokrati är det centralt att väljarna kan utkräva ansvar för den förda politiken och att den ökade användningen av informationsteknik kan underlätta för medborgarna att skaffa kunskap om var ansvaret för de politiska besluten ligger. Regeringen fortsätter därför verka för en effektiv och transparent förvaltning genom fokus på bl.a. e-förvaltning. Intresseområdet omfattar även ökat användar- och invånarinflytande i anslutning till begreppet e-demokrati.

Regeringen fortsätter även att arbeta med frågor som rör hot mot demokratin och hot mot förtroendevalda bl.a. i syfte att motverka uttryck och företeelser som syftar till att begränsa enskildas fri- och rättigheter. Regeringen främjar också forskning om e-demokratiska processer genom finansiering via de statliga forskningsråden.

Därutöver anges i propositionen enskilda åtgärder och planerade initiativ, t.ex. stimulansmedel till Ungdomsstyrelsen under 2011 för utlysning till det civila samhället, vidareutveckling, synliggörande och tillgängliggörande av e-verktyg i nära samarbete med SKL, bevakning av den internationella utvecklingen gällande elektronisk röstning och vid en positiv utveckling en översyn av regeringen i frågan om e-röstning, fortsatta åtgärder i syfte att motverka och förebygga terrorism (jfr skr. 2007/08:64) och våldsam extremism samt en kartläggning av situationen för mänskliga rättigheter i Sverige grundad på rekommendationerna från FN:s UPR-granskning och andra rekommendationer och synpunkter som riktas mot Sverige av olika internationella övervakningskommittéer.

² Delegationen överlämnade den 19 oktober 2010 sitt slutbetänkande (SOU 2010:70) till regeringen och ansvarigt statsråd. Delegationen föreslår bl.a. att Sverige ska inrätta en nationell kommission som, med utgångspunkt i internationella konventioner, ska främja de mänskliga rättigheterna i Sverige. Kommissionen föreslås bli en myndighet under riksdagen.

Utskottets ställningstagande

Vad som redovisas i propositionen om området Demokratipolitik föränleder i detta sammanhang inget uttalande från utskottets sida.

Allmänna val och demokrati

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 30 090 000 kr till anslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* för 2011 samt bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtgärderna medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kr under perioden 2012–2014.

Anslaget används för statens kostnader för valsedlar och annat valmaterial samt ersättningar till myndigheter och kommuner för hjälp i samband med val. Anslaget används också för uppföljning och utveckling av demokratipolitiken, arbete med dialog för en förstärkt gemensam värdegrund och mångvetenskaplig demokratiforskning. Vidare får anslaget användas för vissa administrationskostnader som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området. Anslagets storlek beror till största delen på vilka val som hålls under året.

Propositionen

Verksamheten

I maj 2007 utlyste Vetenskapsrådet forskningsmedel för mångvetenskaplig demokratiforskning för perioden 2007–2010. Vetenskapsrådet ska inom ramen för detta forskningsprogram använda medel för att stödja uppbyggnaden av ett nätverk och en nationell plattform för doktorander och forskare. Vetenskapsrådet bedömer satsningen som lyckad med avseende på förnyelse och forskningsinriktning. Enligt propositionen ska de sex projekt som fått medel avslutas 2010, vilket innebär att det ännu inte går att säga något om slutliga, tänkbara effekter av medlen. Slutrapportering av forskningsresultaten beräknas ske senast 2011.

Vetenskapsrådet har också givit en forskare i uppdrag att göra en sammanställning och analys av existerande demokratiforskningsnätverk. Sammanställningen redovisades till Vetenskapsrådet i oktober 2009 och ska omarbetas innan den publiceras.

Under 2009 hölls val till Sametinget och Europaparlamentet.

Anslagssparandet uppgick för 2009 till 11 749 000 kr, för budgetåret 2008 respektive 2007 uppgick det till 1 858 000 respektive 12 470 000 kr. Skillnaderna i nivån för anslagssparandet är kopplade till anslagsbelastningens variationer.

Anslaget

Anslaget föreslås minska med 273 000 000 kr 2011 eftersom inga insatser i samband med val genomförs under 2011. Till följd av att tillfälliga satsningar på demokrati och mänskliga rättigheter som genomförts under perioden 2008–2010 upphör minskas anslaget 2011 med sammanlagt 4 000 000 kr (prop. 2007/08:1 utg.omr. 1 avsnitt 4.9.1 och prop. 2009/10:1 utg.omr. 1 avsnitt 9.10.1). Regeringen anser samtidigt att anslaget bör öka med 4 000 000 kr både 2011 och 2012 för det fortsatta arbetet med Dialog för en förstärkt gemensam värdegrund.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 30 090 000 kr anvisas under anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* för 2011.

Bemyndigandet

I propositionen anförs att under perioden 2007–2010 har forskningsmedel för mångvetenskaplig demokratiforskning betalats ut av Vetenskapsrådet. De projekt som fått medel avslutas 2010. Regeringen anser att forskningen inom detta område bör fortsätta då resultaten utgör ett viktigt underlag för regeringens och riksdagens bedömning av demokratipolitikens fortsatta inriktning. Vidare anges att regeringen har riksdagens bemyndigande att under innevarande år ingå ekonomiska åtaganden. Utnyttjandet av bemyndigandet förväntas bli lägre än vad som redovisades i budgetpropositionen för 2010 eftersom man planerar att genomföra en ny utlysning av forskningsmedel först 2011. Fortsatt stöd till mångvetenskaplig demokratiforskning förutsätter att långsiktiga åtaganden om forskningsbidrag kan göras även fortsättningsvis.

Mot bakgrund av det ovannämnda föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kr under perioden 2012–2014.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen dels anvisar 30 090 000 kr till anslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* för 2011, dels bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kr under perioden 2012–2014.

Justitiekanslern

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 30 191 000 kr till anslag 6:2 *Justitiekanslern* för 2011.

Anslaget används för Justitiekanslerns förvaltningskostnader. Justitiekanslerns främsta uppgifter är att utöva tillsyn över den offentliga förvaltningen, att bevaka statens rätt i rättegångar, att svara för statens skadereglering, att vara regeringens juridiska rådgivare samt att vara åklagare i mål rörande tryck- och yttrandefrihetsbrott. Justitiekanslern utövar också tillsyn över advokatväsendet och har vissa uppgifter enligt lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning. Justitiekanslern bedriver även arbetet med att, för statens räkning, överklaga beslut om rättshjälp och ersättning till rättsliga biträden. Dessutom företräder Justitiekanslern svenska staten i de internationella oljeskadefonderna.

Propositionen

Verksamheten

Justitiekanslern har under 2008 bedrivit tillsyn över den offentliga verksamheten genom klagomålshantering, egeninitierad granskning, genomgång av myndigheternas ärendeförteckningar och viss inspektionsverksamhet.

Arbetet med att värna tryck- och yttrandefriheten har främst skett genom att pröva inkomna anmälningar om brott mot tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Liksom tidigare år har en stor del av anmälningarna under 2009 avsett publiceringar som inte har omfattats av grundlagsskydd. Många ärenden rör exempelvis publiceringar på Internet där webbplatsen inte omfattats av den s.k. databasregeln i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen, vilket innebär att ärendena ska hanteras av allmän åklagare och inte av Justitiekanslern. I de fall där Justitiekanslern har vidtagit någon form av åtgärd har det oftast rört sig om anmälningar om ifrågasatt hets mot folkgrupp.

Under 2009 inkom ca 3 000 skadeståndsärenden, vilket är ca 300 fler än föregående år. Drygt hälften av de inkomna ärendena avsåg ersättningsanspråk enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder. Myndigheten fick under de två sista månaderna av 2009 ett extraordinärt inflöde av skadeståndsanspråk från enskilda som begär ersättning av staten på grund av långsam handläggning hos Regeringsrätten. Ärendena har initierats av Centrum för rättvisa, som är en ideell och oberoende organisation som bevakar frågor om fri- och rättigheter genom information till berörda personer.

Det totala antalet inkomna ärenden hos Justitiekanslern 2009 var i princip oförändrat jämfört med 2008, ca 8 400. Inkomna ärenden rörande integritetsfrågor minskade under 2009 främst vad gäller ärenden om allmän kameraövervakning, vilket beror på att antalet ansökningar till länsstyrelser om tillstånd till sådan övervakning minskat.

Justitiekanslern hade under 2009 som mål dels att värna rättssäkerheten, offentligheten, yttrandefriheten samt en god myndighetskultur, dels att medverka till att rättstillämpningen blir effektiv och rättssäker. I propositionen anges att Justitiekanslern under 2009 i allt väsentligt uppfyllt de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. En viss försämring har dock skett enligt regeringen vad gäller ärendehandläggningen då antalet avgjorda ärenden minskat samtidigt som antalet inkommande ärenden i stort sett var oförändrat, vilket gjort att ärendebalansen ökat något. Enligt regeringen är det av vikt att Justitiekanslern under kommande år arbetar för att ytterligare kvalitetssäkra och effektivisera arbetet i myndigheten och att detta avspeglar sig i resultatförbättringar.

Anslagssparandet uppgick 2009 till -1 997 000 kr; budgetåren 2008 respektive 2007 uppgick det till -867 000 respektive 660 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i 2009 års revisionsberättelse när det gäller Justitiekanslern.

Anslaget

Regeringen anför att det är av vikt att Justitiekanslern dels kan upprätthålla en hög nivå på verksamheten utifrån det uppdrag myndigheten har, bl.a. som tillsynsmyndighet över andra myndigheter och deras ärendehantering, dels också måste kunna hantera ärendetillströmningen av bl.a. skadeståndsärenden på ett effektivt sätt. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 3 000 000 kr fr.o.m. 2011. Anslagen 1:1 *Polisorganisationen*, 1:3 *Åklagarmyndigheten* och 1:5 *Sveriges domstolar*, under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, minskas med 1 000 000 kr vardera.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 30 191 000 kr anvisas under anslaget 6:2 *Justitiekanslern* för 2011. I förhållande till 2010 ökar anslaget med 3 103 000 kr inklusive pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 30 191 000 kr till anslag 6:2 *Justitiekanslern* för 2011.

Datainspektionen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 37 028 000 kr till anslag 6:3 *Datainspektionen* för 2011.

Anslaget används för Datainspektionens förvaltningskostnader. Datainspektionen har till uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter och för att god sed iaktas i kreditupplysnings- och inkassoverksamhet.

Propositionen

Verksamheten

Vad gäller *tillsynen över behandlingen av personuppgifter* lade Datainspektionen ca 90 % av sina resurser på verksamhetsgrenen under 2009. Myndigheten har riktat in verksamheten mot känsliga och nya områden där risken för integritetskränkning är särskilt stor, t.ex. utvecklingen av e-förvaltning, IT-stödet i skolor och hanteringen av patientuppgifter inom hälso- och sjukvården.

Tillsynen har omfattat kommuner, statliga myndigheter samt privata företag och har utformats som fält-, skrivbords- och enkätinspektioner. Det totala antalet *inledda* respektive *avslutade* tillsynsärenden av behandlingen av personuppgifter uppgick 2009 till 149 respektive 110 (jämfört med 113 respektive 94 ärenden under 2008).

Datainspektionen har under 2009 fortsatt att arbeta aktivt med sin informationsverksamhet i syfte att synliggöra integritetsfrågorna i samhället. Myndigheten har vidareutvecklat sin webbplats, arrangerat utbildningstillfällen för personuppgiftsombud och besvarat frågor genom myndighetens upplysningstjänst.

Vidare har Datainspektionen under året deltagit i internationellt samarbete i frågor som rör skydd för personuppgifter och personlig integritet samt i EU:s gemensamma tillsyn på dataskyddsområdet. Datainspektionens arbete med att bidra till utvecklingen av en effektiv och rättssäker elektronisk förvaltning fortsatte under 2009, bl.a. dels genom inspektioner av och samverkan med andra myndigheter (bl.a. med Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden och Post- och telestyrelsen i syfte att åstadkomma samsyn i integritetsfrågor och klargöra gränser mellan myndigheternas tillsynsansvar), dels genom framtagande av t.ex. informationsmaterial som beskriver hur personuppgifter ska skyddas i IT-systemen på den omreglerade apoteksmarknaden.

I propositionen anges att ca 10 % av myndighetens resurser under 2009 gick till verksamhetsgrenen *tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplysnings- och inkassoverksamhet*. Under 2009 påbörjade respektive avgjorde

Datainspektionen 8 respektive 9 tillsynsärenden enligt kreditupplysningslagen (jämfört med 13 respektive 19 ärenden under 2008). Tillsynen präglades även 2009 av de tjänster som erbjuder kreditupplysningsinformation via Internet med stöd av utgivningsbevis. Dessa tjänster tillhandahålls under åberopande av grundlagsskydd, vilket innebär att kreditupplysningslagens bestämmelser om legitimt behov och kreditupplysningskopia inte behöver tillämpas när företagen lämnar ut kreditupplysningar. En översyn som genomförts inom Justitiedepartementet av förhållandet mellan kreditupplysningslagen och yttrandefrihetsgrundlagen i fråga om den beskrivna problematiken har utmynnat i ändringar i kreditupplysningslagen som träder i kraft den 1 januari 2011 (jfr prop. 2009/10:151, bet. 2009/10:FiU32, yttr. 2009/10:KU8y, rskr. 2009/10:356).

Vad gäller Datainspektionens arbete med tillstånd och tillsyn enligt inkassolagen bedömer myndigheten att inkassobolagen i allt väsentligt följer god inkassosed. Under 2009 påbörjades 86 tillsynsärenden och 79 ärenden avslutades (2008 påbörjades 143 tillsynsärenden och 143 avslutades).

Datainspektionen hade under 2009 som mål att sträva efter att upptäcka och förebygga hot mot den personliga integriteten. Fokus skulle läggas på känsliga områden, nya företeelser och områden där risken för missbruk är särskilt stor. Under 2009 uppfyllde Datainspektionen i allt väsentligt de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. Målet för kreditupplysningsverksamheten har inte kunnat uppfyllas. Som framgått av det föregående är detta dock hänförligt till förhållanden som myndigheten inte råder över. Sammantaget bedömer regeringen att Datainspektionen under 2009 uppnått ett i stort sett gott verksamhetsresultat.

Anslagssparandet uppgick 2009 till 69 000 kr; budgetåren 2008 respektive 2007 uppgick det till 1 132 000 respektive 320 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i 2009 års revisionsberättelse avseende Datainspektionen.

Anslaget

Datainspektionens verksamhet som rör att verka för att den personliga integriteten skyddas vid behandling av personuppgifter har vidgats över tiden. Utvidgningen har skett utan att någon resursförstärkning har gjorts. Myndigheten får därmed allt svårare att klara verksamheten med bibehållen kvalitet. Regeringen föreslår att Datainspektionens ram ökas med 3 000 000 kr fr.o.m. 2011 för att myndigheten ska kunna arbeta i enlighet med de krav som åligger myndighetens tillsyn av den offentliga förvaltningen bl.a. vad gäller integritet och brottsbekämpning.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår regeringen att anslaget 6:3 *Datainspektionen* för 2011 uppgår till 37 028 000 kr. I förhållande till 2010 ökar anslaget med 3 410 000 kr inklusive såväl pris- och löneomräkning som en minskning av anslaget med 60 000 kr till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 37 028 000 kr till anslag 6:3 *Datainspektionen* för 2011.

Svensk författningssamling

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 1 200 000 kr till anslag 6:4 *Svensk författningssamling* för 2011.

Från anslaget betalas bl.a. den kostnadsfria tilldelningen av svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek som regleras i 7 § författningssamlingsförordningen (1976:725), den s.k. frilistan.

Propositionen

Statens utgifter för den kostnadsfria tilldelningen av SFS har ökat. För att denna tilldelning ska kunna fortgå bör anslaget höjas med 200 000 kr fr.o.m. 2011 och med ytterligare 100 000 kr fr.o.m. 2013.

Regeringen föreslår därför att 1 200 000 kr anvisas under anslaget 6:4 *Svensk författningssamling* för 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 1 200 000 kr till anslag 6:4 *Svensk författningssamling* för 2011.

Valmyndigheten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 15 341 000 kr till anslag 6:5 *Valmyndigheten* för 2011.

Anslaget används för Valmyndighetens förvaltningskostnader. Valmyndigheten är en förvaltningsmyndighet för frågor om val och folkomröstningar.

Propositionen

Verksamheten

Valmyndighetens huvudsakliga arbete under 2009 var inriktat på att förbereda och genomföra valet till Sametinget i maj och valet till Europaparlamentet i juni. Utifrån utvärderingar och tester som genomförts tillsammans med företrädare för länsstyrelser och kommuner har Valmyndigheten sedan valet 2006 dels förändrat valadministrationens material och arbetsrutiner, dels utarbetat nytt utbildningsmaterial, nya handledningar och manualer som stöd för länsstyrelsernas och kommunernas arbete. De nya rutinerna och materialet, som tillämpades och användes vid Europaparlamentsvalet, mottogs mycket väl och användes därför även vid de allmänna valen 2010.

Inför Europaparlamentsvalet genomförde Valmyndigheten både generella informationsinsatser och insatser riktade mot grupper med speciella behov. Valmyndigheten har också lagt ned ett omfattande arbete på förbättringar och anpassningar av det gemensamma IT-stödet för valadministrationen.

Valmyndigheten ansvarar även för val till Sametinget, bl.a. för datastöd till valadministrationen, registrering och tryckning av valsedlar samt tryckning och utskick av röstkort och information till de röstberättigade (för en redovisning av Sametingsvalet 2009, se avsnittet om Sametinget ovan).

Under 2009 påbörjades förberedelser inför de allmänna valen 2010, bl.a. genom upphandlingar av valmaterial, distribution och upplysningstjänst. Vallokaler ska som regel vara tillgängliga även för personer med fysiska funktionsnedsättningar.

Målet för Valmyndigheten var att valet till Europaparlamentet 2009 samt förberedelserna inför de allmänna valen 2010 skulle genomföras med största möjliga tillförlitlighet och effektivitet. Regeringens övergripande bedömning är att Valmyndigheten har uppnått de mål för verksamheten som sattes upp för 2009 och att de åtgärder som vidtagits under 2009 har varit ändamålsenliga.

Anslagssparandet uppgick 2009 till 1 367 000 kr; budgetåren 2008 respektive 2007 uppgick det till 365 000 respektive 407 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i 2009 års revisionsberättelse avseende Valmyndigheten.

Anslaget

För att Valmyndigheten ska kunna upprätthålla hög kvalitet och effektivitet i verksamheten föreslår regeringen att myndighetens anslag ökas med 500 000 kr fr.o.m. 2011. Regeringen föreslår därför att 15 341 000 kr anvisas under anslaget 6:5 *Valmyndigheten* för 2011. I förhållande till 2010 ökar anslaget med 446 000 kr inklusive pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 15 341 000 kr till anslag 6:5 *Valmyndigheten* för 2011.

Stöd till politiska partier

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 170 200 000 kr till anslag 6:6 *Stöd till politiska partier* för 2011 samt bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kr under 2012. Därmed avstyrks ett motionsyrkande om att anslaget ska uppgå till ett mindre belopp. Utskottet avstyrker nio motionsyrkanden om att regeringen ska återkomma med förslag till lagstiftning om utökade krav på offentlig redovisning av bidrag till partier.

Jämför reservationerna 2 (SD) och 7 (S, MP, V).

Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd dels som partistöd, dels som kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som mandatbidrag och delas ut som ett bidrag per riksdagsplats. Resultatet i de senaste två valen räknas. Bidraget är för närvarande 333 300 kr per plats och år. Kanslistödet lämnas som grundstöd och tilläggsstöd. Medlen betalas ut av riksdagsförvaltningen efter beslut av Partibidragsnämnden.

Propositionen

Anslaget

Regeringen föreslår att ramanslag 6:6 *Stöd till politiska partier* ska uppgå till 170 200 000 kr för 2011. Anslagsbeloppet är oförändrat i förhållande till innevarande år.

Bemyndigandet

I propositionen anför regeringen att det, enligt lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen, krävs bemyndigande för beslut om bl.a. bidrag som medför utgifter under senare budgetår än det år statsbudgeten avser, vilket gäller för stödet till politiska partier. Mot denna bakgrund föreslås i propositionen att riksdagen bemyndigar regeringen att

under 2011 för ramanslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kr under 2012.

Gällande ordning

Enligt 13 § första stycket lagen om statligt stöd till politiska partier prövas frågor om statligt partistöd av Partibidragsnämnden. Enligt 14 § tredje stycket ska utbetalningarna av partistöd göras kvartalsvis av riksdagsförvaltningen. År i den aktuella lagen räknas, enligt 12 § första stycket, som regel fr.o.m. den 15 oktober, och stödet uträknas en gång för varje år.

I statbudgeten anvisar riksdagen varje år medel till det statliga partistödet på ett särskilt anslag (6:6 *Stöd till politiska partier*). Anslaget ställs till regeringens disposition. Genom regleringsbrev tilldelar regeringen sedan riksdagsförvaltningen dispositionsrätten till anslaget.

Motionerna

Anslaget

Johnny Skalin och Björn Söder (SD) föreslår i motion 2010/11:K403 att anslaget minskas med 17 020 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkandet i denna del).

Offentlig redovisning av bidrag till partier

I motion 2010/11:K272 av Börje Vestlund (S) begärs att riksdagen ska tillkännage för regeringen att en reform alternativt en ny lagstiftning som innebär att samtliga politiska partier offentligt redovisar sina bidrag bör införas. Motionären anför att en vanlig ordning för de partier som redovisar sina bidrag är att gåvor över 20 000 kr redovisas i partiernas årsredovisningar men att ett parti har vägrat att offentligt redovisa sina bidrag.

Krister Örnfjäder (S) begär i motion 2010/11:K302 att riksdagen ska tillkännage för regeringen att en lagstiftning som innebär att de politiska partierna öppet ska redovisa sina ekonomiska bidragsgivare bör införas. Motionären pekar på att Sverige dels till skillnad från många andra europeiska länder saknar lagstadgade krav på området, dels fått internationell kritik för avsaknaden av svensk lagstiftning.

Peter Eriksson m.fl. (MP) föreslår i motion 2010/11:K291 att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om offentlig redovisning av juridiska personers bidrag till partier (yrkande 1). Regeringens förslag ska även omfatta partiets skyldighet att offentliggöra fysiska personer som ger mer än 20 000 kr per år till ett parti (yrkande 2). Motsvarande krav på offentlig redovisning bör även finnas för partiernas regionsorganisationer (yrkandena 3 och 4). I motionen anförts vidare att lagförslaget bör innehålla krav på att enskilda ledamöter i och kandidater till riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige offentligt redo-

visar ekonomiska bidrag från juridiska personer (yrkande 5) samt att enskilda ledamöter i och kandidater till riksdagen, Europaparlamentet, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige offentliggör fysiska personer som ger dem mer än 10 000 kr per år (yrkande 6). I motionen noteras den överenskommelse som gjordes i april 2000 mellan riksdagspartierna, som innebär att partiernas riksorganisationer ska redovisa bl.a. bidrag från företag, stiftelser och organisationer, dock ej privatpersoner, och att denna redovisning endast omfattar det totala stödet samt det totala antalet givare. Motionärerna hänvisar bl.a. till en statlig utredning (SOU 2004:22) samt konstitutionsutskottets utredning om det kommunala partistödet (2007/08:RFR23) och de resultat och förslag som presenteras däri. I motionen anges bl.a. att fem partier frivilligt har beslutat att fr.o.m. den 1 januari 2009 offentliggöra personer som ger mer än 20 000 kr, något som föreslogs i den ovannämnda statliga utredningen. Som motiv till sina förslag anför motionärerna bl.a. Europarådets rekommendationer på området samt att det inom Europa är endast San Marino, Malta och Schweiz utöver Sverige som saknar lagstiftning i frågan.

I motion 2010/11:K382 av Eva-Lena Jansson (S) begärs att riksdagen ska tillkänna för regeringen som sin mening att stöd till partier överstigande 20 000 kr från privatpersoner och organisationer ska redovisas offentligt. Motionären anför bl.a. att endast tre övriga länder i Europa – San Marino, Schweiz och Malta – saknar lagstiftning på området.

Utredningar m.m.

I januari 2004 överlämnades utredningsbetänkandet Allmänhetens insyn i partiers och valkandidaters intäkter (SOU 2004:22) till regeringen. Utredningen föreslog att allmänhetens insyn i hur partier finansierar sin verksamhet och kandidaterna finansierar sina kampanjer ska säkerställas genom en författningsreglering, där bl.a. namn på privatpersoner som lämnar bidrag över 20 000 kr per år ska redovisas av partierna. Utredningen motiverar behovet av en rättslig reglering bl.a. mot bakgrund av att den ordning med frivilliga insatser genom partiöverenskommelse som infördes i mitten på 1950-talet har flera allvarliga brister.

Enligt uppgift från Justitiedepartementet bereds inte utredningsbetänkandet längre i Regeringskansliet. Efter remissbehandling beslutade regeringen den 8 december 2009 att skriva av ärendet (dnr Ju2004/2098/L6). Avskrivningen skedde mot propositionen med förslag om en reformerad grundlag (prop. 2009/10:80).

Konstitutionsutskottet lät under 2007 genomföra en utvärdering av det kommunala partistödet (rapport 2007/08:RFR23). Enligt rapporten lämnar samtliga kommuner och landsting partistöd med stöd av 2 kap. 9 § kommunallagen (1991:900). Stödet utgör en växande andel av intäkterna för partierna på lokal och regional nivå. Kraven som kommuner och landsting ställer på betalningsmottagarna vid utbetalning av partistöd skiljer sig åt.

Vidare görs överföringar från partiernas lokalorganisation till den regionala och den nationella nivån i flera partier. Enligt rapporten är det oklart huruvida de ovannämnda iakttagelserna är förenliga med nuvarande lagstiftning, varför det finns ett behov av att se över regleringen av det kommunala partistödet. Mot bakgrund av utvärderingen beslutade riksdagen på förslag av utskottet om ett tillkännagivande till regeringen om behovet av en översyn av det kommunala partistödet för att söka undanröja den osäkerhet som råder både från kommunernas och från partiernas sida när det gäller utrymmet för att använda stödet och för att uppnå en högre grad av öppenhet i utbetalningarna (bet. 2008/09:KU11, rskr. 2008/09:164).

Den 20 maj 2010 tillsatte regeringen en parlamentarisk kommitté med uppdrag att utreda åtgärder för att utveckla det kommunala beslutsfattandet och stärka den kommunala representativa demokratins funktionssätt (dir. 2010:53). I uppdraget ingår bl.a. att utreda reglerna om kommunalt partistöd och föreslå eventuella författningsändringar. Uppdraget ska redovisas senast den 1 maj 2012. I direktiven hänvisas i denna del till riksdagens ovannämnda tillkännagivande.

Europarådets organ mot korruption

Europarådet har arbetat fram en straffrättslig och en civilrättslig konvention mot korruption som båda har ratificerats av Sverige. Europarådet har även antagit rekommendationer mot korruption, t.ex. principer för finansiering av politiska partier och valkampanjer. Europarådets organ för utvärdering av arbetet mot korruption, *Group of States against Corruption* (GRECO) genomför återkommande utvärderingar. Sverige blev medlem i GRECO när det bildades 1999.

Den 19 februari 2009 antog GRECO vissa rekommendationer gällande Sverige, bl.a. att bestämmelser bör införas som innebär dels ett generellt förbud mot anonyma bidrag till partier och kandidater, dels att enskilda bidrag över en viss nivå ska redogöras tillsammans med bidragsgivarens identitet.

I en promemoria upprättad vid Justitiedepartementet den 23 april 2010 redovisas regeringens åtgärder med anledning av dessa rekommendationer. I promemorian anförs bl.a. att rekommendationerna har tagits under noggrant övervägande men att regeringen saknar anledning att tro att den långa traditionen av självreglering inte räcker för att motverka korruption i Sverige. I promemorian anges att det för närvarande därför inte finns några planer på att ändra det nuvarande systemet. Skälet till att det har ansetts onödigt att ha närmare bestämmelser om finansiering av politiska

partier och valkampanjer är enligt promemorian att självregleringen har visat sig fungera väl i ett land som Sverige där nivån av korruption är låg.³

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat motioner om redovisning av parti och kampanjfinansiering bl.a. under hösten 2005 (bet. 2005/06:KU9). Utskottet avstyrkte motionerna med hänvisning till den fortsatta beredningen av den då nyligen framlagda utredningen Allmänhetens insyn i partiers och valkandidaters intäkter (SOU 2004:22). En utförlig redogörelse för tidigare behandling i bl.a. riksdagen av dessa frågor har lämnats i betänkande 2003/04: KU13 s. 30–32.

Senast utskottet behandlade motioner i frågor om författningsreglering av parti- och kampanjfinansiering var hösten 2009 (bet. 2009/10:KU1 s. 46–49). Utskottet ville då inte med hänvisning till tidigare ställningstagande i dessa frågor tillmötesgå de krav som ställts av motionärerna. Av utskottets tidigare behandling i ämnet (se bet. 2007/08:KU14 s. 33 f.) framgår bl.a. att den nämnda utredningens (SOU 2004:22) förslag mötts av invändningar av rättsvårdande myndigheter när det gäller grundlagsenligheten. Invändningarna gäller dels förslagets överensstämmelse med föreningsfriheten, dels förenligheten med förbudet mot åsiktsregistrering. Utskottet hänvisade till frivilliga överenskommelser som en mer framkomlig väg att nå de önskvärda offentliga redovisningarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen dels anvisar 170 200 000 kr till anslag 6:6 *Stöd till politiska partier* för 2011, dels bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kr under 2012. Därmed avstyrks motion 2010/11:K403 (SD) i denna del.

Utskottet vill inte för närvarande, med hänvisning till sitt tidigare ställningstagande i frågor om författningsreglering av parti- och kampanjfinansiering, tillmötesgå de krav som ställts av motionärerna. Därmed avstyrks motionerna 2010/11:K272 (S), 2010/11:K302 (S), 2010/11:K291 yrkandena 1–6 (MP) samt 2010/11:K382 (S).

³ I promemorian hänvisas till Sveriges goda resultat sedan 1995 i Transparency Internationals s.k. korruptionsindex (*Corruption Perception Index*, CPI) som mäter den upplevda nivån på den offentliga sektorns korruption.

Området Nationella minoriteter

Området omfattar frågor om skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken. Området omfattar anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter*.

Propositionen

Utgiftsutveckling

Enligt propositionens förslag blir utgifterna för regeringens politik avseende nationella minoriteter totalt 85 miljoner kronor under 2011 (avsnitt 10.2). Under 2012–2014 beräknas utgifterna till 85 miljoner kronor varje år. För innevarande budgetår är prognosen att utgifterna kommer att uppgå till 79 miljoner kronor.

Mål och indikatorer

Målet för regeringens politik avseende nationella minoriteter är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83). Målet har delats upp i tre delområden: diskriminering och utsatthet, inflytande och delaktighet samt språk och kulturell identitet. Regeringens och myndigheters uppföljning, analys och redovisning av arbetet för att främja det övergripande minoritetspolitiska målet ska belysa insatserna på området och resultaten av sådana insatser inom dessa delområden (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272).

Några indikatorer för regeringens politik avseende nationella minoriteter framgår inte av propositionen.

Resultat

I propositionen redovisas dels hur myndigheternas ansvar på området tydliggjorts, dels resultaten under rubriker som följer de ovannämnda delområdena.

Vad gäller *myndigheternas ansvar på området* anges att Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget sedan i januari 2010 har i uppdrag att följa upp lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Därtill anges att Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen, Statens folkhälsoinstitut, Statens skolverk, Statens skolinspektion, Högskoleverket, Lantmäteriet, Diskrimineringsombudsmannen, Ungdomsstyrelsen, Valmyndigheten och Statens kulturråd i december 2009 gavs ett särskilt regeringsuppdrag. Uppdraget innebär att myndigheterna under en treårsperiod ska följa upp, analysera och redovisa till Länsstyrelsen i Stockholms län hur deras insatser bidragit till att uppnå det minoritetspolitiska målet och vilka effekter insatserna gett.

Vad gäller *diskriminering och utsatthet* redogörs i propositionen för dels Diskrimineringsombudsmannens (DO) arbete, dels regeringens förslag om en reformerad grundlag, dels regeringens åtgärder inom minoritetspolitiken däribland särskilda insatser för romer (se nedan) och en jämställdhets-satsning (som genomförs av Ungdomsstyrelsen, Sametinget, Statens folkhälsoinstitut, Folkbildningsrådet och Uppsala universitet), dels andra uppdrag för att öka kunskapen om de nationella minoriteterna, dels Sametingets webbplats om nationella minoriteter. Vad gäller DO:s arbete under 2009 anförs bl.a. att ombudsmannen dels arbetat med barns och elevers rätt till skolgång fri från diskriminering och för närvarande utreder anmälningar som inkommit om brister i modersmålsstöd i samiska och i romani chib, dels särskilt inriktat sitt arbete på frågor om diskriminering av romer, dels mottagit drygt 30 anmälningar från romer och nått framgång i sju ärenden genom någon form av upprättelse, dels låtit genomföra analyser av såväl mediers rapportering om romer som förekomsten och omfattningen av diskriminering på bostadsmarknaden, dels arbetar med en rapport om erfarenheter från implementeringen av EU:s rasdiskrimineringsdirektiv i förhållande till romer i Sverige.

Vad gäller regeringens förslag om en reformerad grundlag (prop. 2009/10:80) framgår att förslaget innebär dels att det samiska folket ska omnämnas särskilt i målsättningsstadgandet, dels att målsättningsstadgandet om det allmännas ansvar att främja minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska göras obligatoriskt för att återspegla Sveriges åtaganden enligt bl.a. Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter.

Vad gäller särskilda insatser för romer noteras i propositionen att Delegationen för romska frågor, som haft i uppdrag att vara nationellt pådrivande i arbetet med att förbättra romers situation i Sverige, under 2009 har fortsatt att stödja det lokala arbetet med romska frågor samt fortsatt sin kunskapsinhämtning inför slutbetänkandet genom samråd med romer. Delegationen överlämnade i juli 2010 sitt slutbetänkande (SOU 2010:55) till regeringen.

Vad avser delområdet *inflytande och delaktighet* redovisar regeringen bl.a. fördelningen av statsbidrag till organisationer som företräder nationella minoriteter enligt förordningen (2005:765) om statsbidrag för nationella minoriteter. För 2009 har totalt 3,8 miljoner kronor utbetalats i statsbidrag till 7 av 14 sökande organisationer.

I samband med att Länsstyrelsen i Stockholms län gavs ett uppföljningsansvar för minoritetspolitiken övertog myndigheten ansvaret för bidragshandlingen avseende statsbidrag till nationella minoriteters organisationer från Ungdomsstyrelsen. För 2010 har totalt 4,6 miljoner kronor utbetalats i statsbidrag till fem organisationer som företräder andra nationella minoriteter än samer. Bidrag till samiska organisationer till stöd för verksamhet inom det minoritetspolitiska området utbetalas av Sametinget. För 2009 och 2010 uppgår bidraget till sammanlagt 200 000 kr per år.

Regeringen anför i propositionen att lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, som trädde i kraft den 1 januari 2010, föreskriver bl.a. att förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för dessa grupper. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har i uppdrag att följa upp samråden.

Samråd genomförs på olika nivåer. Under 2009 och 2010 har samrådsmöten genomförts mellan företrädare för de nationella minoriteterna och dels ansvarigt statsråd, dels Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget (inom ramen för det nationella uppföljningsansvaret), dels myndigheter som haft uppdrag på minoritetsområdet. Därtill har ett särskilt statsbidrag utgått under 2010 på 400 000 kr var till Sverigefinländarnas delegation, Svenska tornedalingarnas riksförbund respektive Sametinget i syfte att stärka samers, sverigefinnars och tornedalingars förutsättningar för samråd och dialog med kommunerna inom respektive förvaltningsområde.

Gällande delområdet *språk och kulturell identitet* anges i propositionen bl.a. att fr.o.m. den 1 januari 2010 utökades antalet kommuner som ingår i förvaltningsområden för minoritetsspråk från 7 till 38 kommuner (13 respektive 18 kommuner tillkom i förvaltningsområdena för samiska respektive finska). Därtill har regeringen genom minoritetsreformen även infört en möjlighet för kommuner att ansöka om frivillig anslutning till ett förvaltningsområde. Under 2010 har regeringen beviljat fyra kommuner sådan anslutning (och anslutningsdiskussioner pågår i ytterligare cirka tio kommuner). Därmed har ett förstärkt minoritetsskydd införts i 42 kommuner. Dessa kommuner liksom nio landsting får statsbidrag med 49 miljoner kronor under 2010 i enlighet med förordningen (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Vad gäller aktiva revitaliseringsinsatser anför i propositionen att Institutet för språk och folkminnen under 2010 fördelar 3,4 miljoner kronor till olika typer av språkprojekt i enlighet med förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken. Därtill anges att intresset för statsbidraget har varit mycket stort; i maj 2010 (vid ansökningstidens utgång) hade 130 ansökningar inkommit till myndigheten.

Sametinget har under 2010 påbörjat etableringen av ett samiskt språkcentrum i Tärnaby respektive Östersund, till vilket regeringen har avsatt 6 miljoner kronor.

Vid regeringens samråd med de nationella minoriteterna har det framkommit att en rad ytterligare åtgärder behövs på utbildningssidan. I juni 2010 gav regeringen Högscoleverket i uppdrag att dels föreslå åtgärder för hur Sverige på ett bättre sätt kan uppfylla åtagandena i Europarådets minoritetsspråkskonventioner när det gäller tillgång på lärare, dels, efter dialog med berörda lärosäten, eventuellt föreslå lämpliga förändringar i den nuvarande ansvarsfördelningen mellan de lärosäten som anordnar utbildningar i nationella minoritetsspråk. Högscoleverket ska redovisa uppdraget senast den 30 april 2011.

Vad gäller kultur och språkvård anges i propositionen att Institutet för språk och folkminnen (Sofi), som bl.a. ska verka för att den offentliga förvaltningen använder de nationella minoritetsspråken⁴ finska, meänkieli, romani chib och jiddisch enligt gällande lagar och förordningar, i juni 2010 i samarbete med Lantmäteriet och Trafikverket anordnade en konferens för kommuner om god ortnamnsred och minoritetsspråkiga ortnamn.

Statens kulturråd, som har i uppdrag att stödja och främja de nationella minoriteternas språk och kultur, lämnar dels ett allmänt kulturstöd (8 miljoner kronor under 2009), dels särskilda bidrag för bokutgivning och tidskriftsproduktion på de nationella minoritetsspråken.

Av villkoren för statligt presstöd följer ett visst stöd till dagstidningar som vänder sig till språkliga minoriteter. I en proposition om ändringar i presstödet (prop. 2009/10:199, bet. 2009/10:KU42, rskr. 2009/10:308) bedömde regeringen att initiativ till ett samarbete bör tas med berörda myndigheter och aktörer i Finland och Norge för att underlätta utgivningen av gränsöverskridande dagstidningar på meänkieli och samiska.

Av propositionen framgår att Sverige ratificerade den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk år 2000 och att konventionsstaterna vart tredje år ska lämna en rapport till Europarådet om hur konventionen följs. Därtill framgår att Sverige i början av hösten 2010 lämnar den fjärde periodiska rapporten till Europarådet, som lyfter fram de förändringar som skett under de senaste tre åren, inte minst minoritetsreformen, och också svarar på den kritik och de rekommendationer Europarådet lämnade under den tredje övervakningsomgången. Regeringen bedömer att minoritetsreformen innebär att mycket av den kritik som Europarådet riktat mot Sveriges efterlevnad av minoritetskonventionerna är beaktad.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar när det gäller Länsstyrelsen i Norrbottens läns verksamhet avseende nationella minoriteter.

Inriktning

Regeringen anser att under det kommande budgetåret kommer politiken framför allt att inriktas på att följa genomförandet av den minoritetspolitiska strategin och att identifiera eventuella hinder i förverkligandet.

Vad gäller myndigheters och kommuners ansvar för genomförandet av minoritetspolitiken anges att den lokala nivån är särskilt viktig och att erfarenheterna från det tidigare minoritetsarbetet i Norrbotten visar att det är viktigt att kommunerna – särskilt inom förvaltningsområdena – kan få aktivt stöd i sitt arbete, vilket de nu kan få av Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget. Därtill noterar regeringen att samordning och samarbete mellan kommunerna också kan underlätta och effektivisera det minoritetspolitiska arbetet, särskilt i små kommuner.

⁴ Sametinget har motsvarande uppdrag avseende samiskan.

Vad gäller romerna anges att slutbetänkandet (SOU 2010:55) från Delegationen för romska frågor behandlas för närvarande. I betänkandet lämnas förslag som syftar till att åtgärda det svenska välfärdssamhällets brister vad gäller att ge romer samma förutsättningar i livet som andra medborgare. På internationell nivå kommer Sverige att fortsätta driva på arbetet för att öka romers sociala och ekonomiska inkludering i samhället samt minska diskrimineringen och anti-ziganismen.

Vad gäller inflytande och delaktighet, inte minst genom den samrådsskyldighet som den nya minoritetslagstiftningen medfört, anför regeringen bl.a. dels att statsbidraget till kommuner och landsting inom förvaltningsområdena behöver användas på ett kostnadseffektivt sätt till det som är mest angeläget, dels att de fortsatta prioriteringarna i det lokala arbetet kan slås fast genom samråd och ömsesidigt ansvarstagande.

Vidare anges i propositionen bl.a. att det är mycket angeläget att insatserna inom minoritetspolitiken kommer igång utan större dröjsmål, eftersom läget för vissa av minoritetsspråken är allvarligt. Särskilt nämns de mindre samiska varieteterna där antalet talare behöver ökas inom en snar framtid om varieteterna ska kunna fortleva som levande språk i Sverige. Regeringen bedömer därför att det är av avgörande betydelse för samiskans bevarande att få till stånd förskoleverksamhet på samiska inom förvaltningsområdet.

Regeringen välkomnar att fler kommuner visat sig vara villiga att ta större ansvar för minoritetspolitiken genom frivillig anslutning. Regeringen vill också ge fler kommuner möjlighet att ansluta sig som frivillig kommun och avsätter ytterligare resurser för detta.

Regeringen anser även dels att arbetet med att synliggöra och öka kunskapen om de nationella minoriteterna behöver fortsätta och att det därför är särskilt viktigt att kommunerna lever upp till intentionerna i läroplanen att alla elever i Sverige ska ges kunskap om de nationella minoriteterna, dels att bl.a. arbetet med skyltning med minoritetsspråkiga namn behöver fortsätta och intensifieras i syfte att synliggöra de nationella minoriteternas närvaro i lokalsamhället och därmed också stärka språkbevarandet.

Utskottets ställningstagande

Vad som redovisas i propositionen om området Nationella minoriteter motiverar i detta sammanhang inget uttalande från utskottets sida.

Åtgärder för nationella minoriteter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 85 417 000 kr till anslag 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* för 2011.

Anslaget används till åtgärder för nationella minoriteter, såsom statsbidrag till kommunerna i språkliga förvaltningsområden, och för Länsstyrelsen i Stockholms läns och Sametingets kostnader för uppföljning enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Propositionen

Anslaget tillförs 5 miljoner kronor fr.o.m. 2011 för att finansiera ytterligare statsbidrag till de kommuner som frivilligt ansluter sig till de språkliga förvaltningsområdena. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att 85 417 000 kr anvisas under ramanslag 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* för 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 85 417 000 kr till anslag 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* för 2011.

Området Medier

Kapitlet omfattar dagspress, radio och television samt skydd av barn och unga mot skadligt innehåll i massmedierna. Området är delat mellan utgiftsområdena 1 Rikets styrelse och 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Under utgiftsområde 1 finns budgetförslag för anslagen 8:1 *Presstödsnämnden*, 8:2 *Presstöd* samt 8:3 *Myndigheten för radio och tv*.

Propositionen

Utgiftsutveckling

En mer utförlig beskrivning och analys av området Medier återfinns i den del av budgetpropositionen som behandlar utgiftsområde 17, som bereds av kulturutskottet.

För de anslag som ligger inom utgiftsområde 1 blir utgifterna för 2011 enligt propositionen 598,4 miljoner kronor. De beräknade utgifterna för 2012, 2013 respektive 2014 är 598,7 miljoner kronor, 599,2 miljoner kronor respektive 599,9 miljoner kronor. Prognosen är att utgifterna under innevarande år kommer att uppgå till 577 miljoner kronor.⁵

Mål och indikatorer

Målet för området är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadliga inslag i massmedierna (utg.omr. 17 avsnitt 14.3). Målet har beslutats av riksdagen (prop. 2008/09:1 utg.omr. 17, bet. 2008/09:KrU1, rskr. 2008/09:92). I budgetpropositionen anges inga indikatorer för området.

Resultat

I propositionen redogör regeringen för olika resultat inom området Medier (utg.omr. 17 avsnitt 14.4), bl.a. i fråga om kommersiell radio och tv, lokal icke-kommersiell radio och tv, digital radio, presstödet, taltidningar, barn och unga i mediasamhället, information om utvecklingen inom medieområdet samt internationellt samarbete.

Vad avser *kommersiell radio och tv* anges i propositionen att den nya radio- och tv-lagen (2010:696) trädde i kraft den 1 augusti 2010 med ett nytt regelsystem för radio och tv och att EU-direktivet om audiovisuella medietjänster därmed är genomfört. Därtill framgår av propositionen att Radio- och tv-verket fick i uppdrag den 18 mars 2010 att i samverkan med Post- och telestyrelsen tillgängliggöra fler sändningsområden för analog kommersiell radio. Uppdraget redovisades den 31 augusti 2010 och resulterade i möjligheten att utlysa nya sändningstillstånd i fjorton områden.

Vad gäller situationen för *lokal icke-kommersiell radio och tv* anges i propositionen att förutsättningarna för närradiosändande föreningar förbättras genom den nya radio- och tv-lagen, bl.a. genom att det s.k. riksförbudet avskaffas och att det blir lättare att få ett utvidgat sändningsområde.

Vad avser *digital radio* bedömer regeringen dels att en utveckling av digitala radiosändningar ger förutsättningar för ökad konkurrens och mångfald på hela radioområdet, dels att den nya radio- och tv-lagen sätter ett regelverk på plats för att en marknadsdriven utveckling ska kunna inledas.

Vad gäller *taltidningar* utgavs vid utgången av 2009 sammanlagt 96 taltidningar (vilket var lika många som 2008). Huvuddelen av dessa var taltidningar i inläst version, och drygt en femtedel var talsyntestidningar. Taltidningsverksamheten uppgick under 2009 till 127 miljoner kronor (2008 var siffran 132,4 miljoner kronor). Sedan 2006 har antalet abonnenter ökat. Antalet taltidningsabbonenter uppgick i slutet av 2009 till 8 694, vilket är en minskning med 0,9 % jämfört med 2008. Taltidningsnäm-

⁵ Prognosen för det innevarande årets utgifter innehåller inga medel som avser det föreslagna anslaget 8:3 *Myndigheten för radio och tv* eller de tidigare anslagen 8:4 *Radio- och tv-verket* samt 8:5 *Granskningsnämnden för radio och tv*.

dens verksamhet fördes fr.o.m. den 1 augusti 2010 över till Talboks- och punktskriftsbiblioteket, till följd av dels den teknikutveckling som skett på området, dels det faktum att båda myndigheterna riktar sig till samma målgrupper. I propositionen anges även att flera dagstidningar under senare tid har visat intresse för att starta taltidning, men under 2009 har det i brist på tillgängliga medel inte varit möjligt att bevilja nya tidningar stöd.

Vad gäller *barn och unga i mediasamhället* anför regeringen att utgångspunkten är FN:s barnkonvention som föreskriver att barn ska ha en generell rätt till yttrande- och informationsfrihet men samtidigt skyddas mot information och material som är till skada för deras välfärd. I budgetpropositionen redogör regeringen för insatser och uppdrag som genomförts under främst 2009 men även 2010 vid framför allt Medierådet samt Granskningsnämnden, Statens biografbyrå och Ungdomsstyrelsen. I en proposition (prop. 2009/10:228) som överlämnades till riksdagen i maj 2010 föreslår regeringen att förhandsgranskningen av film avsedd att visas offentligt för vuxna avskaffas, att Statens biografbyrå avvecklas och att en ny myndighet inrättas. Den nya myndigheten skulle vid riksdagens bifall till propositionen få till uppgift att skydda barn och unga mot skadlig mediepåverkan genom att bl.a. överta Medierådets verksamhet och besluta om åldersgränser för film som är avsedd att visas offentligt för barn under 15 år. Den ovannämnda propositionen är hänvisad till kulturutskottet och kommer att behandlas under hösten.

Beträffande *information om utvecklingen inom medieområdet* framgår av propositionen att regeringen bedömer att den uppföljning av medieutvecklingen som sker på mediemyndigheterna (Radio- och tv-verket, Konkurrensverket, Granskningsnämnden för radio och tv, Presstödsnämnden och Medierådet) och institutionerna (institutionen för journalistik och masskommunikation samt Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning, båda vid Göteborgs universitet, samt Europeiska audiovisuella observatoriet, knutet till Europarådet) är viktig bl.a. för att kunna följa resultaten i förhållande till de mediepolitiska målen och ge ett underlag för regeringens ställningstaganden på området.

Vad avser *internationellt arbete* framgår av budgetpropositionen att arbete på medieområdet bedrivs bl.a. i tre mellanstatliga organisationer: EU, Europarådet och Unesco. Vad gäller t.ex. EU har regeringen inom ramen för ministerrådet välkomnat kommissionens arbete på områdena mediekompetens och kreativt innehåll på Internet. Regeringen anser att det är viktigt att framhålla att arbetet på europeisk nivå ska utgå från områden där det finns ett tydligt mervärde i att ta gemensamma initiativ.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelserna avseende myndigheterna inom verksamhetsområdet.

Inriktning

Utgångspunkten för regeringens politik inom medieområdet är att garantera yttrandefriheten och tryckfriheten.

Regeringen anser att en mediemarknad med många fria och självständiga aktörer, tydliga spelregler och en sund konkurrens ger goda förutsättningar för fri åsiktsbildning, fritt utbyte av idéer och reella möjligheter att granska makthavare. Samtidigt anser regeringen att medieområdet behöver mer än enbart marknadslösningar, t.ex. är både presstödet och radio och tv i allmänhetens tjänst viktiga för mediemångfalden på framför allt regional och lokal nivå och för att ett allsidigt medieutbud ska kunna komma alla till del. Den särskilda finansieringen genom radio och tv-avgiften ger samtidigt radio och tv i allmänhetens tjänst en särskilt gynnad ställning i förhållande till övriga aktörer på marknaden.

Den tekniska utvecklingen tillsammans med det europeiska regelverket och förändringarna på mediemarknaden har enligt regeringen medfört att lagstiftningen på radio- och tv-området har varit i behov av modernisering, liberalisering och förenkling. Den nya radio- och tv-lagen förbättrar enligt regeringen spelreglerna för framför allt de kommersiella aktörerna, vilket ger ökade förutsättningar för en livskraftig radio- och tv-bransch. Regeringen avser att ta initiativ till en fortsatt översyn av lagstiftningen för att skapa än bättre förutsättningar för de kommersiella aktörerna att verka på marknaden.

Det nya medielandskapets ökade möjligheter till delaktighet förutsätter medvetna och kunniga medborgare som själva kan bedöma tillgänglig information. Regeringen arbetar aktivt med insatser för olika målgrupper – framför allt barn och unga – och främjande av självreglering hos marknadens aktörer.

Utskottets ställningstagande

Vad som redovisas i propositionen om området Medier motiverar i detta sammanhang inget uttalande från utskottets sida.

Presstödsnämnden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 6 128 000 kr till anslag 8:1 *Presstödsnämnden* för 2011.

Anslaget används för Presstödsnämndens förvaltningskostnader. Presstödsnämndens huvudsakliga uppgift är att fördela det statliga stödet till dagspressen.

Propositionen

Verksamheten

Presstödsnämnden publicerar årligen skriften Dagspressens ekonomi, som beskriver utvecklingen på dagspressmarknaden.

I januari 2008 fick Taltidningsnämnden i uppdrag av regeringen att genomföra en översyn av taltidningsverksamheten och att i samarbete med Talboks- och punktskriftsbiblioteket identifiera möjligheterna för ökad samverkan mellan myndigheterna. Uppdraget redovisades i november 2008 genom två rapporter i vilka det föreslogs bl.a. dels att staten ska upphöra att ge bidrag till inläsning och redigering av taltidningar, och fortsättningsvis endast stödja talsyntestidningar, dels att post- och radiodistributionen ska upphöra och att taltidningar och talböcker i stället ska distribueras via Internet. Regeringen bedömer att rapporterna utgör ett viktigt underlag i arbetet med att utforma statens framtida engagemang inom taltidnings- och talboksverksamheterna och avser att återkomma i frågan under mandatperioden.

Anslaget

Presstödsnämnden har fram till den 31 juli 2010 fullgjort kansligöromålen åt Taltidningsnämnden. Riksdagen beslutade i juni 2010 att Taltidningsnämnden skulle avvecklas som myndighet (prop. 2009/10:115, bet. 2009/10:KU25, rskr. 2009/10:130–131) och att Taltidningsnämndens verksamhet skulle föras över till Talboks- och punktskriftsbiblioteket. Förändringen trädde i kraft den 1 augusti 2010.

Mot bakgrund av att Presstödsnämnden inte längre fullgör kansligöromål åt Taltidningsnämnden minskas anslaget fr.o.m. 2011 med 700 000 kr. Regeringen föreslår att 6 128 000 kr anvisas under anslaget 8:1 *Presstödsnämnden* för 2011. Anslaget minskar med 659 000 kr inklusive pris- och löneomräkning jämfört med 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 6 128 000 kr till anslag 8:1 *Presstödsnämnden* för 2011.

Presstödet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 567 119 000 kr till anslaget 8:2 *Presstöd* för 2011. Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om en parlamentariskt sammansatt utredning av presstödet.

Jämför reservation 8 (S, MP, V).

Anslaget används för bidrag till dagspressen. Presstöd lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd. Utgifterna för stödet styrs bl.a. av antalet stödberättigade tidningar och storleken på dessa tidningars upplagor.

Propositionen

Verksamheten

Presstödet har under 2009 uppgått till totalt 551 miljoner kronor (vilket motsvarar en ökning med 8,7 % jämfört med 2008). Driftsstödet har uppgått till 483 miljoner kronor (vilket motsvarar en ökning med 10,5 %) och betalats ut till 84 tidningar. I distributionsstöd har 68 miljoner kronor (vilket motsvarar en minskning med 3,4 %) utbetalats till 137 tidningar.

Det totala antalet dagstidningar har ökat något det senaste året även om deras sammanlagda upplaga har minskat under den senaste femårsperioden. Antalet tidningar som får driftsstöd har ökat något, främst inom gruppen endagstidningar. Ökningen av presstödsutgifterna mellan 2008 och 2009 beror på att nya villkor för driftsstödet trädde i kraft i januari 2009, vilket bl.a. innebar att kravet på lägsta upplagenivå sänktes från 2 000 till 1 500 exemplar, att stödet för s.k. storstadstidningar sänktes och att stödnivåerna för samtliga övriga tidningskategorier höjdes.

I propositionen anges att Europeiska kommissionen har genomfört en granskning av det befintliga driftsstödets förenlighet med EU:s statsstödsregler och att regeringen bl.a. mot bakgrund av denna granskning i mars 2010 överlämnade en proposition med förslag om nya villkor för stödet till dagspressen (prop. 2009/10:199). Riksdagen antog propositionen i juni 2010 (bet. 2009/10:KU42, rskr. 2009/10:308), och kommissionen godkände den 20 juli 2010 de föreslagna åtgärderna. Den 9 september 2010 beslutade regeringen om ändringar i presstödsförordningen (1990:524). Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2011.

Mot bakgrund av att dagspressens ekonomiska situation försämrades under slutet av 2008 och under 2009, bl.a. som en följd av konjunkturnedgången, anser regeringen att driftsstödet i detta läge är av stor betydelse för många tidningar.

Regeringen bedömer att Presstödsnämndens arbete med prövning av ansökningar om presstöd och tillämpning av presstödsförordningen uppnår målen. De nya villkor för driftsstödet som trädde i kraft 2009 har bidragit

till att ett antal nya dagstidningar har kunnat etableras med hjälp av stödet. De nya riktlinjer för tillämpning av kravet på eget redaktionellt innehåll som Presstödsnämnden beslutade i oktober 2009 är viktiga för att säkerställa att det ökade utbudet också innebär en stärkt redaktionell mångfald och att stöd ges till redaktionellt självständiga publikationer. Med de förändringar som riksdagen senast har godkänt (jfr prop. 2009/10:199 och bet. 2009/10:KU42) vad gäller tydligare koppling till kostnader och användning av stödet bedömer regeringen att ett effektivt nyttjande av stödet i syfte att uppnå målen säkerställs.

Därtill anges i propositionen att presstödsförordningen tidsbegränsats till den 31 december 2016. Regeringen avser att ta initiativ till en översyn av stödets inverkan på mediemångfalden och konkurrensen inför beredningen av eventuella ändringar av presstödssystemet efter 2016. Förutsättningarna för att få presstöd bör enligt regeringen också utredas för att säkerställa att ett statligt bidrag uppnår syftet med ökad mediemångfald och kan motiveras ur demokratisk synpunkt.

Anslaget

Regeringen föreslår att 567 119 000 kr anvisas under anslaget 8:2 *Presstöd* för 2011. Anslagsbeloppet är oförändrat i förhållande till innevarande år.

Överläggningar med konstitutionsutskottet

Den 15 december 2009 överlade kulturministern med konstitutionsutskottet om regeringens ståndpunkt i fråga om kommissionens förslag till ändringar i presstödet. Ett enhälligt utskott och statsrådet enades om en gemensam ståndpunkt som bl.a. innebär att taket för presstödet till storstadstidningarna sänks genom en nedtrappning under fem år med start i januari 2011, att villkoret om utgivningsfrekvens skärps för storstadstidningarna, att en redovisningsskyldighet till Presstödsnämnden om användningen av driftsstödet införs som ett villkor samt att kommissionens förslag om att införa generella gränser för stödets andel av de totala kostnaderna accepteras (se § 1 i konstitutionsutskottets protokoll 2009/10:17).

Den 25 mars 2010 överlade kulturministern på nytt med utskottet om regeringens *reviderade* ståndpunkt i fråga om kommissionens förslag till ändringar i presstödet. Inför överläggningen föreslog regeringen en revidering med innebörden dels att förslaget om villkor för användningen av stödet förstärks genom att det tydliggörs att tidningarna årligen bör redovisa till Presstödsnämnden vilka kostnader driftsstödet har täckt, dels att Presstödsnämnden årligen ska rapportera till regeringen om utfallet av myndighetens kontroll av hur stödet används och att dessa rapporter årligen ska lämnas in till kommissionen, dels att en tidsfrist på sex år fastställs för presstödsförordningen och innan en ny förordning kan träda i kraft ska en översyn genomföras av stödets inverkan på mediemångfalden och konkur-

rensen, dels att gränsen för hur stor del som stödet till storstadstidningarna får täcka av de extrakostnader som tidningarna har på grund av den särskilda situationen på aktuella tidningsmarknader sänks från 50 % till 40 %.

Ordföranden konstaterade att det fanns en majoritet i utskottet för den ovan redovisade revideringen av ståndpunkten inför det fortsatta arbetet. I en avvikande mening anmälde företrädare i utskottet för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna att de dels inte såg behovet av att fastställa en tidsfrist på sex år för presstödsförordningen och därför motsatte sig revideringen av ståndpunkten i denna del, dels beklagade att regeringen inte varit mån om att upprätthålla en liknande kontinuerlig underhandskontakt med samtliga riksdagspartier om utvecklingen i presstödsfrågan som den som regeringen har haft med kommissionens generaldirektorat för konkurrens (se § 5 i konstitutionsutskottets protokoll 2009/10:34).

Motionen

I motion 2010/11:K346 av Berit Högman m.fl. (S) begärs att riksdagen ska tillkänna för regeringen att den aviserade översynen av presstödet ska göras av en parlamentariskt sammansatt grupp som består av företrädare från riksdagens alla partier. Motionärerna välkomnar regeringens initiativ om en översyn av presstödet men anser att en så central fråga bör dels bli grundligt belyst, dels vara en fråga där parlamentarisk samsyn eftersträvas.

Övrigt

I propositionen med förslag till nya villkor för presstödet (prop. 2009/10:199) angavs att regeringen avser att ta initiativ till en översyn av presstödet inverkan på mediemångfalden och konkurrensen. Enligt regeringen bör översynen göras med inriktning på att ta fram ett underlag till beredningen av eventuella nödvändiga ändringar av presstödsystemet efter 2016. Således bör nödvändiga ändringar läggas fram i så god tid att de, efter att kommissionen har prövat deras förenlighet med EU:s statsstödsregler, kan träda i kraft den 1 januari 2017 (s. 45). Konstitutionsutskottet och riksdagen delade regeringens bedömning (bet. 2009/10:KU42, rskr. 2009/10:308). Företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna reserverade sig mot beslutet om översyn av presstödet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att 567 119 000 kr anvisas under anslaget 8:2 *Presstöd* för 2011. Utskottet som välkomnar regeringens initiativ om en översyn av presstödet är för närvarande inte berett att föregripa regeringens tillsättning av en utredning. Därmed avstyrks motion 2010/11:K346 (S).

Myndigheten för radio- och tv

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 25 178 000 kr till anslag 8:3 *Myndigheten för radio och tv* för 2011.

Anslaget används för Myndigheten för radio och tv:s förvaltningskostnader. Myndigheten ansvarar för bl.a. tillstånd, avgifter och registrering som rör ljudradio- och tv-sändningar riktade till allmänheten, för granskning och tillsyn av programföretagen samt bevakning av utländska radio- och tv-sändningar som riktas till den svenska allmänheten. Anslaget får även användas för avvecklingskostnader hänförliga till avvecklingen av Granskningsnämnden för radio och tv och Radio- och tv-verket.

Propositionen

Verksamheten

Myndigheten för radio och tv bildades den 1 augusti 2010 och övertog då de ansvarsområden som tidigare åvilat Radio- och tv-verket samt Granskningsnämnden för radio och tv. Dessa myndigheter avvecklades den 31 juli 2010.

Bland de uppgifter man övertog från Radio- och tv-verket fanns utfärdandet av utgivningsbevis för webbsidor m.m. Myndigheten för radio och tv arbetar nu aktivt med att informera om möjligheten att söka utgivningsbevis för att på detta sätt öka avgiftsintäkterna. Trots detta råder enligt regeringen fortfarande ett underskott för denna verksamhet, och åtgärder för att verksamhetens intäkter och kostnader ska balanseras kan därför bli nödvändiga.

Anslaget

Delar av verksamheten vid Myndigheten för radio och tv finansieras genom att medel anvisas från rundradiokontot till statsbudgetens inkomst-sida. För 2011 föreslås att 7 570 000 kr delfinansierar myndighetens verksamhet (se utgiftsområde 17, avsnitt 14.6.6). Regeringen föreslår att 25 178 000 kr anvisas under anslaget 8:3 *Myndigheten för radio och tv* för 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 25 178 000 kr till anslag 8:3 *Myndigheten för radio och tv* för 2011.

Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 18 889 000 kr till anslag 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* för 2011 samt avstyrker ett motionsyrkande om åtgärder för att intensiviera arbetet med folkbildning i EU-frågor.

Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) tar fram forskningsbaserade analyser och annat underlag i frågor om utvecklingen av Europeiska unionen och Sveriges Europapolitik. Inom anslaget finansieras vidare viss verksamhet från regeringens sida för information om EU och utvecklingen av samarbetet inom unionen.

Propositionen

Verksamheten

Sieps forsknings- och utredningsverksamhet bedrivs huvudsakligen inom ramen för tre övergripande teman: makt och demokrati i EU, EU:s roll i världen samt effekter av EU:s politik.

Under 2009 har Sieps publicerat skrifter och analyser, anordnat ett antal välbesökta seminarier samt utvecklat det internationella utbytet. Spridning av rapporter och analyser via myndighetens webbplats har ökat i betydelse.

Genom en ny instruktion ändrade regeringen Sieps ledningsform från en styrelsemyndighet till en enrådighetsmyndighet. Enligt den nya instruktionen ska det vid myndigheten finnas ett insynsråd med uppdrag att vara rådgivande organ till myndighetschefen och en direktör som tillika är myndighetschef.

Anslagssparandet uppgick 2009 till 27 000 kr; budgetåret 2008 respektive 2007 uppgick det till –84 000 respektive 4 469 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inga invändningar och bedömer att årsredovisningen för Sieps i allt väsentligt är rättvisande.

Anslaget

Regeringen föreslår att 18 889 000 kr anvisas under anslaget 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* för 2011. I förhållande till 2010 minskar anslaget med 21 000 kr (pris- och löneomräkning).

Motionen

I motion 2010/11:K357 av Hillevi Larsson (S) begärs att riksdagen tillkännager för regeringen att den bör ta initiativ för att intensifiera arbetet med folkbildning kring EU-frågor. I motionen anförs bl.a. att sedan EU 2004-kommitténs arbete lades ned sköts EU-informationen av Regeringskansliet, vilket gör att den saknar folklig förankring och blir mer propaganda.

Tidigare behandling

I betänkandet 2009/10:KU1 (s. 76 f.) avstyrktes en motion om åtgärder för en bred och folkligt förankrad EU-debatt. Till grund för utskottets ställningstagande låg bl.a. bedömningen att den svenska grundlagsfästa åsikts- och yttrandefriheten skapar förutsättningar för en bred och folkligt förankrad debatt om aktuella frågeställningar i Europasamarbetet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 18 889 000 kr till anslag 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* för 2011. Vad gäller frågan om debatt om aktuella frågeställningar i Europasamarbetet vill utskottet framhålla den svenska grundlagsfästa åsikts- och yttrandefrihetens betydelse. Denna skapar enligt utskottet förutsättningar för en bred och folkligt förankrad debatt. Något tillkännagivande från riksdagen om att regeringen ska vidta åtgärder för att intensifiera en debatt om frågeställningar i Europasamarbetet behövs inte enligt utskottet. Motion 2010/11:K357 (S) avstyrks.

Riksdagsförvaltningens årsredovisning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagsstyrelsens redogörelse Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2009 läggs till handlingarna.

Redogörelsen

I redogörelse 2009/10:RS2 lämnas en redovisning för riksdagsförvaltningens verksamhet under verksamhetsåret 2009. Där lämnas uppgifter om riksdagens personal och riksdagsförvaltningens organisation. Riksdagsstyrelsen har i anslagsdirektiv angivit ett övergripande verksamhetsmål för riksdagsförvaltningen: att skapa goda förutsättningar för att riksdagen ska kunna uppfylla sina konstitutionella och demokratiska uppgifter och sina internationella åtaganden. Med utgångspunkt i riksdagsordningen och i instruktionen har riksdagsstyrelsen formulerat riksdagsförvaltningens fem

huvuduppdrag: riksdagsförvaltningen ska skapa bästa möjliga förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete genom att svara för väl fungerande stöd till arbetet i kammare och utskott m.m., svara för väl fungerande stöd och service till ledamöter och partikanslier, främja kunskapen om riksdagen och dess arbete, vårda och bevara riksdagens byggnader och samlingar samt vara en väl fungerande och framsynt myndighet och arbetsgivare.

Riksdagsförvaltningen redovisar resultatet fördelat på endast en verksamhetsgren *Stödet till den parlamentariska processen*. Verksamheten redovisas fördelad på uppdragsområden. Där anges hur arbetet inom dessa områden har bidragit till att riksdagsförvaltningens övergripande mål uppfylls. Redogörelsen innehåller även en finansiell redovisning och en bilaga med en redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen under 2009.

Enligt redogörelsen är bedömningen att riksdagsförvaltningen under 2009 i allt väsentligt fullgjort sina uppdrag så som de är formulerade i riksdagsordningen, instruktionen för riksdagsförvaltningen samt av riksdagsstyrelsen. De serviceenkäter som genomfördes 2009 visade att det finns en hög uppskattning av det stöd och den service som erbjuds. Högt betyg gavs även detta år åt förvaltningens bemötande av ledamöterna. Förvaltningen ser resultatet som tillfredsställande och som en viktig del i resultatbedömningen.

Sveriges ordförandeskap i EU, presidentskapet i Nordiska rådet, märkesåret 2009 samt 200-årsjubilerande Riksdagens ombudsmän (JO) och konstitutionsutskottet (KU) satte sin prägel på verksamheten under 2009. Därutöver präglades 2009 års verksamhet bl.a. av fortsatt miljöledningsarbete (miljöcertifiering uppnåddes under våren), utredning av konsekvenserna av Lissabonfördragets ikraftträdande, arbetet med att ta fram ett nytt pensionssystem för riksdagsledamöterna, en handlingsplan inför pandemin A(H1N1) och det fortsatta arbetet med att utarbeta en plan för det omfattande arbetet med underhåll och renovering av riksdagens byggnader.

I redogörelsen anges därtill bl.a. att utöver riksdagsförvaltningens kostnader på 1 301 miljoner kronor, har 433 miljoner kronor betalats ut i form av stöd och bidrag, främst som stöd till partigrupperna i riksdagen (250 miljoner kronor) samt som stöd till politiska partier (165 miljoner kronor). De totala kostnaderna för verksamhet och transfereringar har enligt redogörelsen minskat med drygt 217 miljoner jämfört med 2008, vilket motsvarar en minskning med ca 11 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen lägger redogörelsen för riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2009 till handlingarna.

Utvecklingen av resultatredovisningen

Avskaffande av politikområdena

Som regeringen aviserade i 2008 års ekonomiska vårproposition (prop. 2007/08:100 avsnitt 4.4.4) och som utvecklades i budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 10.4.1) har den enhetliga verksamhetsstrukturen utgått, med innebörden att utgiftsområden inte delas in i politikområden och i förekommande fall inte heller i verksamhetsområden. De dåvarande målen för politikområdena upphörde att gälla och ersattes av mål föreslagna eller angivna av regeringen mot vilka verksamheter inom utgiftsområdena skulle redovisas och följas upp i framtiden.

Vad gäller inriktning av det fortsatta utvecklingsarbetet av regeringens resultatredovisning till riksdagen anfördes i budgetpropositionen för 2009 att formerna för och innehållet i regeringens resultatredovisning till riksdagen var föremål för fortsatt diskussion mellan Regeringskansliet och riksdagsförvaltningen och riksdagens utskottsorganisation. Regeringen påpekade därtill att det fanns anledning att noga överväga i vilken utsträckning den ändrade indelningen av regeringens resultatredovisning tillgodoser riksdagens behov av information.

Konstitutionsutskottet delade regeringens bedömning i detta avseende (se bet. 2008/09:KU1 s. 39). Utskottet noterade dock inga väsentliga förändringar jämfört med föregående års budgetproposition. Mot bakgrund av att frågan enligt dåvarande proposition var föremål för fortsatt diskussion mellan Regeringskansliet och riksdagsförvaltningen och riksdagens utskottsorganisation fann utskottet det lämpligt att avvakta resultatet av dessa diskussioner och hade inga ytterligare synpunkter på hur resultatredovisningen hade utformats i den aktuella budgetpropositionen.

Regeringens resultatinformation till riksdagen

I budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 12.5.1) angavs bl.a. att i och med budgetarbetet för 2009 beslutade regeringen att ändra innehållet i och formerna för resultatstyrningen av myndigheterna och deras verksamhet. Den enhetliga verksamhetsstrukturen har utgått och den årliga styrningen av myndigheterna är numera inriktad mot verksamhetens resultat utifrån det instruktionsenliga uppdraget.

I och med att verksamhetsstrukturen utgått innebär det att regeringens redovisning av resultat till riksdagen i högre grad än tidigare kan komma att behöva baseras på annan information än den som myndigheterna redovisar i årsredovisningen. Resultatredovisningen kommer att basera sig på bl.a. revisionens iakttagelser, utredningar och myndighetsanalyser beställda av regeringen.

I sammanhanget noterades i propositionen att finansutskottet inom ramen för sin behandling av förra budgetpropositionen anfört att utskottet har förståelse för att resultatinformationen till riksdagen kan behöva utformas på olika sätt för olika områden och att förändringarna av resultatstyrningen i riktning mot ökad verksamhetsanpassning och flexibilitet måste ske successivt och tillåtas ta tid (jfr bet. 2008/09:FiU2). Finansutskottet ansåg emellertid att flera av förändringarna angående målen som föreslogs i propositionen var oklart motiverade och beklagade att det inte redovisades någon samlad strategi för hur resultatredovisningen är tänkt att fungera gentemot riksdagen. Utskottet konstaterade vidare att förslagen i den förra budgetpropositionen inte innebar några förbättringar när det gäller tydlighet i målformuleringarna och användningen av resultatindikatorer. I vissa fall, särskilt beträffande miljö- och jordbruksutskottets områden, innebar förslagen enligt finansutskottet i stället att inslagen av vaghet och oklarhet ökade. Förändringarna i riktning mot en ökad verksamhetsanpassning och flexibilitet i resultatstyrningen fick enligt utskottet inte innebära att kvaliteten eller precisionen i redovisningen till riksdagen försämrades.

Konstitutionsutskottet delade regeringens bedömning i detta avseende (se bet. 2009/10:KU1 s. 72–73). Utskottet ansåg att det även fortsättningsvis finns anledning att noga överväga hur regeringens resultatredovisning ska vara utformad för att tillgodose riksdagens behov av resultatinformation. Utskottet delade därtill finansutskottets uppfattning att förändringar i riktning mot en ökad verksamhetsanpassning och flexibilitet i resultatstyrningen inte får innebära att kvaliteten eller precisionen i redovisningen till riksdagen försämrades. Konstitutionsutskottet avvaktade dock med synpunkter på resultatredovisningens utformning inom utgiftsområde 1 mot bakgrund av att något resultat från den diskussion mellan Regeringskansliet, riksdagsförvaltningen och riksdagens utskottsorganisation som omnämndes i 2009 års budgetproposition inte redovisades i 2010 års budgetproposition.

Nya förutsättningar för resultatstyrningen

I den nu aktuella budgetpropositionen (prop. 2010/11:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 12.5.2) anges bl.a. att den årliga styrningen av myndigheterna numera är inriktad mot verksamhetens resultat utifrån det instruktionsenliga uppdraget.

Därtill anges i propositionen att Ekonomistyrningsverket (ESV) har haft i uppdrag att följa upp regeringens resultatstyrning av myndigheterna. Regeringen anser dels att detta är ett område där utvecklingsarbetet bör fortsätta, dels att det är viktigt att metodarbetet prioriteras och uppmärksammas av ledningen på myndigheterna, så att resultatredovisningarna fortsätter att utvecklas. Vidare pågår enligt propositionen ytterligare arbete inom Regeringskansliet med att utveckla styrningen av statliga myndigheter och verksamheter.

Propositionen innehåller ingen diskussion om hur regeringens resultatredovisning gentemot riksdagen bör utformas framöver.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att något resultat från den diskussion mellan Regeringskansliet, riksdagsförvaltningen och riksdagens utskottsorganisation som omnämndes i 2009 års budgetproposition inte ännu har redovisats. Utskottet anser alltså att förändringar i riktning mot en ökad verksamhetsanpassning och flexibilitet i resultatstyrningen inte får innebära att kvaliteten eller precisionen i redovisningen till riksdagen försämras. Ett sätt att anpassa regeringens resultatredovisning skulle enligt utskottet kunna vara att i större utsträckning koppla redovisningen till anslagsnivå.

F.d. statsråds inkomstgaranti

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avstyrker en motion om möjligheter att pröva inkomstgarantin för statsråd.

Motionen

Adnan Dibrani (S) begär i motion 2010/11:K331 att riksdagen ska tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheter att pröva inkomstgarantin för statsråd. I motionen anges att man med nuvarande regelverk har möjlighet att genom att bilda eget bolag undanhålla inkomster som inte påverkar inkomstgarantin, t.ex. genom att undvika att ta ut lön eller vinst från bolaget. Motionären anser att det borde finnas en möjlighet för Statsrådsarvodesnämnden att granska den typen av agerande och vidta åtgärder mot det. I motionen anförs att en motsvarande möjlighet finns för riksdagens arvodesnämnd gentemot riksdagsledamöter som uppstår inkomstgaranti.

Gällande ordning

Inkomstgaranti för f.d. statsråd

För statsråd finns regler om inkomstgaranti i förordningen (2003:55) om avgångsförmåner för vissa arbetstagare med statlig chefsanställning (chefs-förordningen) samt i förordningen (AgVFS 2003:1 B 1) om inkomstgaranti och tjänstepension för statsråd. I den senare förordningen anges att den förra förordningen ska tillämpas med de tillägg och undantag som anges i den senare förordningen. Enligt 5 § i den senare förordningen har ett statsråd inte rätt att uppbära statlig egenpensionsförmån eller inkomstgaranti för tid då statsrådsarvode eller avgångsersättning på grund av uppdrag som statsråd betalas ut. I övrigt finns inga tillägg eller undantag vad gäller frågan om minskning av inkomstgarantin, och för statsråd gäller således vad som i den delen är föreskrivet i chefsförordningen.

Chefsförordningen innehåller vidare bestämmelser om beräkning och minskning av inkomstgarantin (6–12 §§). Bland annat gäller enligt 10 § att inkomstgarantin ska minskas med inkomst av anställning eller något annat förvärvsarbete. Med inkomst av anställning och annat förvärvsarbete avses bl.a. inkomst som är pensionsgrundande, sådan inkomst av anställning utomlands som inte beskattas i Sverige och andra kontanta förmåner på grund av anställning eller uppdrag.

Inkomstgarantin betalas ut av Statens pensionsverk.

Statsrådsarvodesnämndens instruktion

Enligt 1 § lagen (1993:1427) med instruktion för Statsrådsarvodesnämnden ska nämnden enligt 1 § lagen (1991:359) om arvoden till statsråden m.m. bl.a. besluta om avgångsersättning till statsråd. Med avgångsersättning åsyftas den ersättning som betalas till ett statsråd som avgår vid regeringsombildning utan att få någon ny anställning eller utan att kunna falla tillbaka på någon anställning eller jämförlig verksamhet (jfr prop. 1981/82:174, bet. 1981/82:AU27, rskr. 1981/82:443). Avgångsersättning betalas ut månadsvis så länge som det förutvarande statsrådet inte uppbär någon inkomst av förvärvsarbete, dock längst under tolv månader.

Av det föregående framgår att Statsrådsarvodesnämnden enligt nuvarande ordning inte fattar beslut om rätt till inkomstgaranti.

Inkomstgaranti för f.d. riksdagsledamöter

Våren 2006 beslutade riksdagen om en skärpning av reglerna i vissa avseenden, bl.a. infördes en jämningsregel i 13 kap. 16 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter som innebär att Riksdagens arvodesnämnd får besluta att rätt till inkomstgaranti inte föreligger eller att utbetalningen av inkomstgarantin ska minskas eller helt upphöra, bl.a. om en garantitagare förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete. I förarbetena anförde riksdagsstyrelsen att jämningsregeln ska ta sikte på den situation när en garantitagare förvärvsarbetar åt annan utan att uppbära skälig ersättning för detta arbete, t.ex. vid arbete i eget bolag eller ett bolag som ägs av en närstående (framst. 2005/06:RS4 s. 69).

Tidigare behandling

Senast utskottet behandlade en motion om inkomstgarantisystemet för f.d. statsråd var hösten 2009 (bet. 2009/10:KU1 s. 73 f.). Utskottet noterade att regleringen av f.d. statsråds och riksdagsledamöters inkomstgaranti tidigare i huvudsak varit överensstämmande, men sedan juli 2006 gäller att inkomstgarantin för f.d. riksdagsledamöter kan minskas eller helt upphöra om en garantitagare i väsentlig omfattning förvärvsarbetar åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete. Utskottet ansåg alltjämt (jfr bet. 2008/09:KU15 s. 36 f.) att det enligt den ansvarsfördelning som råder

mellan riksdagen och regeringen ankommer på regeringen att själv avgöra om de föreskrifter som styr f.d. statsråds inkomstgarantier bör ändras så att de t.ex. motsvarar de regler som gäller för riksdagsledamöter. Mot denna bakgrund avstyrkte utskottet motionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regleringen av f.d. statsråds och riksdagsledamöters inkomstgaranti sedan juli 2006 skiljer sig åt såtillvida att inkomstgarantin för f.d. riksdagsledamöter kan minskas eller helt upphöra om en garantitagar i väsentlig omfattning förvärvsarbetar åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete. Utskottet konstaterar att en sådan jämningsregel saknas för f.d. statsråds inkomstgaranti. Utskottet, som inte ser några skäl till denna skillnad i regleringen av f.d. statsråds och riksdagsledamöters inkomstgarantier som tidigare i huvudsak varit överensstämmande, anser att en översyn av f.d. statsråds inkomstgaranti är önskvärd. Mot bakgrund av att de föreskrifter som styr f.d. statsråds inkomstgarantier enligt nuvarande ordning beslutas av regeringen anser utskottet emellertid alltjämt att regeringen bör ha till uppgift att själv ta initiativ till de ändringar som krävs för att föreskrifterna ska motsvara de som gäller för f.d. riksdagsledamöter. Utskottet avstyrker därmed motion 2010/11:K331 (S).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Anslag m.m. 2011 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (M, FP, C, KD)

av Per Bill (M), Andreas Norlén (M), Lars Elinderson (M), Karin Granbom Ellison (FP), Per-Ingvar Johnsson (C), Kajsa Lunderquist (M), Tuve Skånberg (KD) och Cecilia Brinck (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

1. Anslag m.m. 2011 inom utgiftsområde 1
  - a) *Finansiering av demokratiforskning*
=Utskottet.
  - b) *Finansiering av stöd till politiska partier*
=Utskottet.
  - c) *Ändringar i lagen om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen*
=Utskottet.
  - d) *Investeringsplan för riksdagsförvaltningen*
=Utskottet.
  - e) *Låneram för riksdagsförvaltningen*
=Utskottet.
  - f) *Anslagskredit för riksdagens ledamöter och partier m.m.*
=Utskottet.
  - g) *Anslagskredit för riksdagens förvaltningsanslag*
=Utskottet.
  - h) *Anslagsfinansiering av Justitieombudsmännens anläggningstillgångar*
=Utskottet.

i) Fördelning av anslagen inom utgiftsområde 1

Riksdagen anvisar anslagen för 2011 inom utgiftsområdet i enlighet med specifikationen under rubriken ”Reservation 1 (M, FP, C, KD)” i bilaga 4. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 1 punkterna 3 och 11 samt avslår motionerna 2010/11:K390 yrkande 1 och 2010/11:K403.

Ställningstagande

Vi delar inte utskottets förslag om en minskning av Regeringskansliets anslag med 300 miljoner kronor. Vi anser att en sådan sänkning riskerar att försämra Regeringskansliets förmåga att utgöra ett effektivt och kompetent instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket. Dessutom finns det enligt vår mening vissa brister i motiveringen till sänkningen av anslaget. Till skillnad från ordförandeskapet 2001 har den anslagsökning som skedde inför 2009 års EU-ordförandeskap inte permanentats. Av propositionens redovisning framgår att av de 917,4 miljoner kronor som Regeringskansliet tilldelats i extra medel för 2008 och 2009 har 767 miljoner kronor redovisats som särkostnader för ordförandeskapet. Vi kan konstatera att Regeringskansliets anslag redan har sänkts väsentligt från drygt 7 140 miljoner kronor för 2009 till det förslag som regeringen lämnar i budgetpropositionen för 2011 på drygt 6 551 miljoner kronor, dvs. en minskning på sammanlagt 589 miljoner kronor. Att i det läget minska anslaget med ytterligare 300 miljoner kronor, dvs. sammanlagt 889 miljoner kronor sedan 2009, skulle innebära att Regeringskansliets anslag minskas med drygt 120 miljoner kronor utöver ordförandeskapets kostnader.

Därmed yrkar vi att riksdagen ska avslå utskottets förslag om en minskning av Regeringskansliets anslag och i stället anvisar anslagen för 2011 inom utgiftsområde 1 i enlighet med propositionens förslag till fördelning av anslagsmedel för 2011, vilket återges i specifikationen med rubriken ”Reservation 1 (M, FP, C, KD)” i bilaga 4.

2. Anslag m.m. 2011 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (SD)

av Jonas Åkerlund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

1. Anslag m.m. 2011 inom utgiftsområde 1
  - a) *Finansiering av demokratiforskning*
=Utskottet.
  - b) *Finansiering av stöd till politiska partier*
=Utskottet.

- c) *Ändringar i lagen om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen*
=Utskottet.
- d) *Investeringsplan för riksdagsförvaltningen*
=Utskottet.
- e) *Låneram för riksdagsförvaltningen*
=Utskottet.
- f) *Anslagskredit för riksdagens ledamöter och partier m.m.*
=Utskottet.
- g) *Anslagskredit för riksdagens förvaltningsanslag*
=Utskottet.
- h) *Anslagsfinansiering av Justitieombudsmännens anläggningstillgångar*
=Utskottet.
- i) *Fördelning av anslagen inom utgiftsområde 1*
Riksdagen anvisar anslagen för 2011 inom utgiftsområdet i enlighet med specifikationen under rubriken "Reservation 2 (SD)" i bilaga 4. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 1 punkt 11 och motion 2010/11:K403 och bifaller delvis proposition 2010/11:1 utgiftsområde 1 punkt 3 och motion 2010/11:K390 yrkande 1.

Ställningstagande

Jag delar inte utskottets bedömning om anslagsnivåerna för anslagen 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* och 6:6 *Stöd till politiska partier*. Jag anser att bl.a. länsstyrelserna bör få ett ökat bidrag för att öka djurskyddskontrollerna. Vidare bör anslaget till stöd för politiska partier sänkas med 10 %. Därtill delar jag inte heller utskottets bedömning om nivån på neddragningen av anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* Jag anser att Regeringskansliets resurser kan minskas med ytterligare 370 miljoner kronor utöver utskottets förslag.

Därmed yrkar jag att riksdagen anvisar anslagen för 2011 inom utgiftsområde 1 i enlighet med förslaget till fördelning av anslagsmedel för 2011 som återges i specifikationen med rubriken "Reservation 2 (SD)" i bilaga 4.

3. Insyn i Kungliga Hovstaten m.m., punkt 2 (V)

av Mia Sydow Mölleby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:K366 och avslår motionerna 2010/11:K364 och 2010/11:K397.

Ställningstagande

Mot bakgrund av att de medel som Hovstaten får för sin verksamhet utgörs av skattemedel anser jag att Riksrevisionen bör ha samma insyn i Hovstaten som den Riksrevisionen har i annan verksamhet som finansieras av skattemedel. Jag delar alltså motionärens syn att den utförligare insyn i Hovstaten som infördes sedan regeringen och Riksmarskalksämberet 2005 enats om att komplettera överenskommelsen från 1996 när det gäller insyn i Hovstaten är bra men inte på långt när tillräcklig för en fullgod redovisning. Därmed föreslår jag att riksdagen bifaller motion 2010/11:K366 och därigenom tillkännager för regeringen som sin mening att Riksrevisionens insynsmöjligheter i den del av kungahusets och hovets ekonomi som utgörs av skattemedel ska utökas ytterligare.

4. Effektivisering av Regeringskansliets resurser, punkt 3 (M, FP, C, KD)

av Per Bill (M), Andreas Norlén (M), Lars Elinderson (M), Karin Granbom Ellison (FP), Per-Ingvar Johnsson (C), Kajsa Lunderquist (M), Tuve Skånberg (KD) och Cecilia Brinck (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion 2010/11:K390 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser inte att ett tillkännagivande av riksdagen till regeringen om en effektivisering av Regeringskansliets resurser är befogat. Därmed föreslår vi att riksdagen avslår motion 2010/11:K390 yrkande 2.

5. Utrikesförvaltningens organisation m.m., punkt 5 (S)

av Peter Hultqvist (S), Billy Gustafsson (S), Phia Andersson (S), Hans Hoff (S), Hans Ekström (S) och Anna-Lena Sörenson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:U306 yrkande 88 och avslår motionerna 2010/11:K228, 2010/11:K229, 2010/11:K313 och 2010/11:U296 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi har länge erbjudit en utsträckt hand till regeringen genom att föreslå en bred, partiöverskridande översyn av Sveriges representation utomlands. Genom detta ville vi skapa en långsiktig strategi och stabila spelregler. Det är beklagligt att regeringen valt att bortse från denna möjlighet. Utrikesrepresentationen är en vital fråga för vår utrikes-, bistånds- och näringspolitik. Vi menar att regeringen saknar en genomtänkt strategi och att den enmansutredning som Carl Bildt tillsatt inte motsvarar de krav som Socialdemokraterna ställt på en bred översyn av Sveriges internationella närvaro i form av ambassader och konsulat i världen. Vi menar vidare att en lösning över partigränserna i fråga om Sveriges utrikesförvaltning kan lägga grunden till en brett förankrad och långsiktigt hållbar strategi. Man bör studera de möjligheter som ryms inom ett ökat nordiskt samarbete och hur man kan använda sig av regionala ambassader. Översynen måste vidare analysera vad EU:s External Action Service får för konsekvenser för vår nationella utrikesförvaltning. Dessutom bör perspektivet vidgas och andra aktörers roll vägas in, såsom samarbete med näringslivet och samspelet med biståndssektorn. Det anförda innebär att vi anser att riksdagen bör bifalla motion 2010/11:U306 (S) yrkande 88.

6. Utrikesförvaltningens organisation m.m., punkt 5 (V)

av Mia Sydow Mölleby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:U296 yrkande 2 och avslår motionerna 2010/11:K228, 2010/11:K229, 2010/11:K313 och 2010/11:U306 yrkande 88.

Ställningstagande

Jag vill framhålla att det krävs kunskap för att kunna analysera maktordningen mellan män och kvinnor och de olika uttryck den tar sig i olika delar av världen. Att arbeta fram verktyg för att bryta denna ordning kräver ännu mer kunskap. På de svenska ambassaderna skrivs årliga rapporter om situationen i fråga om mänskliga rättigheter, och man tar fram underlag för samarbetsstrategier inom utvecklingssamarbetet. I dessa är det viktigt att det finns med en tydlig analys utifrån ett könsmaktsperspektiv. För att detta ska vara möjligt behöver kompetensen höjas, och alla ambassader och biståndskontor behöver ha en handläggare som ansvarar för jämställdhetsarbetet. Det anförda innebär att jag anser att riksdagen bör bifalla motion 2010/11:U296 (V) yrkande 2.

7. Offentlig redovisning av bidrag till politiska partier, punkt 6 (S, MP, V)

av Peter Eriksson (MP), Peter Hultqvist (S), Billy Gustafsson (S), Phia Andersson (S), Hans Hoff (S), Hans Ekström (S), Mia Sydow Mölleby (V) och Anna-Lena Sörenson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning om offentlig redovisning av juridiska och fysiska personers bidrag till partier, inklusive partiernas regionsorganisationer, i enlighet med det som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:K272, 2010/11:K291 yrkandena 1–6, 2010/11:K302 och 2010/11:K382.

Ställningstagande

Vi noterar dels att frågor om insyn i partiets offentliga redovisning av bidrag tidigare har hanterats inom ramen för frivilliga överenskommelser mellan riksdagspartier, dels att fem riksdagspartier sedan 2009 frivilligt offentliggör personer som ger mer än 20 000 kr. Vidare kan vi konstatera att Sverige är ett av ett fåtal länder i Europa som saknar lagstiftning på området. Vi bedömer att lagstiftning är både säkrare och mer ändamålsenligt än partiets frivilliga självreglering. Mot bakgrund av det nämnda samt de rekommendationer som Europarådets organ för utvärdering av arbetet mot korruption, GRECO, lämnade 2009 till Sverige föreslår vi att riksdagen tillkännager för regeringen att den bör återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning om offentlig redovisning av juridiska och fysiska personers bidrag till partier, inklusive partiernas regionsorganisationer. Vidare anser vi att regeringens förslag ska omfatta partiets skyldighet att

offentliggöra fysiska personer som ger mer än 20 000 kr per år till ett parti och bör även innehålla krav på att enskilda ledamöter i och kandidater till riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige offentligt redovisar ekonomiska bidrag från juridiska personer samt att enskilda ledamöter i och kandidater till riksdagen, Europaparlamentet, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige offentliggör fysiska personer som ger dem mer än 10 000 kr per år. Därmed föreslår vi att riksdagen bifaller motionerna 2010/11:K272 (S), 2010/11:K302 (S), 2010/11:K291 yrkandena 1–6 (MP) samt 2010/11:K382 (S).

8. Parlamentarisk översyn av presstödet, punkt 7 (S, MP, V)
av Peter Eriksson (MP), Peter Hultqvist (S), Billy Gustafsson (S),
Phia Andersson (S), Hans Hoff (S), Hans Ekström (S), Mia Sydow
Mölleby (V) och Anna-Lena Sörenson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att den aviserade översynen av presstödet ska göras av en parlamentariskt sammansatt grupp som består av företrädare för riksdagens alla partier. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:K346.

Ställningstagande

I likhet med utskottet välkomnar vi regeringens initiativ om en översyn av presstödet. Dessutom anser vi att en så central fråga bör dels bli grundligt belyst, dels vara en fråga där parlamentarisk samsyn eftersträvas. Därför föreslår vi att riksdagen tillkännager för regeringen att den aviserade översynen av presstödet ska göras av en parlamentariskt sammansatt grupp som består av företrädare för riksdagens alla partier. Därmed föreslår vi att riksdagen bifaller motion 2010/11:K346 (S).

Särskilt yttrande

Anslag m.m. 2011 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (V)

Mia Sydow Mölleby (V) anför:

Sveriges representation i utlandet är i grunden en fråga som beslutas av regeringen, inte av riksdagen. Det finns dock en möjlighet för riksdagen att inom budgetprocessen (exempelvis genom anslagsvillkor) tydliggöra hur medlen för utlandsrepresentationen – inom ramen för utgiftsområde 1 och anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* – ska användas. Jag vill därför i detta sammanhang utnyttja möjligheten att deklarerat partiets ståndpunkt i fråga om den omläggning av Sveriges ambassader och konsulat som regeringen genomfört men också i fråga om på vilket sätt regeringen valt att med bistånd finansiera ett flertal ambassader.

Jag är inte principiell motståndare till att utlandsrepresentationer öppnas eller stängs. Det är naturligt att det sker en kontinuerlig översyn av var det bedöms vara mest prioriterat att vara närvarande. Jag och mina partikamrater har därför inte motsatt oss flera av de förändringar som genomförts. Däremot är jag kritisk till att inte utrikesutskottet i tillräckligt hög utsträckning involverats i arbetet med att se över den framtida utrikesförvaltningen. Jag beklagar att regeringen valde att tillsätta en utredare 2009 utan att inkludera riksdagen i detta arbete.

Regeringens omläggning av Sveriges utrikesförvaltning har inte skett i ett politiskt vakuum, den är starkt kopplad till en omläggning av svensk utrikespolitik bort från en självständig svensk utrikespolitik till allt tydligare band till USA, det som brukar kallas ”den transatlantiska länken”. Detta är en utveckling som jag starkt motsätter mig, och därför är jag också starkt kritisk till flera av de förändringar som genomförts. Jag är kritisk till att regeringen under förra mandatperioden bl.a. valde att stänga ambassaderna i Managua (Nicaragua) och Gaborone (Botswana). Dessa två ambassader var tydliga symboler för Sveriges självständiga röst i världen, som Vänsterpartiet vill värna. Sverige har kunnat spela en positiv roll under decennier i Nicaragua och Botswana. Jag anser att vi även i fortsättningen skulle ha kunnat spela en positiv roll i dessa länder, inte minst i frågor om jämställdhet. När regeringen säger sig vilja prioritera Afrika är det svårt att förstå logiken bakom de genomförda utvecklingarna av ambassaderna i Gaborone, Abidjan, Dakar och Windhoek, som kommer att innebära en försvagad svensk närvaro i Afrika, ett område som under decennier varit centralt i svensk bistånds- och utrikespolitik. Dessa nedläggningar kompenseras inte av att en rad biståndskontor uppgraderats till ambassader på kontinenten. Vänsterpartiet har motsatt sig att Sverige i dagsläget åter bemannat och öppnat ambassaden i Irak (Bagdad) och uppgraderat sektionskontoret för bistånd till en ambassad i Afghanistan (Kabul). Vänsterpartiet har även motsatt sig att Sveriges delegation vid Nato i Brys-

sel uppgraderats, eftersom vi sett detta som ytterligare ett steg bort från den alliansfrihet vi vill slå vakt om. Vänsterpartiet har också kritiserat det sätt som regeringen valt att finansiera ett stort antal ambassader. Regeringen har valt att schablonmässigt finansiera ett flertal ambassader med bistånd.

Jag tycker att det är rimligt att även bistånd kan användas för att finansiera ambassader om det finns en tydlig koppling till utvecklingsarbete på den enskilda ambassaden. Jag har dock mycket svårt att se på vilket sätt man kan motivera att bistånd schablonmässigt i delar ska finansiera ambassader i t.ex. Reykjavik, Abu Dhabi, Tokyo eller Budapest. Regeringen har till utrikesutskottet uppgett att man nu inte planerar några ytterligare öppningar eller stängningar av svenska ambassader eller konsulat. Jag hoppas och förutsätter att riksdagen och utrikesutskottet informeras i god tid om något sådant ändå skulle bli aktuellt.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2010/11:1

Proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 utgiftsområde 1:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 6:1 Allmänna val och demokrati besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor under perioden 2012–2014 (avsnitt 9.12.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 6:6 Stöd till politiska partier besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kronor under 2012 (avsnitt 9.12.6).
3. Riksdagen anvisar för 2011 anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse, när det gäller anslag som står till regeringens disposition, enligt följande uppställning: (se prop.).
4. Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.
5. Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2011–2014 (avsnitt 5.4.2).
6. Riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i verksamheten intill ett belopp av 100 000 000 kronor, (avsnitt 5.4.2).
7. Riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 200 000 000 kronor, (avsnitt 5.4.2).
8. Riksdagen beslutar att för ramanslaget 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m. ska för 2011 finnas en anslagskredit på högst 5 procent av anvisat anslag (avsnitt 5.4.1).
9. Riksdagen beslutar att för ramanslaget 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag ska för 2011 finnas en anslagskredit på högst 5 procent av anvisat anslag (avsnitt 5.4.2).
10. Riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO) för 2011 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet, (avsnitt 5.4.3).
11. Riksdagen anvisar för 2011 anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse, när det gäller anslag som är avsedda för riksdagen eller dess myndigheter enligt följande uppställning: (se prop.).

Redogörelse 2009/10:RS2

Redogörelse 2009/10:RS2 Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2009.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:K228 av Annelie Enochson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om omlokaliseringen av Sveriges ambassad i Israel från Tel Aviv till västra Jerusalem.

2010/11:K229 av Roger Haddad (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör öppna en ambassad i Beirut.

2010/11:K272 av Börje Vestlund (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om offentlig redovisning av bidrag till politiska partier.

2010/11:K291 av Peter Eriksson m.fl. (MP):

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om offentlig redovisning av juridiska personers bidrag till partier.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om partiets skyldighet att offentliggöra fysiska personer som ger mer än 20 000 kr per år till ett parti.
3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om att statsstödsberättigat partis regionorganisation ska omfattas av lagstiftning om offentlig redovisning av juridiska personers bidrag till partierna.
4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om att statsstödsberättigat partis region- och lokalorganisations skyldighet att offentliggöra fysiska personer som ger mer än 20 000 kr per år till denna regionorganisation.
5. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om offentlig redovisning av juridiska personers ekonomiska bidrag till enskilda ledamöter i riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige samt till personer som i val kandiderar till riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige.
6. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om skyldighet för enskilda ledamöter i riksdagen, EU-parlamentet, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige samt för

enskilda personer som i val kandiderar till riksdagen, EU-parlamentet, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige att offentliggöra fysiska personer som ger mer än 10 000 kr per år till dem.

2010/11:K302 av Krister Örnfjäder (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en lagstiftning som innebär att de politiska partierna öppet ska redovisa sina ekonomiska bidragsgivare.

2010/11:K310 av Eva Flyborg (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett regeringskontor i Göteborg.

2010/11:K313 av Anders Hansson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett utökat samarbete mellan Sverige, Danmark och Norge när det gäller ambassader, representationer, delegationer och konsulat.

2010/11:K331 av Adnan Dibrani (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheter att pröva inkomstgarantin för statsråd.

2010/11:K346 av Berit Högman m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en parlamentarisk översyn av pressstödet.

2010/11:K357 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att intensifiera arbetet med folkbildning kring EU-frågor.

2010/11:K364 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kungens apanage.

2010/11:K366 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ytterligare utöka Riksrevisionens insynsmöjligheter i den del av kungahusets och hovets ekonomi som utgörs av skattemedel.

2010/11:K382 av Eva-Lena Jansson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om offentlig redovisning av ekonomiskt partistöd från privatpersoner och organisationer.

2010/11:K390 av Peter Hultqvist m.fl. (S, MP, V):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen 2011 under utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt uppställning:

	Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
4:1 Regeringskansliet	6 550 980	-670 000
m.m.		
Summa:		-670 000

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om effektivisering av Regeringskansliet.

2010/11:K397 av Eva Sonidsson och Christina Karlsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjlighet till granskning av apanaget till kungahuset.

2010/11:K403 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD):

Riksdagen anvisar till utgiftsområde 1 Rikets styrelse 642 020 000 kr mindre än vad regeringen föreslagit för budgetåret 2011 eller således 10 990 875 000 kr.

2010/11:K415 av Finn Bengtsson och Per Bill (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av möjligheterna att inrätta ett forsknings- och innovationsråd i Regeringskansliet.

2010/11:K423 av Per Åsling (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett svenskt "Office for Life Science".

2010/11:U296 av Hans Linde m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla svenska ambassader och biståndskon-
tor ska ha en handläggare som ansvarar för jämställdhetsarbetet.

2010/11:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S):

88. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 14 Sveriges representation i världen.

BILAGA 2

Riksdagsstyrelsens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Stödet är avsett att bekosta handläggarghjälp åt riksdagens ledamöter. Stödet beräknas efter normen att det ska motsvara kostnaden för en politisk sekreterare per riksdagsledamot.

Vid bestämmande av stödets storlek ska beloppet 51 800 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Vid bestämmande av stödets storlek ska beloppet 52 800 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

---

¹ Senaste lydelse 2009:1528.

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Utskottets förslag stämmer överens med regeringens och riksdagsstyrelsens förslag till anslagsfördelning med den ändring som görs i betänkandet avseende anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* Utskottets förslag framgår av specifikationen nedan.

Utskottets förslag till anslag för 2011 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Ändring	Utskottets förslag
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	±0	122 183
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m. ¹	±0	831 969
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag ¹	±0	682 787
2:3 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen ¹	±0	74 740
3:1 Sametinget	±0	34 329
4:1 Regeringskansliet m.m.	-300 000	6 250 980
5:1 Länsstyrelserna m.m.	±0	2 349 116
6:1 Allmänna val och demokrati	±0	30 090
6:2 Justitiekanslern	±0	30 191
6:3 Datainspektionen	±0	37 028
6:4 Svensk författningssamling	±0	1 200
6:5 Valmyndigheten	±0	15 341
6:6 Stöd till politiska partier	±0	170 200
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	±0	85 417
8:1 Presstödsnämnden	±0	6 128
8:2 Presstöd	±0	567 119
8:3 Myndigheten för radio och tv	±0	25 178
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	±0	18 899
Summa		11 332 895

¹ Anslag avsedda för riksdagen eller dess myndigheter.

Not: Med "Ändring" avses ändringar av anslag gentemot förslag i propositionen (prop. 2010/11:1).

BILAGA 4**Reservanternas anslagsförslag****Reservation 1 (M, FP, C, KD)**

Förslaget stämmer överens med regeringens och riksdagsstyrelsens förslag till anslagsfördelning och framgår av specifikationen nedan.

Reservanternas förslag till anslag för 2011 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Ändring	Reservanternas förslag
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	±0	122 183
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m. ¹	±0	831 969
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag ¹	±0	682 787
2:3 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen ¹	±0	74 740
3:1 Sametinget	±0	34 329
4:1 Regeringskansliet m.m.	±0	6 550 980
5:1 Länsstyrelserna m.m.	±0	2 349 116
6:1 Allmänna val och demokrati	±0	30 090
6:2 Justitiekanslern	±0	30 191
6:3 Datainspektionen	±0	37 028
6:4 Svensk författningssamling	±0	1 200
6:5 Valmyndigheten	±0	15 341
6:6 Stöd till politiska partier	±0	170 200
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	±0	85 417
8:1 Presstödsnämnden	±0	6 128
8:2 Presstöd	±0	567 119
8:3 Myndigheten för radio och tv	±0	25 178
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	±0	18 899
Summa		11 632 895

¹ Anslag avsedda för riksdagen eller dess myndigheter.

Not: Med "Ändring" avses ändringar av anslag gentemot förslag i propositionen (prop. 2010/11:1).

Reservation 2 (SD)

Förslaget stämmer överens med regeringens och riksdagsstyrelsens förslag till anslagsfördelning med de ändringar som följer av motion 2010/11: K403 (SD) och framgår av specifikationen nedan.

Reservantens förslag till anslag för 2011 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Ändring	Reservantens förslag
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	±0	122 183
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m. ¹	±0	831 969
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag ¹	±0	682 787
2:3 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen ¹	±0	74 740
3:1 Sametinget	±0	34 329
4:1 Regeringskansliet m.m.	-670 000	5 880 980
5:1 Länsstyrelserna m.m.	+45 000	2 394 116
6:1 Allmänna val och demokrati	±0	30 090
6:2 Justitiekanslern	±0	30 191
6:3 Datainspektionen	±0	37 028
6:4 Svensk författningssamling	±0	1 200
6:5 Valmyndigheten	±0	15 341
6:6 Stöd till politiska partier	-17 020	153 180
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	±0	85 417
8:1 Presstödsnämnden	±0	6 128
8:2 Presstöd	±0	567 119
8:3 Myndigheten för radio och tv	±0	25 178
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	±0	18 899
Summa		10 990 875

¹ Anslag avsedda för riksdagen eller dess myndigheter.

Not: Med "Ändring" avses ändringar av anslag gentemot förslag i propositionen (prop. 2010/11:1).

BILAGA 5

Utrikesutskottets yttrande 2010/11:UU1y

Utrikesförvaltningen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade vid ett sammanträde den 2 november 2010 att ge utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över budgetproposition 2010/11: 1 utgiftsområde 1 Rikets styrelse och motioner.

Utrikesutskottet väljer att i det följande lämna synpunkter på anslaget 4:1 *Regeringskansliet* m.m., inom utgiftsområde 1, samt på motionerna 2010/11:K228 (KD), 2010/11:K229 (FP), 2010/11:K313 (M), 2010/11:K390 (S, MP, V) yrkandena 1 och 2, 2010/11:K403 (SD), 2010/11:U296 (V) yrkande 2 samt 2010/11:U306 (S) yrkande 88.

Inom ramen för ärendets beredning gjordes en föredragning av kabinettsekreterare Frank Belfrage, departementsrådet Tove Friberg och tf. expeditionschef Harald Sandberg inför utskottet den 16 november 2010.

Propositionen

Utrikesrepresentationen bestod i december 2009 av 97 utlandsmyndigheter, varav 83 ambassader, 7 konsulat samt 7 representationer och delegationer. Sverige har diplomatiska förbindelser med i stort sett alla självständiga stater i världen. I 86 av de 192 stater som är medlemmar i FN kommer det i slutet av 2010 att finnas en svensk ambassad. Sverige har också ca 420 honorärkonsulat. Under åren 1990–2010 kommer 33 ambassader och 8 karriärkonsulat att ha öppnats. Under samma period har 29 ambassader och 25 karriärkonsulat stängts. Under 2010 avvecklades ambassaderna i Bratislava, Dakar, Dublin, Ljubljana, Luxemburg och Sofia. Tio sektionskanslier har under 2010 uppgraderats till ambassader. Dessa ligger i Bamako, Chişinău, Kigali, La Paz, Monrovia, Ouagadougou, Phnom Penh, Priština, Tbilisi och Tirana.

Regeringen uppger att förändringar i omvärlden och i politikens inriktning, liksom kraven på en effektiv användning av resurser föranleder anpassningar i den svenska utrikesförvaltningen. Regeringen fattade den 29 juli 2009 beslut om en översyn av utrikesförvaltningen (dir. 2009:67). Utredningen ska med utgångspunkt i förändrade förutsättningar i omvärlden och inom Regeringskansliet belysa utrikesförvaltningens framtida roll inom ramen för Regeringskansliets internationella verksamhet. Förslag om hur de verksamhetsmål som fastlagts av riksdag och regering ska kunna uppfyllas på ett flexibelt samt mer kostnads- och verksamhetseffektivt sätt ska presenteras. Utredningen lämnade ett delbetänkande i april 2010, Utrikesförvaltning i världsklass – En mer flexibel utrikesrepresentation (SOU 2010:32).

Slutligen påpekas i propositionen att den s.k. Stoltenbergrapporten har lagt grunden för ett ökat samarbete mellan de nordiska staternas utrikesförvaltningar. Diskussionen om rapportens förslag har fortsatt staterna emellan med ett brett upplägg, inriktat på att utveckla det samarbete som redan pågår på många orter i världen. Vidare undersöks möjligheten att placera diplomater på andra nordiska staters ambassader.

Utskottets överväganden

Motionerna

Anslagsfrågor

I *flerpartimotion 2010/11:K390 (S, MP, V) yrkande 1* begär motionärerna att anslaget 4:1 Regeringskansliet minskas med 670 miljoner kronor för 2011. I *yrkande 2* anförs att den borgerliga regeringen steg för steg har

ökat resurserna till Regeringskansliet. Motionärerna menar att det är hög tid att effektivisera verksamheten och dra ned anslagsnivån till den som gällde före Sveriges ordförandeskap i EU.

I partimotion 2010/11:K403 framhåller *Sverigedemokraterna* att Regeringskansliet är viktigt för att effektivt och kompetent bistå regeringen i dess uppgift att styra landet. Utgifterna ökade, betonar Sverigedemokraterna, emellertid kraftigt i och med EU-ordförandeskapet och bör nu återgå till den tidigare nivån. Partiet begär att anslaget 4:1 *Regeringskansliet* minskas med 670 miljoner kronor.

Frågor som rör Sveriges representation i andra stater

Socialdemokraterna framhåller i kommittémotion 2010/11:U306 (S) yrkande 88 att Sveriges representation utomlands är en vital fråga för vår utrikes-, bistånds- och näringspolitik. Partiet hävdar vidare att regeringen saknar en genomtänkt strategi och att den enmansutredning som Carl Bildt tillsatt inte motsvarar de krav som Socialdemokraterna ställt på en bred översyn av Sveriges internationella närvaro i form av ambassader och konsulat i världen.

De ekonomiska problemen på UD har funnits under både den föregående och den nuvarande regeringen. Socialdemokraterna menar att en lösning över partigränserna i fråga om Sveriges utrikesförvaltning kan lägga grunden till en brett förankrad och långsiktigt hållbar strategi. Man bör studera de möjligheter som ryms inom ett ökat nordiskt samarbete och hur man kan använda sig av regionala ambassader. Översynen måste vidare analysera vad EU:s External Action Service får för konsekvenser för vår nationella utrikesförvaltning. Dessutom bör perspektivet vidgas och andra aktörers roll vägas in, såsom samarbete med näringslivet och samspelet med biståndssektorn.

Vänsterpartiet framhåller i kommittémotion 2010/11:U296 (V) yrkande 2 att alla svenska ambassader och biståndskontor ska ha en handläggare som ansvarar för jämställdhetsarbetet.

I den enskilda motionen 2010/11:K313 (M) önskar motionären ett utökat samarbete mellan Sverige, Danmark och Norge när det gäller ambassader, representationer, delegationer och konsulat.

I den enskilda motionen 2010/11:K229 (FP) anförs att Sverige bör öppna en ambassad i Beirut.

I den enskilda motionen 2010/11:K228 (KD) begär motionären att Sveriges ambassad i Israel omlokaliseras från Tel Aviv till västra Jerusalem.

Utskottets ställningstagande

Anslagsfrågor

Utskottet konstaterar att beslut om anslag eller andra utgifter i staten fastställs för varje utgiftsområde genom ett särskilt beslut (5 kap. 12 § RO). Det betyder att samtliga anslag under ett utgiftsområde behandlas i en punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut.

Utskottet konstaterar vidare att motionsförslagen om minskningar i förhållande till regeringens förslag inom utgiftsområde 1 anslaget *4:1 Regeringskansliet* inte har specificerats med avseende på fördelningen inom anslaget. Anslaget innefattar utrikesförvaltningen.

Utskottet fick den 16 november 2010 en föredragning av kabinetssekreterare Frank Belfrage, departementsrådet Tove Friberg och tf. expeditionschef Harald Sandberg.

Att nu överblicka de konsekvenser som de motionsvis föreslagna lägre anslagsbeloppen skulle få låter sig inte göras. Utskottet vill dock framhålla att lägre anslagsbelopp i förhållande till regeringens förslag bör ses i ljuset av de ekonomiska problem som utrikesförvaltningen haft att hantera under en följd av år och som utrikesförvaltningen genom aktiva åtgärder har kunnat överbygga.

Utskottet har inhämtat att Utrikesdepartementets andel av anslaget *4:1* utgör knappt 40 %. Antalet medarbetare inom Regeringskansliet uppgick i augusti 2010 till 4 532 personer, varav 1 271 var anställda inom utrikesförvaltningen. Merparten av Utrikesdepartementets kostnader hänförs till verksamhet utomlands.

Som en konsekvens av det ovanstående menar utrikesutskottet att motionerna *2010/11:K390 (S, MP, V) yrkandena 1 och 2* samt *2010/11:K403 (SD)* bör avstyrkas av konstitutionsutskottet.

Frågor som rör Sveriges representation i andra stater

Inledningsvis vill utskottet erinra om att beslutskompetensen, enligt regeringsformen, i frågor som rör utrikesförvaltningens organisation och personal samt fördelningen av resurser inom utrikesförvaltningen, t.ex. avseende jämställdhetsfrågor, ligger hos regeringen eller hos myndighet som lyder under regeringen. Enligt utskottets mening är det mot denna bakgrund inte riksdagens uppgift att göra tillkännagivanden enligt motionärernas förslag i frågor av denna typ.

Utskottet vill i detta sammanhang dock understryka vikten av att frågor om jämställdhet och mångfald genomsyrar Regeringskansliets hela verksamhet. Utskottet anser att det är regeringens skyldighet att utarbeta jämställdhetsplaner, liksom att fördela resurser.

Utskottet välkomnar engagemang i frågor som rör Sveriges diplomatiska närvaro i andra stater och anser, liksom regeringen, att förändringar i omvärlden, liksom kraven på en effektiv användning av resurser, motiverar

anpassningar i den svenska utrikesrepresentationen. Den landfokusering för det bilaterala biståndet som har inletts har även medfört förändringar i utrikesrepresentationen.

Utrikesutskottet ansåg i sitt yttrande (2008/09:UU1y) till konstitutionsutskottet med anledning av budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1 utg.omr. 1) att ”en bred översyn ... bör ske avseende Sveriges diplomatiska närvaro i världen samt utrikesförvaltningens funktion, kompetens och personalförsörjning”. Regeringen beslutade den 29 juli 2009 om en översyn av utrikesförvaltningen (dir. 2009:67). En föredragning av utredare Peter Egardt och huvudsekreterare Anna Hammargren ägde rum inför utskottet den 20 oktober 2009.

Utredningen innebär en översyn av utrikesförvaltningens struktur och kompetensförsörjning samt dess organisatoriska samband med intressenter inom och utanför Regeringskansliet. Översynen ska utgå från de ändrade förutsättningar som blivit följden av EU-medlemskapet och globaliseringen, av det övriga Regeringskansliets växande internationella roll samt av omvärldsförändringar som berör migrationsområdet, konsulärt bistånd, utvecklingssamarbetet och näringslivsfrämjandet m.m. Utgångspunkten ska vara en mer flexibel och mer kostnads- och verksamhetseffektiv utrikesförvaltning inom den nuvarande resursramen, som har förbättrade möjligheter att genom omprioriteringar möta snabba omvärldsförändringar. Av direktiven framgår att utredaren ska lämna förslag till förbättringar i fråga om bl.a. utrikesförvaltningens organisation, effektivitet och flexibilitet. I utredningsuppdraget ingår att utreda utlandsmyndigheternas geografiska placering, möjligheterna till arbetsfördelning inom Norden och EU samt möjligheterna till ökad flexibilitet vid val av representationsform och instrument för en adekvat och långsiktig kompetensförsörjning. Enligt direktiven ska uppdraget redovisas senast den 1 mars 2011.

Utrikesförvaltningsutredningen lämnade den 27 april 2010 ett delbetänkande, Utrikesförvaltning i världsklass – En mer flexibel utrikesrepresentation (SOU 2010:32). I delbetänkandet omnämns att ett sätt att skapa flexibilitet och effektivitet i utlandsorganisationen är att utöka samarbeten med andra stater. Fortsatta förhandlingar mellan de nordiska staterna för att ytterligare utveckla samarbetet mellan utrikesrepresentationerna, bl.a. i enlighet med förslag som presenterats i Stoltenberg rapporten, förordas av utredningen.

I delbetänkandet anförs att det för Sveriges del är främst genom att vara en stark röst i EU som vi kan och bör påverka den internationella politiken. Förutsättningarna ändras ytterligare i och med Lissabonfördragets ikraftträdande och inrättandet av en europeisk utrikestjänst, European External Action Service, EEAS.

Vad gäller den nya europeiska utrikestjänsten understryks i delbetänkandet att inrättandet av EU-delegationer erbjuder nya möjligheter till både lokalgemenskap och ökad sakpolitisk samverkan för att skapa genomslag för EU:s utrikespolitik samt att Sverige aktivt bör tillvarata dessa möjlighe-

ter. Medlemsstaterna bör t.ex. kunna få del av EU-delegationernas rapportering, även om frågor som inte ligger specifikt inom den europeiska utrikestjänstens mandat. I stater där Sverige saknar egen närvaro skulle tillgång till rapportering vara av särskild nytta. Sverige bör också, enligt utredningen, verka för att den europeiska utrikestjänsten på sikt får en starkare roll inom det konsulära samarbetet. Det konstateras slutligen att det inom biståndsområdet redan finns en rollfördelning och välutvecklade samarbetsformer lokalt mellan medlemsstater och de EU-delegationer som tidigare företrätt EU-kommissionen och nu kommer att representera EU i sin helhet.

Utrikesutskottet avser att återkomma till utredningens resultat efter att dess slutbetänkande lämnats.

Motionerna 2010/11:U306 (S) yrkande 88, 2010/11:U296 (V) yrkande 2, 2010/11:K313 (M), 2010/11:K229 (FP) samt 2010/11:K228 (KD) bör avstyrkas av konstitutionsutskottet.

Stockholm den 18 november 2010

På utrikesutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Carina Hägg (S), Christian Holm (M), Kent Härstedt (S), Mats Johansson (M), Fredrik Malm (FP), Olle Thorell (S), Kenneth G Forslund (S), Bodil Ceballos (MP), Ulrik Nilsson (M), Tommy Waidelich (S), Désirée Liljevall (S), Ismail Kamil (FP), Staffan Danielsson (C), Robert Halef (KD), Jonas Sjöstedt (V) och William Petzäll (SD).

Avvikande meningar

1. Avvikande mening (S, MP, V)

Carina Hägg (S), Kent Härstedt (S), Olle Thorell (S), Kenneth G Forslund (S), Bodil Ceballos (MP), Tommy Waidelich (S), Désirée Liljevall (S) och Jonas Sjöstedt (V) anför:

Vi har länge erbjudit en utsträckt hand till regeringen genom att föreslå en bred, partiöverskridande översyn av Sveriges representation utomlands. Genom detta ville vi skapa en långsiktig strategi och stabila spelregler. Det är beklagligt att regeringen valt att bortse från denna möjlighet.

Vi anser att den anslagsnivå som regeringen föreslagit för Regeringskansliet bör minskas med 670 miljoner kronor för 2011. Denna neddragning är särskilt motiverad då vi har kunnat se hur den borgerliga regeringen steg för steg har ökat resurserna till Regeringskansliet. Det är hög tid att effektivisera Regeringskansliets verksamhet. Anslagsnivån bör dras ned till den nivå som gällde före Sveriges ordförandeskap i EU.

Det anförda innebär att vi anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motion 2010/11:K390 (S, MP, V) yrkandena 1 och 2.

2. Avvikande mening (S)

Carina Hägg (S), Kent Härstedt (S), Olle Thorell (S), Kenneth G Forslund (S), Tommy Waidelich (S) och Désirée Liljevall (S) anför:

Socialdemokraterna har länge erbjudit en utsträckt hand till regeringen genom att föreslå en bred, partiöverskridande översyn av Sveriges representation utomlands. Genom detta ville vi skapa en långsiktig strategi och stabila spelregler. Det är beklagligt att regeringen valt att bortse från denna möjlighet. Utrikesrepresentationen är en vital fråga för vår utrikes-, bistånds- och näringspolitik. Vi menar att regeringen saknar en genomtänkt strategi och att den enmansutredning som Carl Bildt tillsatt inte motsvarar de krav som Socialdemokraterna ställt på en bred översyn av Sveriges internationella närvaro i form av ambassader och konsulat i världen.

Socialdemokraterna menar att en lösning över partigränserna i fråga om Sveriges utrikesförvaltning kan lägga grunden till en brett förankrad och långsiktigt hållbar strategi. Man bör studera de möjligheter som ryms inom ett ökat nordiskt samarbete och hur man kan använda sig av regionala ambassader. Översynen måste vidare analysera vad EU:s External Action Service får för konsekvenser för vår nationella utrikesförvaltning. Dessutom bör perspektivet vidgas och andra aktörers roll vägas in, såsom samarbete med näringslivet och samspelet med biståndssektorn.

Det anförda innebär att vi anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motion 2010/11:U306 (S) yrkande 88.

3. Avvikande mening (V)

Jonas Sjöstedt (V) anför:

Vänsterpartiet vill framhålla att det krävs kunskap för att kunna analysera maktordningen mellan män och kvinnor och de olika uttryck den tar sig i olika delar av världen. Att arbeta fram verktyg för att bryta denna ordning kräver ännu mer kunskap.

På de svenska ambassaderna skrivs årliga rapporter om situationen i fråga om mänskliga rättigheter, och man tar fram underlag för samarbetsstrategier inom utvecklingssamarbetet. I dessa är det viktigt att det finns med en tydlig analys utifrån ett könsmaktsperspektiv. För att detta ska vara möjligt behöver kompetensen höjas, och alla ambassader och biståndskontor behöver ha en handläggare som ansvarar för jämställdhetsarbetet.

Det anförda innebär att jag anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motion 2010/11:U296 (V) yrkande 2.

Särskilda yttranden

1. Särskilt yttrande (MP)

Bodil Ceballos (MP) anför:

Miljöpartiet anser att Sveriges röst som självständig aktör i den internationella politiken är viktig.

Miljöpartiet delar inte den uppfattning som framförs i Utrikesförvaltningsutredningens delbetänkande, nämligen att det för Sveriges del är främst genom att vara en stark röst i EU som vi kan och bör påverka den internationella politiken.

Miljöpartiet har inget emot att EU samarbetar utrikespolitiskt när länderna är eniga, men vi är motståndare till att EU helt övertar utrikespolitiken och genom majoritetsbeslut tvingar enskilda länder till tystnad. Tyvärr har EU-medlemskapet lett till att Sveriges röst i världen hörs allt svagare – något som går stick i stäv med Sveriges långa tradition av att tala klart och tydligt på den internationella arenan och i synnerhet ställa upp på de fattiga ländernas sida.

Miljöpartiet vill inte att EU blir en militärallians, skaffar sig militär kapacitet eller utvecklas till en stat med en EU-armé. Det har dock länge funnits starka krafter inom EU som verkar i den riktningen. Tydligast har detta kommit till uttryck i förslaget till EU-konstitution.

Vår fredspolitik bygger i stället på medling, diplomati, rättvis handel och en bättre ekonomisk balans mellan jordens länder. Miljöpartiet verkar därför för en icke-militär fredskår inom EU som kan sättas in i ett tidigt skede, innan våldsamheter brutit ut.

2. Särskilt yttrande (V)

Jonas Sjöstedt (V) anför:

Sveriges representation i utlandet är i grunden en fråga som beslutas av regeringen, inte av riksdagen. Det finns dock en möjlighet för riksdagen att inom budgetprocessen (exempelvis genom anslagsvillkor) tydliggöra hur medlen för utlandsrepresentationen – inom ramen för utgiftsområde 1 och anslaget 4:1 *Regeringskansliet* – ska användas. Vänsterpartiet vill därför i detta sammanhang utnyttja möjligheten att deklarerat partiets ståndpunkt i fråga om den omläggning av Sveriges ambassader och konsulat som regeringen genomfört men också i fråga om på vilket sätt regeringen valt att med bistånd finansiera ett flertal ambassader.

Vänsterpartiet är inte principiellt motståndare till att utlandsrepresentationer öppnas eller stängs. Det är naturligt att det sker en kontinuerlig översyn av var det bedöms vara mest prioriterat att vara närvarande. Vi har därför inte motsatt oss flera av de förändringar som genomförts. Där emot är vi kritiska till att inte utrikesutskottet i tillräckligt stor utsträck-

ning involverats i arbetet med att se över den framtida utrikesförvaltningen. Vi beklagar att regeringen valde att tillsätta en utredare 2009 utan att inkludera riksdagen i detta arbete.

Regeringens omläggning av Sveriges utrikesförvaltning har inte skett i ett politiskt vakuum, den är starkt kopplad till en omläggning av svensk utrikespolitik bort från en självständig svensk utrikespolitik till allt tydligare band till USA, det som brukar kallas ”den transatlantiska länken”. Detta är en utveckling som Vänsterpartiet starkt motsätter sig, och därför är vi också starkt kritiska till flera av de förändringar som genomförts.

Vänsterpartiet är kritiskt till att regeringen under förra mandatperioden bl.a. valde att stänga ambassaderna i Managua (Nicaragua) och Gaborone (Botswana). Dessa två ambassader var tydliga symboler för Sveriges självständiga röst i världen, som Vänsterpartiet vill värna. Sverige har kunnat spela en positiv roll under decennier i Nicaragua och Botswana. Vänsterpartiet ser att vi även i fortsättningen skulle ha kunnat spela en positiv roll i dessa länder, inte minst i frågor om jämställdhet.

När regeringen säger sig vilja prioritera Afrika är det svårt att förstå logiken bakom de genomförda avvecklingarna av ambassaderna i Gaborone, Abidjan, Dakar och Windhoek, som kommer att innebära en försvagad svensk närvaro i Afrika, ett område som under decennier varit centralt i svensk bistånds- och utrikespolitik. Dessa nedläggningar kompenseras inte av att en rad biståndskontor uppgraderats till ambassader på kontinenten.

Vänsterpartiet har motsatt sig att Sverige i dagsläget åter har bemannat och öppnat ambassaden i Irak (Bagdad) och uppgraderat sektionskontoret för bistånd till en ambassad i Afghanistan (Kabul). Vänsterpartiet har även motsatt sig att Sveriges delegation vid Nato i Bryssel har uppgraderats, eftersom vi sett detta som ytterligare ett steg bort från den alliansfrihet vi vill slå vakt om.

Vänsterpartiet har också kritiserat det sätt på vilket regeringen valt att finansiera ett stort antal ambassader. Regeringen har valt att schablonmässigt finansiera ett flertal ambassader med bistånd. Vi tycker att det är rimligt att även bistånd kan användas för att finansiera ambassader om det finns en tydlig koppling till utvecklingsarbete på den enskilda ambassaden. Vi har dock mycket svårt att se på vilket sätt man motiverar att bistånd schablonmässigt i delar ska finansiera ambassader i t.ex. Reykjavik, Abu Dhabi, Tokyo eller Budapest.

Regeringen har till utrikesutskottet uppgett att man nu inte planerar några ytterligare öppningar eller stängningar av svenska ambassader eller konsulat. Vi hoppas och förutsätter att riksdagen och utrikesutskottet informeras i god tid om detta ändå skulle bli aktuellt.